

# KYLKIRAUTA

Maanpuolustuksen ja johtamisen erikoislehti

2/2005



Kylkirauta 70 vuotta



# AAMULLA MAAILMALLE. ILLAKSI KOTIIN.

Suomalainen lentää Finnairin siivin. Sekä pitkien välimatkojen Suomessa että eri puolille maailmaa. Tutuin siivin kaukasiinkin lomakoh-  
teisiin. Ja liikematkaille suomalaisille sovitetuin aikataului-  
n: Heti aamusta maailmalle. Ja illaksi kotiin. [www.finnair.fi](http://www.finnair.fi)

member of



**FINNAIR**



# Kaukonäköisen johtajuuden henki

**K**ylkirauta -lehden perustivat 70 vuotta sitten kaukonäköiset upseerit. Heille 1930-luku oli otollista aikaa. Se oli kaavoihin kangistumattoman ajattelemisen ja ilmaisuvapauden aikaa, ensimmäisen päätoimittajan majuri Urho Tähtisen mukaan ”vapaana tyrannimaisuudesta ja omanvoitonpyynnistä”. Upseerit kokoontuivat yhteen kiinnostuksesta rakentaa maamme puolustuksen perustoja. Johtajuudelta vaadittiin kykyä keskustella ja soveltaa. Niukat budjetit tai sotilaskäskyt eivät välttämättöminä pakottaneet. Johtajuus oli onnistunut luomaan ilmapiirin, jossa innostus sisältöihin oli aitoa.

Lukiessani ensimmäistä Kylkiraudan pääkirjoitusta aistin siitä huokuvan vahvaa luottamusta omiin johtajiin ja resursseihin. Pääkirjoituksessa todettiin, että ”niin kauan kuin kansalla on sisäistä voimaa ja johtajia, jotka pystyvät näkemään kansalliset tehtävät ja suuntaamaan kansansa pyrkimykset näiden etujen tavoitteluun”, olemme vahvoilla. Johtajuudelle ladattiin silloin paljon.

Monet suuret sotilasjohtajamme sivistivät itseään asevoimien ulkopuolella, myös ulkomaisissa sotakouluissa. Kenraali Airon tie 1930-luvulla on hyvä esimerkki upseeriksi kasvamisesta. Olen saanut kuulla ja lukea, että hänen työnsä oli upseereille ominaista; tilanteiden arvioimista, ajattelua ja päätöksentekoa. Upseerit kaipaavat tänäkin päivänä kaukonäköisyyttä näköalattomuuden sijaan. Siksi he opiskelevat.

Havaitsin Kylkiraudan toimitusneuvoston kokouksessa keväällä kuinka johtamisen kielen muuttuminen keskusteluttaa ”kaaderia” ja ”simpua”. Palvellessani luutnanttina 1980-luvulla äkseerasin varusmiehiä kouluttajan oppaan mukaisesti. Käytin silloin toimitusneuvoston mainitsemassa ”aidossa kadettihengessä” selkeää kieltä ja kovaa ääntä. Koulutettavat ymmärsivät sotilaskäskyni ilman keskusteluita. Tästä huolimatta olimme innoissamme. Voitimme monet koulutuskilpailut. Miksi, olen kysynyt itseltäni. Ehkäpä siksi, että me halusimme ja osasimme. Meillä oli aikaa resurssina. Oli helppo laittaa itsensä peliin olemalla osajoukkoa. Tulevaisuus lähti meistä itsestämme.

Palvellessani noin 15 vuotta myöhemmin Pääesikunnassa huomasin monen arkisen asian muuttuneen. Kielenkäyttö oli kirjavampaa, myös hiljaisempaa. Käsitteiden sekamelska oli valtava. (Koulutus)tarkastuksista oltiin menossa kohti kaiken auditoimista. Oleellisen työn tekemisen mahdollistamiseksi tarvittiin nyt ulkoistamista. Sotilaskäsky ei merkinnyt enää ”annettujen käskyjen ja määräysten järjestyksessä noudattamista”. Käsitteet olivat muuttuneet kuten aikakin. Informaatioympäristössäni visioita oli ehkä



liiaksikin, mutta sen sijaan resurssija ja aikaa liian vähän. Johtaminen oli muuttunut kohdallani ”tässä-ja-nyt” -ihmisten johtamisesta informaation johtamiseksi. Pääesikuntalaisia yhdisti valtava halu kehittää yhä suorituskykyisemmät puolustusvoimat. Meille majureille oli maalattu kuvaa ”päättävän majurin” roolista. Se ei kuitenkaan pitänyt paikkaansa - vaikka moni olisi niin halunnutkin. Minulle jäi kuva, että tässäkin ajassa johtajillemme oli ladattu paljon.

Kenraali Airon tutut ja viisaat sanat auttavat ohjaamaan arkisen käytännön ja visionäärisen tulevaisuuden välisen kuilun kuromisessa umpeen. ”Täytyy käydä pirstuti kouluja”, on kenraali Airo todennut, ”että uskaltaa tehdä yksinkertaisia päätöksiä”. Airon legendaarinen lausahdus toimii sotilaallisen ajattelun perustana tänäkin päivänä. Se on kaukonäköisyyttä. Me voimme saavuttaa vain sen mitä näemme ja siinä vain sen mitä päätösvallan omaavat päättävät tehdä.

Vaikka kaikki eivät meistä tarvitse kaukonäköisen johtajuuden vaatimia ominaisuuksia, niin muutokset vaativat jokaiselta upseerilta, kouluttajalta ja kasvattajalta ”täydellistä antautumista ja voimakasta sisäistä tarmoa voittaa tässä työssä esiintyvät vaikeudet”. Ensimmäiseltä Kylkirauta -lehden päätoimittajalta lainattu lauseenpätkä vuodelta 1935 on mitä ajankohtaisinta, sillä haastavathan muuttuva ympäristö ja puolustusvoimien monipuolinen uudistuminen perinteiset sotilaalliset käytännöt. Jokainen upseeri voi heittäytyä muutokseen mukaan, mutta onko upseerihengessämme vielä 1930-luvun kaltaista aitoa intoa ja henkeä kehittää turvallisuuttamme. Uudessa työpaikassani Maanpuolustuskorkeakoulun Johtamisen laitoksella halu työstää muutosta näyttää olevan kova.

Kaukonäköistä johtajuutta tarvitaan kipeästi monella rintamalla: Nato-kysymyksessä, sotilaallisen voiman käytön opin kehittämisessä, taisteluosastojen kriisinhallintataktiikan kehittämisessä, sotatieteellisyuden synnyttämisessä ja hallinnollisen ympäristön muutoksen johtamisessa.

Johtajuuden muutos kulminoituu kysymykseen millaista sotilasjohtajuutta me tarvitsemme - ja hyväksymme joukkoomme. Saako sotilasjohtaja olla enää persoonallinen? Toimiiko kreivi Schlieffenin jäyhä tunnuslause ”Paljon suorita, vähän esiinny, enemmän ole, kuin miltä näyttät” sotilasjohtajuutemme pätevänä perustana? Pitäisikö johtajalla olla monipuolinen, ei vain sotilaallinen tausta, kuten kenraali Paavo Talvelalla? Ensin sotilaskoulutus. Sitten monet siviilijohtajuudet (Suomi-Filmin johtaja, Alkoholiliikkeen ja selluloosa-alan johtotehtävät). Ja lopuksi Tolvajärven menestyksekkäät taistelut. Varmaa on, että järjestelmämme

tarvitsee erilaisia johtajia. Olisi kestäväntöntä, jos kaikki olisivat samanlaisia kuin sinä tai minä.

Johtamisen ismien käytäntöön skeptisesti suhtautuva voi kysyä, että eikö yhtä hyvä perusta yleensäkin johtajuudelle ole ”kummisetä” -kulttuuri. Siinä johtaja nostaa mieluisensa ”ketjun” pelaajat lähelleen. Ainakin henkilökemiat pelaisivat eikä henkilösuhteissa esiintyisi kitkaa. Lasse Laaksosen tutkimus *Eripuraa ja arvovaltaa* väittää toista, sillä juuri sellainen aiheutti ainakin upseeristossa suuria ristiriitoja. Hierarkkisessa organisaatiossa ”pärstäkerroinjohtaminen” perustuu huonoimmillaan nuoleskelulle, ehkä pelollekin. Pahinta siinä yksilöille on se, että johtajien vaihtuessa tai virheiden sattuessa ”pärstäkerroin” voi muuttua hetkessä. Järjestelmälle pahinta siinä on se, että henkilöstöjohtajuuden kulttuurilta katoaa uskottavuus eikä se vahvista esimerkiksi upseerien keskinäistä arvontantoa. Aito asioihin perehtyvä innostus voi jäädä taka-alalle. Tuollainen käytäntö ei sopisi nykyisiin johtamispuheisiin henkilöstöjärjestelmän kehittämisestä.

Kaukonäköisen johtajuuden henki löytyy sotilasjohtajuudesta, joka näkee mahdollisuudet ennen kuin niistä tulee itsestäänselvyyksiä. Siksi tulevaisuudesta on kysyttävä vastaamisen sijaan. Kaukonäköisyys ei vastusta uudenlaista tulevaisuutta. Erimielisyys keskusteluineen tuottaa kestä-

vimmät tulokset. Se luo järjestelmään joustavuutta varsinkin, kun tulevaisuus on kohdallamme avoin. Johtajuutta ei saa rakentaa yhden ihmisen, mielipiteen, suunnan, opin, toiminnan tai välineen ympärille. Mutta onko suomalaisessa sotilasjohtajuudessa samanaikaisesti tilaa muutokselle ja pysyvyydelle, ajattelulle ja äksiisille, perinteille ja uusille käytännöille, siviili- ja sotilasjohtamisen opeille, alueelliselle puolustukselle ja verkostopuolustukselle? Luulen, että nämä tunnistetut muutokset puolustushallinnon alalla ovat pientä verrattuna siihen mitä tulevaisuus tuo vielä eteemme. Siksi keskustelu yhteisistä aiheista on tarpeen. Avoin keskustelu yhdistää meitä kadettiupseereita ja luo samalla meihin yhteenkuuluvuutta.

Kun tilanteet muuttuvat vaihdetaan miehiä. Kiitän yleisesikuntamajuri, professori Aki-Mauri Huhtista *Kylkirauta* -lehden kaukonäköisestä kehittämisestä. Me tarvitsemme ajattelijoita, jotka haastavat aikamme käytännöt. Kaukonäköiset johtajat antavat heille tilaa.

Otan rintamavastuun *Kylkiraudassa* perinteisessä kadettiupseerihengessä.

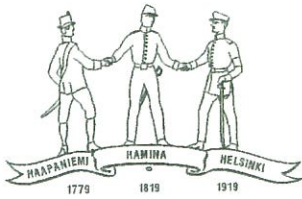
**Jari Rantapelkonen**

[jari.rantapelkonen@mil.fi](mailto:jari.rantapelkonen@mil.fi)



---

Majuri, professori Aki-Mauri Huhtinen luovutti *Kylkiraudan* päätoimittajan tehtävän majuri (everstiluutnantti 4.6.2005) Jari Rantapelkoselle toimitusneuvoston kokouksessa 23.3.2005. Lehden muu toimitus jatkaa entisessä kokoonpanossaan eli artikkelitoimittajana everstiluutnantti Arto Kotro, valokuvatoimittajana Liisa Knudsen ja taittajana/toimitussihteerinä Sabina Krogars.



*Vyötti miekan vyötärölle  
kupeellensa Kylkiraudan.*



*Teiss on taiston tulta peistä  
kylmyyttä myös Kylkiraudan.  
(Eino Leino)*

## Sisältö

- 1 Kaukonäköisen johtajuuden henki  
**Jari Rantapelkonen**
- 5 Kylkirauta 70 vuotta  
**Ilkka Aspara**
- 6 Puolustusvoimain komentajan haastattelu  
**Jari Rantapelkonen & Arto Kotro**
- 12 Kylkirauta 70 vuotta  
**Jari Rantapelkonen & Arto Kotro**
- 16 Ensimmäiset sotatieteiden maisterit kentälle  
**Jari Rantapelkonen**
- 20 Maavoimien Esikunnan perustaminen  
**Keijo Suominen**
- 24 Porilaisten marssin tarina  
**Urpo Jokinen**
- 26 Richard Lorentz - osa I  
**Jarmo Lindberg**
- 32 Varusmiespalvelus kasvattavana kokemuksena  
**Mikael Salo**
- 42 Pääsihteerin palsta
- 43 Tapahtumia, kurssien kuulumisia ja muita  
ajankohtaisia puheenaiheita
- 62 Constantem decorat honor
- 71 Kolumni
- 72 In memoriam

---

## KYLKIRAUTA

Kadettikunta ry:n jäsenlehti  
vuodesta 1935, N:o 227, 2/2005  
ilmestyy neljä kertaa vuodessa  
painos 6000 kappaletta

### **Päätoimittaja**

Jari Rantapelkonen  
ye-everstiluutnantti  
Maanpuolustuskorkeakoulu, Johtamisen  
laitos, PL 7, 00861 Helsinki  
Puh. 09-181 46518  
jari.rantapelkonen@mil.fi

### **Tilaukset, osoitteen- muutokset ja laskutus**

Marjukka Lehtinen  
Puh. 09-490 759, Fax. 09-446 262  
marjukka.lehtinen@kadettikunta.fi  
Kadettikunnan toimisto  
Eino Leinon katu 12 E 64, 00250 Helsinki

**Kotisivut: [www.kadettikunta.fi](http://www.kadettikunta.fi)**

### **Artikkelitoimittaja**

Arto Kotro  
Puh. 050-307 9454  
arto.kotro@kadettikunta.fi

### **Toimitusneuvosto**

Sami Aarnio (pj), Pekka Rapila (vpj), Kari  
F. Jääskeläinen, Tapio Skog, Olli Vuorio,  
Jarno Limnell, Panu Pokkinen, Jari Rantapel-  
konen, Arto Kotro, Liisa Knudsen

### **Kuvatoimittaja**

Liisa Knudsen  
liisa.knudsen@kolumbus.fi  
Umpiaidanpolku 4 D 20, 00840 Helsinki  
Puh/fax 09-677 715, 050-587 1318

### **Tilauhinnat**

Vuosikerta 25,00 eur  
Irttonumero 8,00 eur

### **Kansikuva**

SA-kuva.

### **Ulkoasu**

Toimitussihteeri Sabina Krogars  
sabina.krogars@ankkurikustannus.inet.fi

### **Painopaikka**

Uusimaa Oy, Porvoo 2005  
ISSN 0454-7357

### **Seuraava numero**

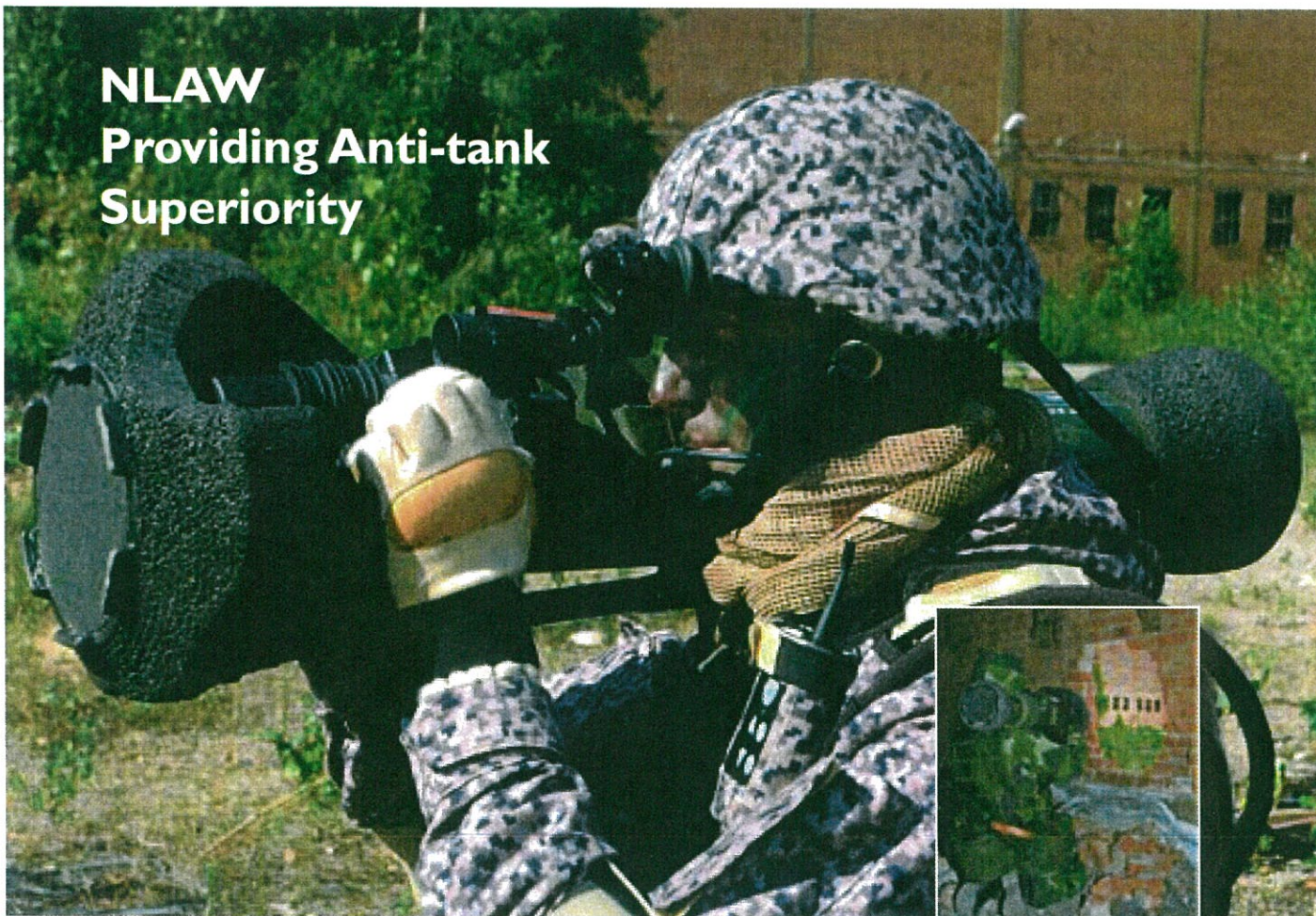
Seuraavaan numeroon tarkoitettun materi-  
aalin on oltava päätoimittajalla 2.9. men-  
nessä, kuvamateriaali 2.9. kuvatoimittajalla.  
Tekstit tulee toimittaa digitaalisessa muo-  
dossa, kuvat mieluummin paperikuvina, jos  
diginä niin resoluutio 300 dpi. Ei internet-  
kuvia. Paperikuvia ei palauteta.

### **Ilmoitushankinta**

Pertti Kukkonen  
ADspace Oy  
Puh. 050-577 3177  
pertti.kukkonen@kadettikunta.fi

# NLAW

## Providing Anti-tank Superiority



NLAW (Next Generation Light Anti-tank Weapon) gives the individual soldier the unique capability to destroy an MBT with only one round, at ranges from 20 m to more than 600 m, from all angles, immediately after target detection and in all environments, firing even from confined spaces.

The technologically advanced NLAW is a Guided, Fire and Forget missile, meaning no "lock on target" is required. The combat soldier can engage armoured targets using the Overfly Top Attack mode or eliminate soft targets using the Direct Attack mode.



**Saab Bofors Dynamics – engaged in precision**

### SAAB BOFORS DYNAMICS

Saab Bofors Dynamics AB · SE-691 80 Karlskoga, Sweden  
Tel +46 (0)586 810 00 · Fax +46 (0)586 857 00 · [www.saab.se](http://www.saab.se)



# SAAB

# Kylkirauta 70 vuotta

**T**oukokuussa tuli kuluneeksi 70 vuotta Kylkiraudan ensimmäisen numeron ilmestymisestä. Kun Kadettikunta järjestönä juhlii runsaan puolen vuoden päästä jo 85:tä vuosipäiväänsä, todetaan, että yhdistyksen perustamisesta kului lähes 15 vuotta, ennen kuin oma lehti alkoi ilmestyä. Ajatus jäsenistön sisäisen tiedotuskanavan muodostamisesta esitettiin ensimmäisen kerran tosin jo Kadettikunnan toisessa vuosikokouksessa vuonna 1922, mutta nuoren yhdistyksen ponnistelut keskittyivät toiminnan rakentamiseen eikä taloudellisia edellytyksiäkään oman lehden perustamiseen olisi ollut. Jäsenistön sisäistä tiedontarvetta koetettiin tyydyttää 1920-luvun puolivälissä mm jakamalla yhdistyksen vuosikertomus jäsenille. Ajatus omasta lehdestä kuitenkin eli ja värikkäiden vaiheiden jälkeen ensimmäinen lehti ilmestyi toukokuussa 1935.

Alusta asti lehti keskittyi voimakkaasti upseeriston keskinäisen yhtenäisyyden ja upseeritoveruuden edistämiseen. Kadettihengen korostaminen ja Haapaniemen ja Haminan Kadettikoulujen parhaiden kadetti- ja upseeriperinteiden taltiointi ja siirtäminen upseeriston henkiseksi pääomaksi oli se keskeinen päämäärä, minkä eteen lehti voimakkaasti toimi. Tätä palvelivat myös monien ansioituneiden upseerien henkilöesittelyt ja sotahistorialliset artikkelit. Yhteenkuuluvuuden ja kadettiveljeyden rakentaminen ja ylläpitäminen näkyi myös voimakkaasti kurssikuulumisissa, mikä olikin alkuvuosina lehden keskeistä antia.

Talvisota keskeytti siihen saakka kaksi kertaa vuodessa ilmestyneen lehden toiminnan. Talvisodan jälkeen julkaistiin vaikuttava numero, jossa esiteltiin henkilötiedoin ja kuvin kaikki talvisodassa kaatuneet kadettiupseerit. Jatkosodan jälkeen lehti ei ollut lainkaan toipua. Kesti loppuvuoteen 1947 asti, ennen kuin seuraava numero ilmestyi. Kuitenkin vasta 1950-luvun puoliväliin mennessä lehti saavutti sotaa edeltäneen tasonsa.

Uusi nousukausi alkoi 1950-60 lukujen vaihteessa, jolloin lehdessä alkoi ilmestyä maanpuolustusaatteellisia ja yhteiskunnallisia kirjoituksia. 1960-luvun puolivälistä alkaen lehden maanpuolustusaatteellinen aktiivisuus virisi vastapainoksi yhteiskunnan radikalisoitumiselle. Seuraavan runsaan vuosikymmenen ajan Kylkirauta toimi näkyvänä maanpuolustusaatteellisena keskusteluforumina pyrkien maanpuolustukseen liittyvän tiedon jakamisen kautta vahvistamaan maanpuolustuksemme henkistä ja aatteellista perustaa. Kylkiraudan suuri ansio tuolloin oli juuri siinä, että se piti esillä maanpuolustuksen asiaa ajanjaksona, jolloin maanpuolustus ei ollut muodissa yhteiskunnassa. Monet kadettiveljet panivat tuolloin itsensä likoon, välittämättä ”risuista”, joita ajan hengen myötä myös jaettiin. Noina



vuosina Kylkirauta alettiin tuntea myös suuren yleisön parissa.

Maailman muuttumisen myötä lehti-kin kehittyi. Se lähti hakemaan suuntaa ja tasapainoa maanpuolustusaatteellisten ja kadetti- ja upseeriperinteitä koskevien artikkeleiden sekä kadettikurssien sisäisten kuulumisten ja toisaalta kiinnostavien sotilasammattillisten artikkeleiden välillä. Sotilasammattillisella puolella lehti löysi linjansa ja on viime vuosina halunnut profiloitua nimenomaan johtamisen erikoislehtenä. Sen sijaan puhtaasti sotilasammattilliseksi julkaisuksi se ei ole halunnut muotoutua, vaan on leimallisesti maanpuolustusaatteellinen lehti.

Entä sitten tulevaisuus? Minkälainen lehden tulisi olla? Hyvä järjestölehti on järjestönsä jäsenten näköinen. Sen tulee olla sellainen, kuin jäsenet haluavat sen olevan. Jotta Kylkirautaa voidaan kehittää jäsenistön haluamaan suuntaan, on toimituksen saatava palautetta. Tämän päivän vähäinen palautteen määrä kertoo joko siitä, että lehteen ollaan tyytyväisiä, tai siitä, että jäsenistö on passiivista antamaan palautetta. Toivottavasti kyse on ensin mainitusta. Parhaillaan on käynnissä Kadettikunnan jäsenistölle suuntaama kysely. Kysymyksiä on myös Kylkirautaan liittyen. Toivottavasti tässä yhteydessä saadaan palautetta lehden kehittämisen pohjaksi. Toinen, jatkuvasti esillä oleva kysymys on, miten saada nuorempi upseeristö kirjoittamaan ajankohtaisista asioista. Aiheista ei nykyisen muutoksen aikana varmasti ole pulaa. Olisiko ratkaisu ”Keskustelua”-palsta? Ongelma on tietenkin siitä, että on vaikea keskustella, jos kukaan ei keskustele. Jäsenistön aktiivisuutta siis tarvittaisiin.

Seitsemän vuosikymmenen aikana lehti on kokenut niin nousuja kuin laskuja, onpa sen olemassaolo ollut välillä vaakalaudallakin. Aina on kuitenkin löytynyt henkilöitä, jotka ovat nostaneet lehden uuteen nousuun. Kylkirauta on kehittynyt tunnetuksi ja tunnustetuksi maanpuolustuslehdeksi, joka onnistuneella tavalla toteuttaa Kadettikunnan toiminnan kahta keskeistä päämäärää. Se lujittaa jäsenistön keskinäistä yhteenkuuluvuutta ja palvelee sen tiedontarvetta ja toisaalta, jakamalla maanpuolustustietoutta kansalaisille se lisää tietoa ja luo myönteisiä asenteita maanpuolustusta kohtaan.

Lehden tekoon on vuosikymmenien mittaan osallistunut suuri joukko henkilöitä; päätoimittajia, toimitussihteereitä, artikkeleiden kirjoittajia ja avustajia, lehden talouden rakentajia ja tukijoita, toimistohenkilökuntaa unohtamatta. Kaikille heille Kadettikunnan hallitus haluaa kohdistaa kunnioittavan kiitoksen, johon, uskon, koko jäsenistö voi yhtyä. Kylkirauta elää ja voi hyvin! Onneksi olkoon Kylkirauta!

**Ilkka Aspara**

# Painopiste isänmaan ja sen etujen puolustamisessa

## Puolustusvoimain komentajan amiraali Juhani Kaskealan haastattelu

Haastattelu: Jari Rantapelkonen & Arto Kotro

### Maailman muutos ja puolustusvoimat

*Käsityksiämme sodan olemuksesta on ravisteltu. Visualisoitte joitakin vuosia sitten Suomen puolustuspoliittista doktriinia käyttämällä symbolina armeijamme sinivalkoista kokardia. Puhuitte kolmen kehän: Suomen, Euroopan ja maailman muodostamasta kokardimallista. Uudet uhat terrorismi, informaatiosota ja luonnoskatastrofit läpäisevät kaikki mallin kehät. Suomalaiset upseerit ovat asenteiltaan aika perinteisiä pidättäytyen Suomen puolustamisessa omalla alueellamme ja nimenomaan sotilaallista uhkaa vastaan. Miten näette globaalien uhkien haastavan perinteisen maanpuolustuksen, puolustusvoimat ja upseerin aseman?*

Kaavailin tätä kolmen kehän kokardimallia 1990-luvun puolivälissä. Tämä liittyi tapahtumiin Balkanilla. Olimme sitoutuneet perinteiseen rauhanturvaamismalliin. Globaalit uhat toivat eteemme uuden ulottuvuuden. Puolustusvoimienkin piirissä oli paljon muutosvastarintaa, kun toin esille sen, että meidän on oltava mukana kriisinhallinnassa. Jouduin perustelemaan kantani myös eduskunnassa. Puhuin silloin kustannustehokkuudesta. Mielestäni oli järkevää sijoittaa Balkanille kaksi pataljoonaa ja niin estää kriisin eskaloituminen. On oltava ajoissa paikalla siellä, missä kriisi on puhkeamassa ja sammuttamassa jo alkuunsa suurempi palo. Mekään emme voi eristäytyä omien ra-

Kylkirauta sai 70-vuotisen taipaleensa kunniaksi haastatella puolustusvoimain komentajaa amiraali Juhani Kaskealaa. Hän korosti haastattelussa erityisesti sitä, että puolustusvoimien ehdoton päätehtävä on oman maan puolustaminen. Päätehtävää tukee isänmaamme etujen puolustaminen myös maamme rajojen ulkopuolella. Komentaja korosti myös perinteiden säilyttämisen merkitystä samoin kuin upseereiden tarvetta verkottua muuhun yhteiskuntaan.

jojemme sisälle.

Viime vuosina on esitetty ajatuksia, että me panostamme liikaa kansainväliseen kriisinhallintaan. Väärinkäsitysten oikaisemiseksi olen joutunut selvittämään eri yhteyksissä kokardimallin sisältöä. Silloin 1990-luvun puolivälissä meillä oli kokardin ulkokehällä yksi pataljoona Libanonissa ja keskimmaisella kehällä Balkanilla kaksi pataljoonaa turvaamassa Suomen etuja. Sisimmällä kehällä meillä olisi vastaavasti 200 pataljoonaa kotimaan puolustamiseksi. Panostus kansainväliseen toimintaan on meillä suuruusluokaltaan vain noin 3-4%. Kriisinhallinnassa kannattaa olla mukana. Siellä opitaan paljon koskien sekä välineistöä että henkilöstöä. Toimintamme siellä lisää myös uskottavuuttamme. Osallistumisemme on pidettävä oikeissa mittasuhteissa, mikä tarkoittaa alle 5 %:n panostusta resursseistamme. Painopiste, siis yli 95 % on selvästi kansallisessa puolustuksessa. Kansainvälinen toiminta ja oman maan

puolustamiseen valmistautuminen eivät ole toisiaan poissulkevia vaan ne tukevat toisiaan.

Erityisesti viime talvena tsunami-katastrofin yhteydessä painotettiin julkisuudessa uusia uhkakuvia. Tämä katastrofi oli kuitenkin hyvin poikkeuksellinen. Uudet uhkakuvat on kartoitettu perusteellisesti ulko- ja turvallisuuspoliittisessa selonteossa. Niitä ei ole tarvetta lähteä korostamaan. Luonnollisesti esimerkiksi terrorismi, informaatiosodankäynti ja tietojärjestelmiin kohdistuva uhka on otettava huomioon. Yhteiskuntamme on jo verrattain hyvin suojattu. On korostettava, että meidän kokonaisuomaanpuolustuksemme on pisimmälle kehitetty koko Euroopassa. Useissa muissa maissa yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaamisesta vasta uneksitaan. Meillä tämä "homeland security" on hoidettu. Puolustusvoimat on siinä vain yksi, joskin hyvin merkittävä osatekijä.

Puolustusvoimilla on valtava määrä





Kylkiraudan päätoimittaja Jari Rantapelkonen (vas.) ja artikkelitoimittaja Arto Kotro haastattelevat amiraali Kaskealaa 2.5.2005. SA-kuva.

kapasiteettia tukea muita viranomaisia. Tämä kapasiteetti on henkilöstöä, materiaalia ja osaamiskapasiteettia. Uusien uhkien yhteydessä puolustusvoimat on toissijainen toimija. Muut viranomaiset voivat tarvita viime kädessä puolustusvoimien apua. Uudet uhkat eivät haasta puolustusvoimia, niin kuin on monissa yhteyksissä maalailtu. Me olemme antaneet virka-apua, annamme jatkuvasti sitä ja kehitämme virka-aputoimintoja. Koska virka-apu ei ole päätehtävämme, se ei muokkaa meidän sotilasdoktriinimme kehittämistä, upseeriemme koulutusta ja muita puolustusvoimien toimintoja.

Puolustusvoimien on luonnollisesti tuotava selvästi esille, mitä apua se voi antaa. Apu on johtamisjärjestelmiä, henkilöstöä, hyvin koulutettuja komentajia ja materiaaliapua. Sitä periaatetta, että viranomainen, jolla on vastuu, johtaa ja suunnittelee toimintaa, ei pidä lähteä muuttamaan. Me olemme muille viranomaisille äärimmäisen tärkeä tuki ja reservi. Meidän päätehtävämme on sotilaallinen maanpuolustus perinteistä uhkaa vastaan. Meidän on luotava sellainen maanpuolustuskyky ja ylläpidettävä sellaista voimaa, että se otetaan huomioon rajojemme takana ja uskotaan siihen, että Suomi pystyy hallitse-

maan alueensa ja pystyy puolustamaan aluettaan. Sitä varten meillä on oltava riittävän hyvin koulutetut ja varustetut joukot, joita voidaan käyttää yhteiskunnan tukena myös niin kutsuttujen uusien uhkien yhteydessä. On syntynyt selvä perspektiivivirhe, kun on korostettu näitä uusia uhkia puolustusvoimien päätehtäviin verrattuna.

### **Yhteisvastuullisuutta Euroopan Unionissa**

*Haastaako Euroopan Unionin jäsenyys jollakin uudella tavalla puolustuspolitiikkaamme ja upseerin aseman siinä?*

En tässä yhteydessä erottaisi upseereita kokonaisuudesta. Euroopan Unioni asettaa haasteita koko puolustusvoimille ja kaikille sen henkilöstöryhmille. Tästäkään ei ole mitään dramaattista tapahtumassa. Se, että me osallistumme kriisinhallintaan ja Suomi sekä maan hallitus ovat solidaarisuusvelvoitteiden sitomia, ei ole mitenkään mullistavaa. Tehtävät ovat samanlaisia kriisinhallinta- ja rauhanturvaamistehtäviä, joita olemme tehneet aikaisemminkin.

Nopeamman valmiuden joukot asetavat upseereille haasteita. Varsinainen uusi dimensio on aika. Operatiivisessa

suunnittelussa on keskeistä se, kuinka pystymme reagoimaan vaadituissa aikamäärissä. Kysymys on siitä, miten hoidamme koulutuksen, varustamisen, materiaalin varastoinnin ja kuljetukset. Nämä ovat normaaleja upseerin perusosaamiseen kuuluvia asioita. Juuri tätä varten me olemme saaneet koulutuksen.

Euroopan Unioni synnyttää uutta perspektiiviä. On syntynyt uusi koheesio. Me olemme myös eurooppalaisia. Tämä on haaste meille samalla tavalla kuin kaikille muillekin eurooppalaisille upseereille. Kysymys on siitä koemme-ko itsemme eurooppalaisiksi. On merkittävää, että me valmistaudumme jo ennen kriisin syntymistä muiden Euroopan Unionin jäsenmaiden joukkojen kanssa tarvittaessa toimimaan yhteisvastuullisina myös Unionin rajojen ulkopuolella. Tähän asti yhteistoiminta on tapahtunut itse operaatioissa.

### **Verkostoavusteinen puolustus**

*Puolustusvoimat on läpikäymässä voimakasta muutosta. Erään näkemyksen mukaan siirrymme maatalousyhteiskunnan laajamittaisesta sodankäynnistä kohti informaatioyhteiskunnan verkos-*

*topuolustuksen suuntaa. Mitä ajatuksia tämänkaltainen muutostrendi herättää Teissä?*

Sotilaalliset uhkakuvat mukaan lukien laajamittaisen sodan uhka ovat perusta, jonka mukaan me mitoitamme puolustus- ja ennaltaehkäisykykymme. Emme siis valmistaudu esimerkiksi vain jonkin erillisen tietoverkkohyökkäyksen torjuntaan vaan ylläpidämme selkeästä puolustuskykyä, että koko maata valmistaudutaan puolustamaan myös laajamittaista hyökkäystä vastaan. On luonnollisesti selvää, että resurssien niukkuudesta johtuen joudutaan tekemään selkeitä valintoja. Tehtävien ja voimavarojen on oltava tasapainossa.

Puolustusvoimien sodanajan vahvuuden supistaminen tarkoittaa sitä, että meillä on entistä vähemmän ”pelinapuloita”. Jotta tehokkuus säilyisi, on tilannetietoisuuden oltava entistä parempi. Me turvaamme kyvyn johtaa määrällisesti vähempiä joukkoja kaikissa olosuhteissa. Joukkojen varustamisessa onkin priorisoitu kärkisijalle tiedustelu- ja johtamisjärjestelmien kehittäminen. Verkostoavusteisessa puolustuksessa meillä on erinomaiset mahdollisuudet kulkea kehityksen kärjessä. Me voimme suunnitella ja rakentaa järjestelmät omaan alueeseen sidottuna. Meillä on erinomainen infrastruktuuri ja pitkälle kehitetyt tietoliikennetyhteudet. Tähän liittyvien hankkeiden tärkeyttä kuvaa se, että lähes 20% hankintavaroista käytetään integroidun tiedustelu-, valvonta- ja johtamisjärjestelmän kehittämiseen. Me olemme saavuttaneet paljon jo tähän mennessä, mikä on todettu myös ulkomailla. Eräiden korkean tason vierailujen yhteydessä onkin kysytty, kuinka pienillä resursseilla voidaan päästä kustannustehokkaasti korkeateknologian alueella erinomaisiin tuloksiin. Vastaavasti me olemme hyödyntäneet ulkomaisia kokemuksia ja tietoutta.

Meillä on kaksi erityistä teemaa, joissa me olemme muita maita edellä. Ensimmäinen on juuri tämä muun yhteiskunnan korkeasaamisen hyödyntäminen verkostoavusteisen puolustuksen suunnittelussa ja valmistelussa. Toinen on koko yhteiskunnassamme toteutetut perusteelliset valmistelut yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaamiseksi poikkeusoloissa. Muualla ollaan häm-

mästyneitä siitä, kuinka pitkällä valmistelut meillä ovat. Monissa maissa valmistelut ovat vasta visioinnin asteella.

Kaikissa puolustusvalmisteluissa on otettava huomioon se, että Suomi on pinta-alaltaan Euroopan seitsemänneksi suurin valtio. Sodanajan joukkojemme vahvuus on 350 000 henkilöä. Määrä tulee vastaisuudessa väijäämättä vielä pienenemään. Joukkojen on oltava siis entistä tehokkaampia. Tämä merkitsee erityisesti sitä, että vaatimus taistelutilan hallintakyvyn kehittämistä korostuu entisestään.

### Arvojen muutos

*Yksilöllisyyden korostaminen yhteisöllisyyden sijaan haastaa kadettiupseereille ominaisen yhteiskuuluvuuden tunteen. Miten näette arvomuutoksen ja sen merkityksen puolustusvoimille ja kadettiupseereille?*

Yksilöllisyyden korostuminen on jossain määrin hankalaa yhteisöllisyyden kannalta. Painotan kolmea keskeistä tekijää puhutaan sitten yksilöllisyydestä tai yhteisöllisyydestä. Yksi on luottamus. Sen on vallittava sekä yksilöiden että yhteisöjen välillä. Puolustusvoimissa luottamus on perusasia tehtävien hoitamiseksi. Toiseksi korostan avoimuutta, jotta suunnitteluun tai toteutukseen liittyviä asioita ei jää huomioon ottamatta ja epäkohdat voidaan korjata. Kolmanneksi pidän vastuun kantamista tärkeänä. Upseerin on otettava vastuuta ja kannettava vastuunsa kaikissa tilanteissa.

Yksilöllisyys näkyy omien etujen ajamisena esimerkiksi palkkaukseen ja virkaehtosopimuksiin liittyvissä asioissa sekä eräissä sosiaalisissa kysymyksissä. Yhteisöllisyys on puolestaan perinteisesti tarkoittanut muun muassa sitä, että ollaan 24 tuntia vuorokaudessa upseereita eikä vain virka-aikana. Tämä pitää paikkansa pääpiirtein edelleenkin. Kadettiupseerien yhteinen koulutus luotille perustan.

Kadettikunnan käynnistämä arvokeskustelu pakottaa miettimään näitä asioita. Meillä perinteisiä arvoja ovat olleet ”koti, uskonto ja isänmaa”. Voidaan kysyä pitäisikö olla myös muita arvoja. On olennaisen tärkeää, että kansalaiset kokevat Suomen puolustamisen

arvoiseksi. Yhteiskunnallinen solidaarisuus edellyttää, että myös heikoimmista kansalaisista huolehditaan. Yleinen asevelvollisuus on puolestaan järjestettävä ja toteutettava siten, että se koetaan merkityksellisenä. Se lisää yhteisöllisyyttä sekä puolustusvoimissa että puolustusvoimien ulkopuolella. Yhteisöllisyyttä ei voida pakottaa kenellekään. Se syntyy yksilössä ja yhteisössä viime kädessä tunteen pohjalta. Upseeristossa se tarkoittaa ennen kaikkea sitä, että me tunnemme itsemme Suomen puolustusvoimien upseereiksi, jotka ovat tarvittaessa valmiit puolustamaan maataamme.

### Huoli perinteistä

*Puolustusvoimat vähentää läsnäoloa maakunnissa lakkauttamalla joukko-osastoja ja vähentämällä sodan ajan reserviä. Samalla veteraanisukupolvi on poistumassa joukostamme. Maanpuolustustahdon ylläpitämisestä on julkisesti oltu huolissaan. Oletteko huolissanne perinteiden katoamisesta?*

Kysymys perinteiden säilyttämisestä on hyvin tärkeä. Itse olen perinteiden suhteen äärimmäisen konservatiivi. Resurssipulan johdosta tapahtuva joukko-osastojen yhdistäminen ja lakkauttaminen ovat tuoneet perinteiden säilyttämisen suhteen suuria ongelmia. Minulla on jo ajatuksia keinoista, kuinka perinteet voidaan säilyttää supistuvissa organisaatioissa. Puolustusvoimien arvostus syntyy osaltaan myös perinteiden kautta. Se ei maksa meille mitään. Olen pyrkinyt ottamaan tämän huomioon mahdollisimman suuressa määrin. Yksi tällainen toimenpide on Kadettikoulun kunniaakkaan nimen palauttaminen käyttöön. Olisin valmis jopa palauttamaan käyttöön eräitä perinteikkäitä erinomaiseksi osoittautuneita sotilasarvosteita.

En ole huolissani siitä, että kansalaisten maanpuolustustahto heikkenisi joukko-osastojen lakkauttamisen johdosta. Tärkeintä on se, että pääosa ikäluokasta pääsee suorittamaan varusmiespalveluksen. Se, että nuori mies tai nainen pääsee sotaväkeen, vaikuttaa koko ympäristöön. Tämä näkyy esimerkiksi valapäivinä ja omaisten päivinä, jotka ovat saaneet suuren suosion. Yleinen asevelvollisuus on korkean maanpuolustustahdomme kulmakivi.

Erityisesti olen iloinen siitä, että nuoriso on kiinnostunut meidän sotahistoriastamme sekä veteraaneista. Nuoriso pitää veteraaneja suurella arvolla. Tämä näkyy sekä kouluissa että hyvin monissa muissa yhteyksissä. Paljon on siis muuttunut 1960- ja 1970-luvuilta.

Eräs osittain perinteisiin liittyvä erityiskysymys on suhtautuminen maahanmuuttajiin, jotka suorittavat asepalvelusta Suomen armeijassa. Monet heistä ovat kiinnostuneita myös Suomen ja oman joukko-osastonsa historiasta. Maahanmuuttajilla on erinomainen tilaisuus integroitua suomalaiseen yhteiskuntaan palveluksen aikana. Erilaisesta taustasta johtuen on muistettava suvaitsevaisuuden merkitys. Maahanmuuttajille on tuotava selvästi esille se, että he ovat tarpeellisia sotilaita Suomen armeijassa ja tasaveroisia Suomen kansalaisia.

### Kansainvälisiin tehtäviin vapaaehtoisesti

*Kansainvälistyminen lienee yksi suurimmista kysymyksistä arvokeskustelussa. Olette ottanut kantaa arvoihin kirjoittamalla, että "puolustusvoimien arvojen perustana on vahva kansallinen identiteetti". Kenraaliluutnantti Heikki Tilander on kysynyt kadettilupauksen muuttamisen tarpeesta upseerin peruskivenä, koska se kiinnittyy isänmaahan ja sen palvelemiseen. Kadettikunnan kyselyn mukaan nuoretkin upseerit suhtautuvat kansainvälisiin tehtäviin yllättävän epäillen. Kehitettäessä puolustusvoimien kykyä osallistua kansainvälisiin kriisinhallintaoperaatioihin voidaan kysyä onko kansallinen identiteettimme jo liian vahva?*

Kadettilupauksen ja kansainvälisen palveluksen välillä ei ole ristiriitaa. Isänmaata voidaan palvella monella tavalla. Isänmaan eduista voidaan huolehtia myös maan rajojen ulkopuolella. Suuri määrä suomalaisia siviilihenkilöitä on eri tehtävissä ulkomailla tuoden maamme melkoisen osan bruttokansantuotteesta. Eivät sotilaat voi eristäytyä tässäkään suhteessa muusta yhteiskunnasta. Kadettilupauksen ei voi katsoa poissulkevan sitä, että isänmaata voidaan palvella eri tavoilla ja että lupaus kattaisi ahtaasti palveluksen vain maan rajojen sisällä.



Amiraali Kaskeala selvittää kansainvälisen palveluksen merkitystä. SA-kuva

Kansainvälinen palvelus on tullut esille ammattiyhdistyspolitiikan yhteydessä. Minun kantani on se, että kun meidät on rekrytoitu, olemme sitoutuneet puolustamaan maatamme maamme rajojen sisäpuolella. Näin ollen kansainvälisiin tehtäviin pitää hakeutua vapaaehtoisuuden pohjalta. Tehtävissä pitää olla niin hyvät palvelussuhteen ehdot, että ne houkuttelevat ja tehtävät ovat kokemuksen arvoisia. Nykyisin kysyntä ja tarjonta ovat tasapainossa. Kysyntää kansainvälisiin tehtäviin on enemmän kuin koskaan.

Kehitys on ainakin ajatuksellisesti viemässä siihen suuntaan, että puolustusvoimien tehtäviä tarkistetaan tulevaisuudessa niin, että tehtäviin kuuluu myös isänmaan etujen turvaaminen maan rajojen ulkopuolella. Tämä ei tietenkään tarkoita esimerkiksi osallistumista hyökkäyssotiin.

### Verkostoituminen kannattaa

*Puolustusvoimat tehostaa toimintaansa verkostoitumalla ja ulkoistamalla toimintojaan kumppanuuksien avulla. Mitä verkostoituminen erilaisiin arvoyhteisöihin merkitsee?*

Upseereiden on oltava mukana yhteiskunnassa. Yhteyksiä tulee olla muihinkin kuin kadettikurssinsa kavereihin. Nykyisin näin onkin, sillä vain harva

asuu koko upseeriuransa ajan varuskunta-alueella. Verkostoja kannattaa luoda esimerkiksi harrastusten yhteydessä. Näissä upseerit avautuvat muuhun yhteiskuntaan. Tärkeätä on, että syntyy arvostusta ja luottamusta, kun upseerit tuovat esille tietämystä maanpuolustuskysymyksistä eri aloja edustavien henkilöiden kanssa. Näin syntyy kuva upseereista muutenkin, kuin varusmiespalveluksen aikaisina kouluttajina.

Avautuminen muualle yhteiskuntaan voi tapahtua myös kirjoittamalla. Viestinnästä ja arvokeskustelusta puhuttaessa tulee mieleen luonnollisesti Kylkirauta-lehti. Sitä luetaan myös puolustusvoimien ulkopuolella. Vaikka kyseessä onkin ennen kaikkea Kadettikunnan jäsenlehti, voim todeta, että "hyvä kello kauas kuuluu".

Verkostoituminen kannattaa. Eivät ylimpiin virkoihin nimitettävät upseerit voi olla pelkästään oman erikoisalansa asiantuntijoita vaan heillä pitää olla taustalla muutakin osaamista.

### Upseeri ja tekniikka

*Lanseerasitte muutama vuosi sitten ajatuksen "tahto, taito ja välineet" tasapainoisena puolustusvoimien suorituskyvyn kehittämisajatuksena. Tietoyhteiskunnan ja puolustusvoimien teknisyminen on trendi, joka haastaa nämä kolme kokonaisuutta. Mitä ajattelette trendistä, jossa koneista ja näytöruuduista tulee*

*upseereille ihmistä läheisempi johtamisympäristö? Voiko verkkojen kautta johtaa "edestä"?*

Teknistymisessä on havaittavissa jonkin verran myös näennäisyyttä. Olen kuitenkin aina korostanut teknistymisen merkitystä. Halusin esimerkiksi uudelleen Sotakorkeakouluun teknillisen opintosuunnan. Upseerin on ymmärrettävä tekniikkaa eikä hän saa olla tässä suhteessa pelkästään tekniikan erityisasiantuntijoiden varassa. Mikäli johonkin tehtävään on valittavissa kaksi muutoin tasaveroista upseeria, annan etusijan teknillisen koulutuksen suorittaneelle upseerille.

Upseerin on ymmärrettävä kuinka teknillisiä järjestelmiä käytetään. Sen sijaan hänen ei tarvitse itse tehdä teknillisiä ratkaisuja, joihin on niihin koulutettu henkilöstö. Kun toimin kuusi vuotta tasavallan presidentin adjutantina ja tulin sen jälkeen ohjusvenelaivueen komentajaksi, jouduin havaitsemaan, että oli tapahtunut suuri muutos puheradiojohtamisesta datalinkkijohtamiseen. Osa upseereista hyöri nappulatekniikan parissa lähes ruuvimeisselit kädessä. Tämä ei ollut tarkoituksenmukaista, koska upseereilla oli johtamistehtävänsä. Totesin silloin, että upseerin tehtävä on kyllä käyttää erilaisia laitteita, mutta kaikkien ei tarvitse olla itse samalla operaattori. Itse keskityin laivueen johtamiseen siten, että istuin johtoaluksen johtokeskuksessa jakkaralla, joka oli muita korkeammalla ja käytin johtamisessa hyväksi operaattoreita ja heidän asiantuntemustaan. En voinut tietenkään tuntea kaikkien laitteiden teknillisiä yksityiskohtia.

Nykyinen verkostoavusteinen johtaminen avaa myös uusia mahdollisuuksia hyödyntää tekniikkaa. Käskyjä annettaessa henkilökohtainen kosketus on edelleenkin hyvin tärkeä. Johtaminen edestä ja komentajien vuorovaikutus eivät ole menettäneet merkitystään. Nykytekniikka antaa tähän jopa entistä paremmat mahdollisuudet.

### Upseerikoulutus kahteen osaan

*Upseerikoulutus on keskittynyt sodan ajan joukkojen johtamiseen, mutta sitä uudistetaan voimakkaasti muun muassa sovittamalla sitä kansainvälisiin mitta-*

*puihin ja akateemisiin mittoihin. Miten yleiseurooppalainen (Bologna) koulutus uudistus sopii upseerikoulutukseen?*

Minulla on ollut huoli siitä, että on menty liikaa akateemiseen suuntaan. Tätä ei pidä ottaa heti negatiivisena kantana. Huolestuttava trendi on se, että neljän vuoden opintojen jälkeen nuori upseeri on vieraantunut joukko-osastopalveluksesta. Viisi vuotta yhtäjaksoista opiskelua olisi ehdottomasti liikaa. Neljännen vuosikurssin kadettien ote johtamiseen on ollut liian teoreettista ja koulutyömiäistä. Esimerkiksi jatkuvasti joukko-osastoissa palvelleet opistoupseeriluutnantit ovat pärjänneet paremmin eräissä harjoituksissa käytännön johtajatehtävissä. Selvästi on näkynyt, että kadetit ovat olleet liian pitkään kadettina.

Bolognan prosessi tarjoaa erinomaisen tilaisuuden korjata kadettien koulutus. Koulutus jaetaan kahteen osaan. Tavoitteena on järjestää kadeteille aluksi 2,5-3 vuotta kestävä kandidaattikoulutus, jossa annetaan vahva käytännön valmius kouluttajan tehtäviin. Sen jälkeen kaikki palvelevat kentällä luutnantteina 3-4 vuotta. Tämän jälkeen halukkaat jatkavat ylempään korkeakoulututkintoon siten, että opiskelun kokonaisaika on yhteensä 5 vuotta. Tämä maisteriksi opiskeluvaihe sisältää enemmän teoreettisia aineita. Se on eräänlainen vanhaa kapteenikurssia vastaava koulutusvaihe. Varmaankin valtaosa kapteenikurssin käyneistä pitää nimenomaan vanhaa kapteenikurssia parhaana sotilasuran aikana käymistään kursseista. Osa upseereista ei ehkä hakeudu maisteriopintoihin, jolloin he jatkavat joukko-osastossa eri tehtävissä.

Maanpuolustuskorkeakoulu on saanut vankan aseman akateemisena hyvin tunnustettuna korkeakouluna. Uudistusten yhteydessä on pidettävä kiinni siitä, että tämä arvostus säilyy huolimatta siitä, että erityisesti kandidaattivaiheen opiskelussa pyritään nimenomaan käytännönläheisyyteen, mikä ei ole aivan luonteenomaista kaikille tiedekorkeakouluille.

### Määräaikaisuus tarkoituksenmukaista

*Upseerin uralle on perinteisesti lähdetty kutsumuksesta. Upseerina palveltiin aikaisemmin yleensä eläkeikään asti. Informaatioajalle on ominaista lyhytkestoisuus, lyhytjänteisyys ja pätkätöyläisyys. Moni upseeri ei enää lähde upseerinuralle ajatuksella, että hän palvelisi puolustusvoimissa koko tehollisen työikänsä. Mitä ajattelette tällaisesta muutoksesta ja sen merkityksestä?*

Määräaikaisuuden käyttöönotolla on pyritty saamaan puolustusvoimiin sekä nuoria kaaderiupseereita että nuorta upseerireserviä. Ajatuksena on se, että sopiva määräaika olisi 15 vuotta. Upseeri valmistuisi keskimäärin 23 vuoden iässä ja elämänuran tarkistamisen aika olisi 38-vuotiaana. On luonnollisesti mahdollista jatkaa myös puolustusvoimissa suorittamalla ylempi korkeakoulututkinto. Siviiliyhteiskuntaan siirtyvät saavat erorahan ja heille mahdollistetaan uudelleen kouluttautuminen puolustusvoimien tuella. Siviiliyhteiskunta saa näin kokeneita ja hyvän koulutuksen saaneita upseereita.

On korostettava sitä, että määräaikaisilla upseereilla on mahdollisuus valita oma tulevaisuutensa. Määräaikaisuus on hyvä ratkaisu paitsi puolustusvoimille myös jokaiselle yksilölle itselleen.

### Esimiehet, perheet ja ylikuormitus

*Perheiden huomioonottaminen ja vaiemojen ura ovat yhä tärkeämpiä upseereille. Informaatio- ja lisääntyneet työpaineet voivat ylikuormittaa upseereita. Voidaanko ihminen ja perhe aidosti ottaa huomioon puolustusvoimien muutoksessa? Voiko organisaatio tai yksilö sanoa ylikuormittamiselle "ei"?*

Olemme huono organisaatio, jos perheitä ei oteta huomioon. Olen itse upseerin poika ja muistan jo lapsesta pitäen, kuinka varuskunnassa oli monenlaista harrastuspiiriä ja muuta toimintaa, jossa perheet olivat mukana. Varuskunnan sisäinen koheesio oli vahva. Nyt on tilanne tässä suhteessa ehkä hieman toinen.

Laivueen komentajana totesin

kuinka suuri suosio oli varusmiesten omaistenpäivillä. Laivueessa oli vain 60 varusmiestä. Heidän eteensä tehtiin monenlaista. Kantahenkilökuntaa oli kuitenkin kaksin verroin enemmän, mutta heidän perheensä oli tyystin unohtettu. Aloin kutsua perheet mukaan laivueen perinnepäivän viettoon. Siihen kuuluivat isot puutarhajuhlat, jossa oli grillaus, kilpailuja ja laulua. Vaimot ja lapset pääsivät perinnepäivänä alusten mukana merelle tutustumaan työympäristöömme.

Henkilöstön ylikuormitus on totaalisesti esimiesten vika. Otan esimerkiksi Pääesikunnan ye -majurit, jotka matriisiorganisaation solmukohdissa kantavat raskaimman työpaineen.

Työmäärää voidaan myös vähentää. Ollessani presidentti Mauno Koiviston adjutanttina kannoin hänelle päivittäin 15-20 cm paksun pinon asiakirjoja luettavaksi. Koivisto piti sitten kerran minulle puhuttelun ja sanoi: "Minä olen täysin vakuuttunut siitä, että kaiken tämän materiaalin lukeminen ei ole pelkästään hyödyllistä vaan se on myös vahingollista". Sen jälkeen sain valtuudet karsia materiaalista pois 75% ja tehdä arvion siitä, mikä presidentin kannattaa lukea ja mikä ei.

Informaatiota tulee niin paljon, että sen karsiminen on yhä vaikeampaa. Tämä koskee luonnollisesti koko yhteiskuntaa. On osattava valita informaatiotulvasta tärkeä ja tarpeellinen. Tämä vaatii koulutusta. Haluan vielä korostaa sitä, että huono on sellainen esimies, joka polttaa loppuun alaisensa.

### **Omaakohtaisia kokemuksia**

*Miten ovat sotilaan toimintaympäristö ja suomalainen yhteiskunta muuttuneet verrattuna siihen aikaan, kun palvelitte nuorena upseerina aluksilla?*

Kun vertailen kokemuksiani 35 vuotta sitten luutnanttina nykyhetkeen, voin todeta joitakin selviä muutoksia. Palvellessani silloin tykkiveneellä olin totaalinen upseeri. Aluksella saattoi olla vain päällikkö ja kaksi luutnanttia. Upseereita olisi pitänyt olla kuusi, joten me kaksi vasta valmistunutta luutnanttia olimme lähes koko ajan palveluksessa. Vaikka alus oli satamassa, oli toisen oltava laivalla. Työaikoja ei laskettu, mutta saimme sentään pörkymmentä

markkaa purjehdusrahaa. Laivasta muodostui kotimme. Omaa elämää ei ollut, vaan olimme osa laivaa. Poikamiehenä kävimme 3-4 viikon välein kotona. Mukava oli nähdä, kun perheellinen upseeri pääsi maihin. Se oli suuri tapaus, kun vastassa olivat vaimo ja lapset.

Nykyisin tilanne on toinen. Sitoutuminen armeijaan ei ole - onneksi - niin tiivis kuin vuosikymmeniä sitten. Nykyisin on mahdollisuus myös vapaa-aikaan. Toisaalta monilla kouluttajilla on hyvin paljon sotaharjoitusvuorokausia. Niistä saadaan kuitenkin asianmukaiset korvaukset.

Toinen suuri muutos liittyy enemmänkin kadettiaikaan. 1960 -luvulla

puolustaminen ja lisäksi isänmaamme etujen puolustaminen. Asevelvollisen armeijan kyky käyttää teknillistyviä asejärjestelmiä on ajoittain kyseenalaistettu. Tässä on päädytty virheelliseen ajatteluun. Meidän vahvuutemme on nimenomaan korkeatasoisessa reservissä. Kansainvälistä mainetta saanut yleinen koulutusjärjestelmämme tuottaa jo varusmiespalvelukseen korkeatasoista ainesta. Sen jälkeen hankittu lisäkoulutus ja kokemus tuottavat meille reservin, jonka tasoista henkilöstöä eivät ammattiarmeijat kykene hevin rekrytoimaan. Ammattiarmeija ei voi tarjota sellaisia palkkoja ja etuja, että se voisi kilpailla huippuyksilöistä muun yhteiskunnan



**Amiraali Kaskeala Lohtajan ampumaleirillä huhtikuussa 2005.**

virkapukua oli pakko käyttää myös vapaa-aikana kaupungilla liikuttaessa. Jouduimme esimerkiksi osakunnissa perustelemaan kiivaasti vakaumustamme. Nyt on tilanne toinen. Tuskin kukaan kyseenalaistaa niitä arvoja, joita silloin jouduimme puolustamaan. Puolustusvoimien yhteiskunnallinen arvostus on korkealla. Veteraanit ovat kunniakansalaisia. Varusmiehet ovat motivoituneita. Ero erityisesti 1960 - 1970-lukuihin verrattuna on hyvin suuri. On tapahtunut merkittävä yhteiskunnallinen muutos.

### **Maanpuolustuksen perusta ei muuttumassa**

Haluan lopuksi vielä korostaa sitä, että maanpuolustuksemme perusta ei ole muuttumassa. Tehtävämme on isänmaan

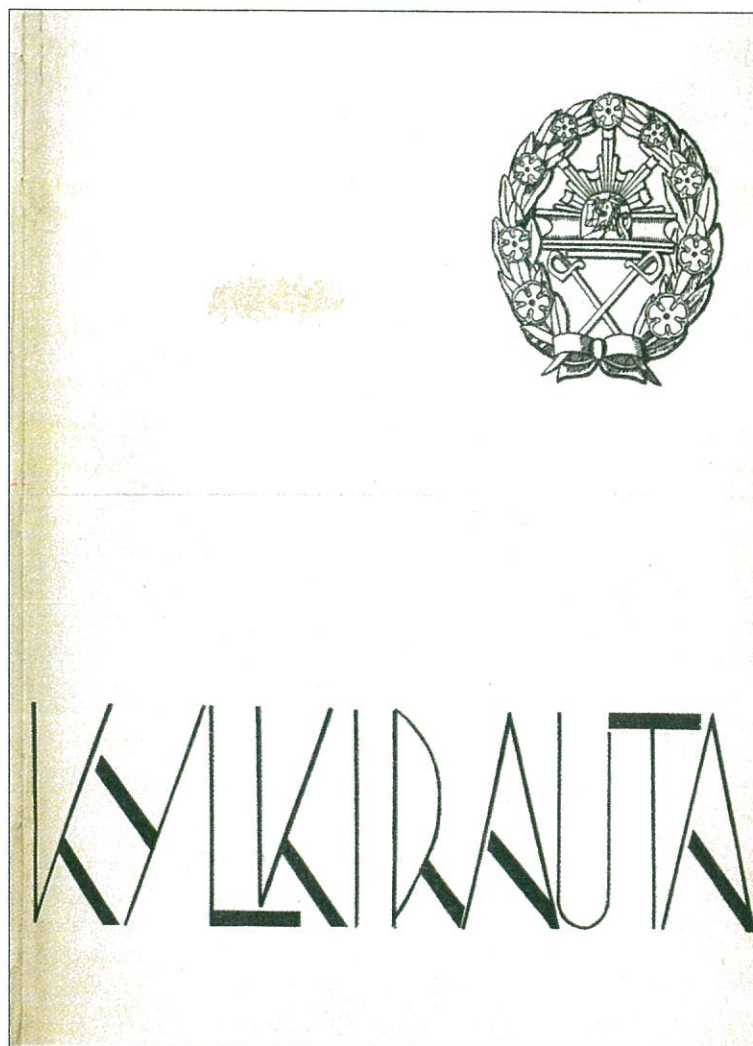
kanssa. Meillä nämä huippuyksilöt voidaan kutsua tarvittaessa palvelukseen. Lukuisissa yhteyksissä on todettu, että reserviläiset palauttavat muutamassa tunnissa varusmiespalveluksessa saamansa taidot käytännön toiminnaksi ja monet ovat valmiina myös kehittämään järjestelmiä.

Keskeinen etu asevelvollisessa armeijassamme on nimenomaan mahdollisuus käyttää reserviämme, jossa on suuri osaamispotentiaali. Reserviä onkin hyödynnettävä mahdollisimman paljon. Emme ole siirtymässä ammattiarmeijaan. Se ei yksinkertaisesti kannata. Yleinen asevelvollisuus on koko maanpuolustuksemme vankka perusta. □

# Kylkirauta 70 vuotta

## Kadettiupseeriston peilikuvan ensivuodet

Jari Rantapelkonen & Arto Kotro



”Teiss’ on taiston tulta, peistä, kylmyyttä myös Kylkiraudan”. Näillä Eino Leinon sanoilla alkaa Kylkirauta -lehden ensimmäisen vuosikymmenen jokainen numero. Ikikaaderin ikään ehtineessä lehdessämme kirjoitettiin kadettiupseeriudesta, esiteltiin ansioituneita upseereja ja Kadettikunnan toimintaa. Mahdollisesta tulevasta sodasta ei kirjoitettu. Sen raskaat tappiot näkyivät lehden sivuilla talvisodan jälkeen.

**E**nsimmäinen numero touko-kuulta 1935 alkoi Kadettikunnan ja samalla Kylkiraudan toimitusneuvoston puheenjohtajan majuri Urho Tähtisen kolmisivuisella pääkirjoituksella, jossa käsiteltiin Kadettikunnan päämääriä. Lehteen sisältyi kadettiupseerien henkeen liittyviä asioita, kuten kirjoitus Ateenalaisten laulusta ja Haminan Kadettikoulun Toverikunnasta. Kenraaliluutnantti Hannes Ignatiuksesta oli kirjoitettu ansiokas artikkeli. Toimitussihteeri, kapteeni Yrjö Vasama oli kirjoittanut mielenkiintoisen runon ”Heimoveljelle”. Ensimmäisessä numerossa yllätti mainosten suuri määrä, sillä 46 sivusta oli 12 pelkästään mainoksia. Sama linja kiinnitti huomiota myöhemmissäkin numeroissa.

Kylkiraudan seuraavissa numeroissa ryhdyttiin julkaisemaan kirjoituksia kadettikurssien tapaamisista ja juhlista. Ansioituneista upseereista esiteltiin esimerkiksi itsenäisen Suomen Kadettikoulun ensimmäiset kolme johtajaa kenraalimajurit Rafael Schaudman, Alfred Lucander ja Sixtus Hjelmman. Upseerikoulutuksen luoja Yrjö Maunu Sprengtportenista oli kirjoitettu erinomaisen analyttinen artikkeli. Sotamarsalkka C.G.E. Mannerheim oli myös vahvasti Kylkiraudan sivuilla esillä, esimerkiksi hänen 70-vuotissyntymäpäiväänsä liittyen. Artikkeleista ilmenee kuinka vahvasti upseerit luottivat ennen talvisotaa Mannerheimiin ja hänen johtamiskykynsä.

Puolustushaarat olivat esillä heti alusta alkaen lehden sivuilla. Esimerkkinä laivastoa koskevasta kirjoituksista on meriupseeri Kaarle Munckin tarina. Hän oli Ruotsin vallan aikaisen Suomen Merisotakoulun kasvatti. Munck oli esimerkki kadettiupseerista, jolle oli Suomen sodan aikana ominaista ehdoton uskollisuus ja sotarikunnan vaaliminen. Meriupseerit kertoivat myös panssarilaiva Väinämöisen matkasta kruunajaisiin Englantiin. Kirjoituksessa esiteltiin useita kruunajaisiin osallistuneita aluksia, jotka tulivat kuuluisaksi toisen maailmansodan aikana.

Ilmasotakoulun kadetteja oli epäilty eräässä artikkelissa ”eristyneisyydestä” muusta upseerikunnasta. Ilmavoimien miehet palvelivat pitkään Ilmasotakoulussa erossa varsinaisista ”pääkaade-

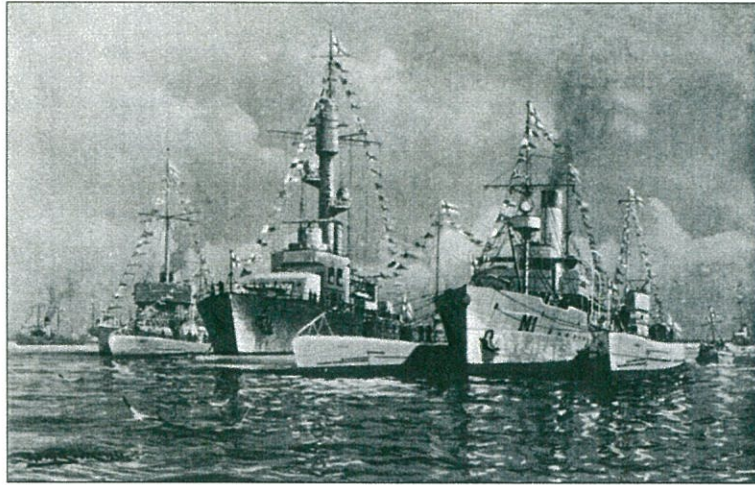
reista”, jotka olivat Munkkiniemessä. Tämän pelättiin synnyttävän ”vääriä aselajihenkeä”. Artikkelin kirjoittajan mukaan ”luulo on osoittautunut aiheettomaksi”.

Ensimmäisiin lehtiin oli saatu mukaan hauskoja kaskuja. Osa niistä oli poimittu jopa joukoissa ilmestyneistä käskyistä. Erään tykistörykmentin virallisessa päiväkäskyssä luki seuraavaa: ”Sattuneesta syystä kielletään herroja

ylioppilaita.

Ensimmäisellä kadettikurssilla puhui äidinkielenään ruotsia 62,5 %, mutta neljännellä kurssilla enää 33,3 %. Yhdeksännellä kadettikurssilla luku oli vain 2,1 %. Samaisella kurssilla yksi puhui saksaa äidinkielenään.

Mielenkiintoista tietoa ovat useissa numeroissa luetteloidut lukuisat upseerien nimenvaihdokset. Moni upseeri vaihtoi nimensä suomalaisempaan



Kylkiraudan ensimmäisen numeron kuvitusta vuodelta 1935.

upseereita ratsastamasta kaupungilla ilman satulaa”. Mitähän upseerit olivat oikein puuhanneet? Saman rykmentin käskyssä pyydettiin patteristoilta rykmentin esikuntaan vahvuusilmoituksia aamuisin klo 9:ään mennessä. Joukon yhteisvahvuuteen laskettiin silloin upseerit, aliupseerit, miehet, hevoset ja siat.

### Kadettiupseeriston taustoja

Heti ensimmäinen Kylkiraudan numero paljasti kadettiupseerien taustojen vaihdelleen merkittävästi. Esille oli tuotu mielenkiintoista tilastotietoa kadettiupseereista. Esimerkiksi ensimmäiseltä maakadettikurssilta valmistuneista kadettiupseereista oli ylioppilaita 71,4 %. Kadettikurssi 16 teki ennätyksen, sillä kurssilta valmistuneista peräti 85,6 % oli ylioppilaita. Sen sijaan kurssilla numero 13 ylioppilaita oli ainoastaan 28,6 %. Nykyisin on koulutusvaatimuksissa palattu aikaisempiin aikoihin, sillä kadettien ei tarvitse olla enää

suuntaan. Selvästi näkyi myös se, että upseerin ammatti kulki tuohon aikaan paljolti suvussa.

Myös upseerien siviilisäätystä tilastoitiin. Everstit olivat avioituneet yli 90 %:sesti. Värikkien prosenttiluku oli luonnollisesti pienin. Tilaston yhteydessä tuotiin esille upseerien perhehuolia. Perheiden yhdessä pysymisen huolet ovat saattaneet kasvaa huomattavasti noista ajoista.

Vuonna 1936 kirjoitettiin tällekin päivälle osuvasti: ”Nykyiselle, levottoman ajan keskellä kiihkeästi elävälle ja kamppailevalle sukupolvelle on yleensä ominaista menneisyyden unohtaminen, jopa sen merkityksen väheksyminen”. Aikamme on kieltämättä kiihkeää ja levotonta, aikaa ei ole tutkia sitä mitä kaikkea hyvää on jo aiemmin tehty. Tässä artikkelissa esiteltiin loistavia upseereita 1800-luvulta. Heidän taustansa ja uransa vaihtelivat tiedemiehistä ministereihin ja talousmiehiin, maaherroista taiteilijoihin ja urheilijoihin. Upseerien kirjo oli silloin erittäin suuri, mikä näkyi Haminan kadettien



**Kenraali Hannes Ignatius Kylkirauta-lehden ensimmäisessä numerossa.**

merkillisiä elämänvaiheita tarkastelleessa luettelossa. Urheilevia kadettiupseereita oli osallistunut Tukholman olympialaisiin vuonna 1912, yksi kadettiupseeri pääsi Antwerpenin olympialaisiin vuonna 1920 ja yksi Pariisiin olympialaisiin vuonna 1924.

Muutama Haminan Kadettikoulun upseeri ei ollut sotilasarvolle kunniaksi, sillä heidät oli alennettu sotamiehiksi, yksi kaksintaistelun johdosta ja yksi siksi, että hän oli "löylyttänyt" venäläisiä upseereja.

### **Huoli perinteistä ja sotilashyveistä**

Kylkiraudassa kirjoitettiin paljon kadettiupseerien yhteenkuuluvuudesta, Kadettikoulun toverielämästä ja tarkoi-

tusperistä sekä perinteistä. Yhdessä numerossa keskusteltiin jääkäri -nimen nostamisesta sille kuuluvaan arvoon. Huoli jääkäri -nimen säilymisestä oli syntynyt siitä, että Jääkäriprikaati oli päätetty lakkauttaa. Joukko-osastojen nimissä ei esiintyisi enää Kuninkaalliseen Preussin Jääkäripataljoona 27:ään ja vapaussodan jääkärijoukkoihin viittaavaa ja niihin liittyvää jääkäri -nimeä. Se olisi ollut käytössä enää vain Savon Jääkärirykmentissä. Keskustelu huipentui upseerien esitykseen, jossa yhdelle tai useammalle joukolle esitettiin kannettavaksi Jääkäri -nimeä. Samalla tuo joukko pitäisi yllä jääkäreiden perinteitä. Esitys johtikin tuloksiin, sillä armeijan neljä polkupyöräpataljoonaa nimettiin vuonna 1936 jääkäripataljooniksi.

Sotilashyveistä kirjoitti kadettikeräsantti Viljo Norvio. Hän puhutteli lukijoita "kaaderi" -käsitteestä, jonka vanhemmat kadetit olivat ottaneet itselleen lempinimeksi. Kirjoittaja vertasi kaaderia varusmiesten käyttämiin nimikkeisiin "vanha masi" ja "vanhus". Norvio muistutti, että "herra ja ylhäisyys", joka on joskus "kaikkietävä ja osaava", voi myös erehtyä. Kasvatustyötä on jatkettava ikuisesti sillä se ei lopu kaaderivaiheeseen. Kadettihenki perustuu ennen kaikkea itsekuriin. On tarkkailtava omaa ja nuorukaisten kehitystä, jotta "siviilin särmät pyöristyisivät", kirjoitti Norvio. Kun miehistä tulee kehittymisen kautta upseereita, on sen näyttävä sekä olemuksessa että luonteessa. Upseerin tulee olla "notkea, mutta tinkimätön soturihahmo". Häntä kuvastavat sellaiset sotilashyveet kuin velvollisuudentunne, vastuunalttius, tinkimätön kuriin alistuminen ja luja toverillisuus. Nämä sotilashyveet ovat kadettikasvatuksen syvin pohja. Sotilashyveet ovat kadettikersantti Norvion mukaan muuttumattomia, vaikka olot ovatkin muuttuneet Haapaniemen ja Haminan kadettiajoista. "Linnoitukset, tykit ja vieras apu eivät auta, ellei jokainen mies itse tiedä, että juuri hän seisoo maansa vartijana". Tämä ajatus kertoo mitä kadetin on opittava ja mitä hänen tulee opettaa. Kadettikasvatus ei rajoitu kadettiin vaan kattaa koko kadettiupseerin uran. Upseerien suhteet perustuvat luottamukselle.

### **Muutos haastaa yhteenkuuluvuuden tunteen**

Suurin yllätys Kylkiraudan ensimmäisiä numeroita selatessa oli se, että mahdollisesta tulevasta sodasta ei kirjoitettu. Ensimmäinen Kylkirauta talvisodan jälkeen paljasti karun todellisuuden. Yli sata kadettiupseeria oli kaatunut. Heistä Kylkirauta julkaisi numerossa 10 vuonna 1940 kuvat ja lyhyet matrikkelit. "He kaatuivat paikalleen isänmaata puolustaessaan uskollisesti toteuttaen kutsumustaan viimeiseen saakka... Kiitollisina säilytämme velvoittavan muistonne", kirjoitettiin Kylkiraudassa.

Kadettikunta oli sodan jälkeen huolissaan Kadettikunnan sisäisestä or-



ganisaatiosta, jonka sota oli lyönyt hajalle. Yhteydet kadettiipiireihin olivat katkenneet. Kosketukset jäseniin olivat sattuman varassa. Oli siis aloitettava rivien kokoaminen. Kadettikunnan aatteellisen toiminnan lisäksi konkretisoitui upseerien taloudellinen tukeminen ja avustustoiminta eri muodoissa. Kaa-tuneitten upseerien omaisia avustettiin. Perinne poismenneitten kadettiupseerien hautajaiskulojen tukemisessa on jatkunut pitkään Kadettikunnassa.

Kylkiraudan ilmestymisen osalta yhteenkuuluvuuden lujittaminen jäi kuitenkin haaveeksi jatkosodan ja Lapin sodan sekä niiden seurannaisvaikutusten johdosta seitsemäksi vuodeksi!

Lokakuussa vuonna 1947 julkaisiin Kylkiraudan kaksoisnumero 11-12. Kadettikunnan silloinen puheenjohtaja eversti Kai Savonjousi kirjoitti nykyhetken vaatimuksista: "Sotien aikakausi on taas kerran päättynyt. Seisomme uuden ajan kynnyksellä. Vanhaan ei ole paluuta". Upseeriston asema ei ollut kadehdittava. Osa piti Savonjousen sanoin upseereita militaristeina, herroina ja sotakiihkoilijoina. Eversti Savonjousi kirjoitti: "Me, jotka olemme läpikäyneet taistelukenttien helvetin, katsoneet kuolemaa silmästä silmään usean vuoden aikana, me tiedämme, että suomalainen upseeri ei tätä ole." Hän jatkaa: "Suomen upseeristo... edustaa kansansa kaikkia kerroksia ehkä paremmin kuin missään muualla maailmassa".

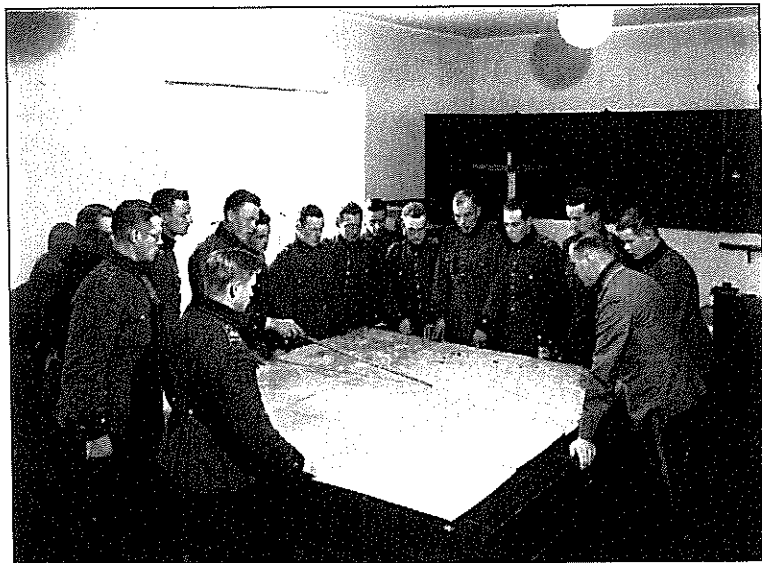
Kylkiraudan alkuvuodet olivat kamppailua jatkuvasti muuttuvan ympäristön kanssa. Eversti Savonjousen mukaan todellinen upseeri on sellainen, johon voi luottaa ja jonka puoleen alaiset voivat kääntyä yksityisissä huolissaankin. Ryhdikkyydellä ja moitteettomilla elämäntavoilla upseeri luo uskoa myös kadettitoveripiirin ulkopuolelle. Kadettiupseerin on oltava tinkimätön. Muutoksen aikana tinkimättömyys merkitsee velvollisuudentuntoa ja esimerkin näyttämistä. Nimellä S. Frey kirjoitettiin aikaamme osuvasti: "Eivät asiat parane systeemiä muuttamalla, vaan yksilöiden muuttamisen kautta". □

## Mistä Kylkiraudan nimi?

Lehtemme nimi syntyi nimikilpailun perusteella. Vastauksia tuli arviointitoimikunnalle kaiken kaikkiaan 12 eri henkilöltä, joiltakin useampia. Nimeksi oli ehdotettu sellaisia kuin Kadetti, Kadettiupseeri ja Kaaderi. Hieman toisenlaista näkemystä edustivat ehdotukset Aseveli, Maanpuolustus, Puolustustahto, Vapauden vartija ja Valtakunta. Suomalaisiin symboleihin liittyviä esityksiä olivat Suomen Leijona ja Leijona. Räväkempiä esityksiä olivat Katse eteen, Kivekäs, Parabellum, Ristimiekka ja Eteenpäin! Vielä pidemmälle menivät ehdotukset Isku, Rynnäkkö ja Räväytys. Lisäksi nimikilpailuesityksiä olivat Johan Ville, H.H.H. (Haapaniemi, Hamina ja Helsinki) ja Dexippo (ateenalaisten laulun isä). Nimikilpailun juryn mielestä onnistuneimpina pidettiin ehdotuksia HHH, Dexippos, Kalpa, Kylkirauta, Vasama, Säilä ja Tuohus. Määräävinä tekijöinä pidettiin sitä, että nimen tulee olla kansallinen, upseerin ammattiin viittaava, Kadettikuntaan tavalla tai toisella liittyvä, mieluummin yksisanainen ja harvinaisen. Arviointitoimikunnan mukaan mikään nimiehdotuksista ei täyttänyt kaikkia vaatimuksia. Toiseksi parhaimmaksi ehdotukseksi toimikunta julisti kapteeni Y.E. Vasaman esityksen Säilä.

Voittanutta Kylkirauta-nimeä esitti kapteeni V.O. Huhtala. Sana kylkirauta tarkoittaa miekkaa. Se esiintyy esimerkiksi kirjoituksen alussa olevissa Eino Leinon säkeissä sekä Kylkirauta-lehtien avaussivuilla alusta lähtien olleissa säkeissä:

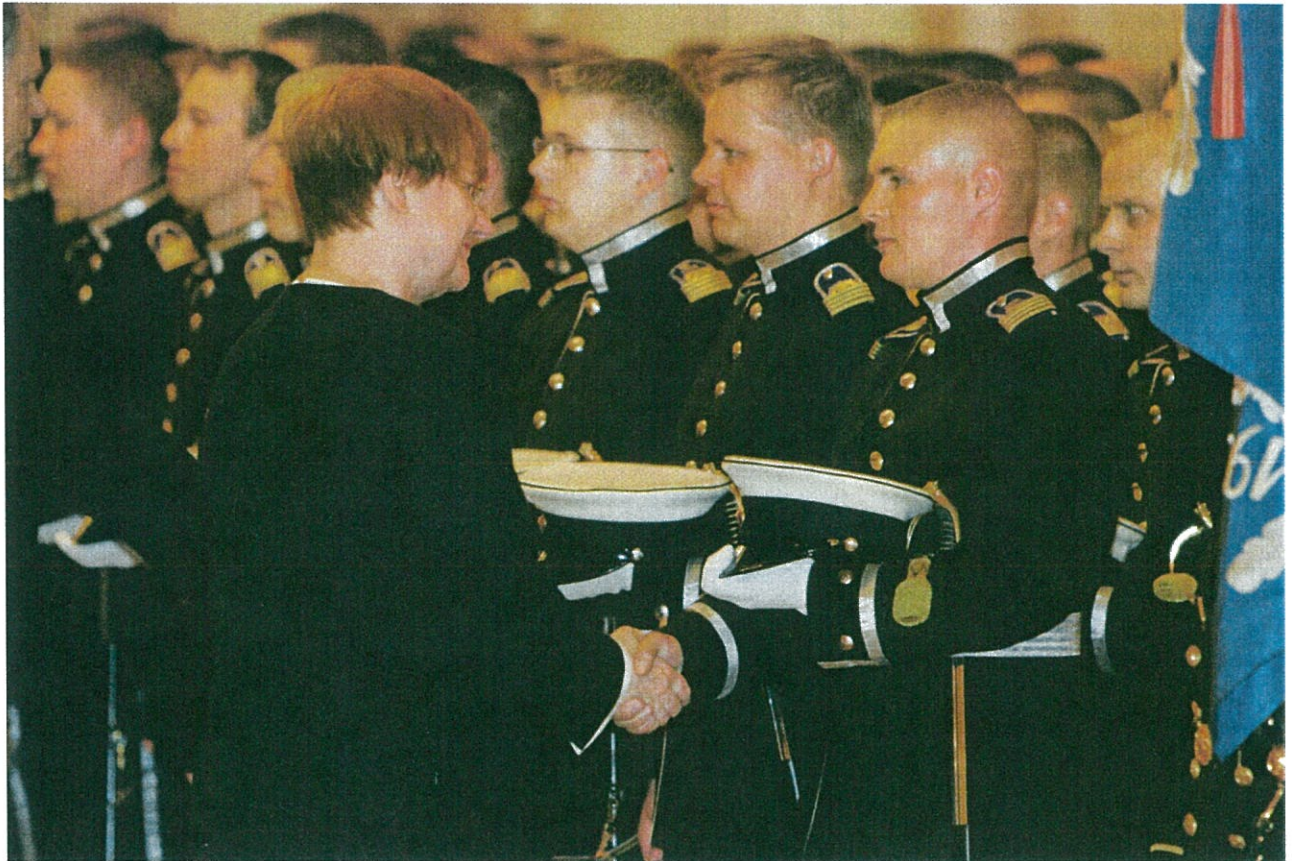
"Vyötti miekan vyötärölle, kupeellensa Kylkiraudan"



Kadetit taktillisten tehtävien kimpussa Munkkiniemessä 1930-luvun puolivälissä.

# Ensimmäiset sotatieteiden maisterit kentälle

Teksti: Jari Rantapelkonen



Tasavallan presidentti Tarja Halonen kätelee kadettikersantti Antti Vesteristä. SA-kuva.

Yliluutnantin arvomerkit kiittelivät uutuuttaan 88. kadettikurssin ja 71. merikadettikurssin upseereilla. Kesäkuun 3. päivä vuonna 2005 oli juhlapäivä, sillä tiedekorkeakoulusta valmistuivat ensimmäiset akateemiset sotatieteiden maisterit. Kentällä heitä odottivat jo johtajatehtävät - ja opiskelu.

**N**eljän vuoden oppimisen tulos oli mitattu ulos Maanpuolustuskorkeakoulusta. Tositoimiin kentälle lähetettiin 129 upseeria. Joukossa oli myös kolme aliluutnanttia Viroom. Koulutus oli karsinut matkan varrelta kadetteja, joista heti ensimmäisen vuoden aikana kymmenisen prosenttia jätti ”leikin” sikseen.

### ”Mullikkalaumasta” yhtenäinen ammattijoukko

Yliluutnantti Antti Waltari valmistui Kaartin Jääkärirykmenttiin 88. kadettikurssin priimuksena. Kadettiväpelin oli väitetty sanoneen kurssista, että oli kuin mullikkalauma olisi tullut Santahaminaan. Mitä tarkoitat tällä? ”En kyllä itse muista näin sanoneen. Ensimmäisen vuoden aikana puolustushaarat aloittivat kyllä opiskelun eri paikoista. Jollain tavalla se näkyi, mutta nopeasti kaverit oppi tuntemaan”, kommentoi Waltari väitettä.

Waltari kertoi tunnoistaan valmistumisen aattona. ”Onhan hienoa päästä nyt työelämään käsiksi, kentälle takaisin koulun jälkeen”, puhui nuori upseeri täynnä intoa. Yliluutnantiksi valmistuva odotti pääsevänsä jääkärikomppaniaan opetusupseerin haasteellisiin tehtäviin.

”Sanotaan suoraan, että minulle tärkeintä on ammatillisuus ja sotilaallisuus. On toki hienoa, että meillä on yliopistollinen rinnastettavuus.” toteaa kadettiväpeli Waltari sotatieteiden maisteriuden merkityksestä. Entä mitä upseerius sinulle merkitsee? ”Se on hankala määrittellä, mutta itse pidän tärkeänä sellaisia asioita kuin suoraselkäisyys, vastuuntunto ja esimerkin näyttäminen.”

Kadettiväpeli kehui kurssikavereita ja koko neljän vuoden kadettikurssia, vaikka sanoikin kuulleensa kritiikkiä uudesta upseerikoulutusjärjestelmästä. ”Vaikka kävimme kurssin aikana eri puolustushaaroissa ja useissa aselajikouluissa opiskelemassa, niin moni piti tästä vaihtelusta. Ei siinä puutumaan päässyt. Kavereita oli mukava nähdä jälleen yhdessä. Esimerkiksi taktiikan harjoituksissa kurssin loppupuolella oli erilaisia näkemyksiä. Kavereilla oli oikeasti annettavaa harjoituksissa.” Tällainen yhteenkasvaminen kasvatti kurssihenkeä. ”Luulen tunte-

vani nyt ilmavoimien kaverit hyvin”, ehkäpä paremmin kuin aiemmassa upseerikoulutusjärjestelmässä.

### Miinalaivalle monipuolisiin tehtäviin

71. Merikadettikurssin yliluutnantti Pekka Hietakangas astui palvelukseen miinalaiva Pohjanmaalle. Tavoitin kadettipursimiehen Naantalin telakalta hieman ennen valmistumista. Työharjoittelun keskellä ja tulevalle työpaikalla Hietakangas vaikutti levolliselta. Hän tiesi minne oli menossa palvelukseen, sillä hänellä oli miinalaivalla takanaan jo kaksi koulutuspurjehdusta.

Mikä tulevassa meriupseerin tehtävässä kiinnostaa? Tulenjohtoupseerin tehtäviin valmistautuvaa upseeria kiehtoo ”merivahdissa laivan ohjaaminen omalla vuorolla. Tykistöpuolella tehtävät ovat monipuoliset. Saa olla varusmiesten kanssa tykillä.” Kadettipursimies Hietakangas viestii tulevasta työkavereistaan pelkästään myönteistä: ”Minuun on suhtauduttu täällä hyvin.” Myös tulevaisuuteen hän suhtautuu positiivisesti, mutta samalla odottavasti. ”Lähitulevaisuudessa olen laivalla eri tehtävissä, ehkä 4-5 vuotta. Tykistöupseerin tehtävien jälkeen saattaa tulla eteen miinaupseerin tehtävät ja sen jälkeen ehkä keskusupseerin tehtävät”, kertoo kadettipursimies puhelimesta.

Hietakangas luotaa opiskeluajanaan merivoimissa erilaiseksi. ”Merivoimien kadetit aloittivat kadettikurssin merivoimista. Me menimme suoraan Suomenlinnaan.” Kurssilla näkyi se, että ”olimme uusimuotoinen kurssi, pilottikurssi”, katsoo Hietakangas taakseen. ”Hyvä, että aloitimme Suomenlinnasta. Kadettikasvatus oli siellä tiukkaa. Hyvä maku tästä kurssista jää”, kiteyttää kadettipursimies Hietakangas tunteensa haastattelun päätteeksi.

### Kurssinjohtaja tyytyväisenä

”Mielettömän hyvä ja tervehenkinen joukko lähti kentälle, vaikka ensimmäinen maisterikurssi tehtiin kiireellä”, kertoi päällimmäisistä tunnoistaan 88. kadettikurssin johtaja majuri Eero Svanberg Maanpuolustuskorkeakou-

lulta. Kurssinjohtaja oli kandidaattivaiheessa ensimmäisestä päivästä lähtien korostanut upseeriuden kehittyvän kolmen kulmakiven varaan. Ne ovat esimerkin näyttäminen, alaisista huolehtiminen ja luottamus. Maisterivaiheessa kurssin johtaja ryhtyi korostamaan kadeteille oma-aloitteisuutta ja ajankäytön hallintaa. ”Nuorena upseerina on iso asia, että osaa huolehtia itsestään”, kertoo majuri Svanberg. Hän on tyytyväinen ja varma siitä, että vaikka kadetit eivät olekaan täysin valmiita, niin nyt on aika ”ottaa vastuuta joukosta ja perheestä”.

Kurssilla opiskeli 133 kadettia, joista neljä ei valmistunut. Valmistuneiden mukana oli 19 täydentäjää eli opistoupseeria. Heille myönnettiin opiskelun alussa samalla tavalla kadetin arvomerkit ja varusteet. Osa oli ollut yliluutnantteja ja osa luutnantteja. Miten tämä joukko pärjäsi yhdessä? ”Ei mitään ongelmia!”, vastaa majuri ja jatkaa: ”Vanhemmat saavat ’vintiöt’ liikkeelle. Kymmenen vuoden kokemus tuo uusia ajatuksia oppimiseen.” Kadettien kirjavuus onkin ollut voimavara.

Kirjavuus jatkuu kentällä. ”Mielenkiintoista on se, että kurssiltani valmistui maistereita yliluutnantin arvomerkeissä. Saman kurssin kandidit valmistuivat puolitoista vuotta sitten luutnanteiksi. Vanhan koulutusjärjestelmän upseeritutkinnon yliluutnantti voi myös palvella samassa komppaniassa. Lisäksi siellä voi olla Päälystöpiston käyneitä vanhempia opistoupseereita. Mahdollisesti opistoupseerit täydentäjiä. Eri koulutusjärjestelmien tuotoksia löytyy”, kertoo kurssinjohtaja.

### ”Olen funtsaillut mikä on tärkeää ja mikä ei”

Kadetteja kiinnosti kurssilla myös se, missä opiskelujen rinnastettavuudessa mennään. ”Minua huimaa se, että samasta asiasta puhutaan kolmella eri kielellä”, Svanberg pohtii. Kadetit suorittivat sotatieteiden maisterin tutkinnon, heidät nimitettiin nuoremman upseerin virkaan ja pääosa ylennettiin yliluutnantin arvoon. ”On kuitenkin Herran kädessä mihin maisterit rinnastetaan akateemisessa maailmassa. Tämä on tärkeä kysymys, sillä 10 % harkitsee jatko-opintoja muissa kor-

keakouluissa ja yliopistoissa. Lisäksi 5 %:lla on taipumukset tutkijaupseerin uralle, esimerkiksi sotahistorian parissa.”

”Tulevaisuuteen on nähtävä. Inhoan kädestä suuhun elämistä”, sanoo majuri Svanberg. ”Pitää huolta itsestänne, fyysisesti ja henkisesti”, ohjeistaa kursinjohtaja maistereita valmistumisenkin jälkeen. ”Olen funtsaillut mikä on tärkeää ja mikä ei.” Hiljentymisen rikkoo Svanbergin pohdinta kiinnitetäänkö upseerikoulutuksessa muotoseikkoihin liiaksi huomiota. ”Muistan maisterivaelluksen, 120 kilometriä pitkän urakan pyörällä ja jalan. Moni kuvitteli, että kisan olisi voittanut ’hoikkisten’ joukkue ja varsinainen voittajajoukkue olisi jäänyt vaelluksessa reitin varrelle.” Näin ei kuitenkaan käynyt. Osaaminen ja taitaminen ei näy päällepäin, tietää kurssin johtaja. Tärkeä kysymys on mitä nykyaikainen sodankuva edellyttää upseerilta. Majuri Svanberg antaa parhaan vastauksensa, jonka mukaan upseerien tulee ”kehittää itseään monipuolisesti. Elinikäinen kehittäminen

on tärkeää.”

### Opiskelu jatkuu johtajuuden ohessa

82.Kadettikurssin kapteeni Simo Toivonen Viestirykmentistä sai kaksi sotatieteiden maisteria, yliluutnantti Henry Häkkisen ja yliluutnantti Antti Kovalaisen komppaniaansa. Komppanian päällikön mukaan henkilökunta oli todella odottanut uusia upseereita. ”Määrällisesti meillä on ollut hyvä tilanne henkilöstön suhteen, mutta henkilöstön vaihtuvuus on ollut yllättävän suurta.” Komppanian päällikkö Toivonen kertoo, että suurin haaste yksikössä on se, että ”tietotaitokokemus puuttuu”.

Akateemisuudesta lisäarvona kentällä hän sanoo varovaisesti, että homma on ”henkilöstä kiinni enemmän kuin akateemisuudesta”. Akateemisuuden arvo näkyy myöhemmin varapäällikön tehtävissä.

Päällikkö ei osaa vielä odottaa erikoisempaa maistereilta vaan antaa

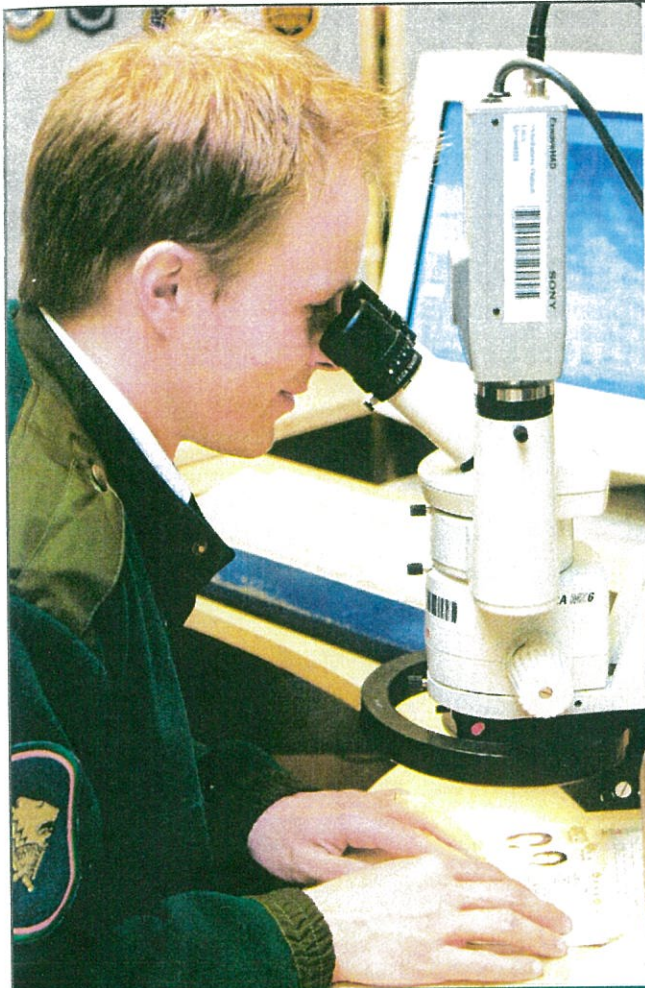
heille ensin mahdollisuuden näyttää kykynsä.

Opiskelu ei sotatieteiden maistereilla suinkaan loppu tähän vaan se jatkuu yhdessä varusmiesten kanssa, vakuuttaa komppanian päällikkö. Teknisen viestikaluston kanssa ”tekninen opettelu on kovaa. Opiskelua on jatkettava vähintään puoli vuotta.” Samalla kapteeni Toivonen lupaa yliluutnantteille joukkueen johtajan tehtävän. Se on vaativa kouluttajan ja kasvattajan tehtävä.

*Nuoret upseerit! (alle 10 vuotta palveluksessa ml. kadetit) Lähettäkää juttuja tai mieleen painuneita tarinoita, kuvia ja piirroksia sotilasuraltanne Kylkirautaan. Ne voivat koskettaa upseeriperinteitä, sotilasjohtamisen arkea tai maanpuolustus- ja taistelutahtoa. Ottakaa yhteys päätoimittajaan jari.rantapelkonen@mil.fi*



Yliluutnantti Veli-Matti Pesola odottaa maistereita kentälle Viestirykmenttiin.



**RAJAVARTIOLAITOS** [www.raja.fi](http://www.raja.fi)  
**Turvana kaikissa oloissa.**



# Maavoimien Esikunnan perustaminen

## Kokemuksia maavoimien yhdistämisen suunnittelun alkumetreiltä

Kun Maavoimien Esikunta perustetaan Mikkeliin, palaa Päämaja tavallaan kotiseudulleen. Kenraaliluutnantti Ari Puheloisen johdolla moni upseeri on kohdannut sotilasuransa haasteellisimman suunnittelutehtävän yhdistää maavoimat yhden johtoportaan alaisuuteen. Eversti Keijo Suominen kirjoittaa mielenkiintoisista kokemuksistaan suunnitteluryhmän johtajana. Jo tähän mennessä saadut kokemukset ovat osoittaneet, että suunnittelun on oltava joustavaa, sillä työn kestäessä on tullut esille sellaisia tekijöitä, joita ei alun perin ole voitu ennakoita.



**Keijo Suominen**

**V**altioneuvoston vuonna 2004 eduskunnalle antamassa selvityksessä päätettiin perustaa maavoimien johto-esikunnaksi Maavoimien Esikunta. Sen sijoituspaikaksi valittiin monien vaiheiden jälkeen Mikkeli. Samalla päätettiin perustaa maavoimien alueellisen tason esikunniksi seitsemän sotilasläänin esikuntaa, joista neljä on operatiivisia esikuntia.

Selontekoa oli valmisteltu huolellisesti valtioneuvoston johtamana Pää-esikunnassa. Valmisteluvastuu johtamis- ja hallintojärjestelmän osalta oli eversti Veli-Pekka Parkatin johtamalla työryhmällä. Kun selonteon valmistelu läheni päätöstään, ryhdyttiin selvittämään sitä, miten maavoimien suunnittelua jatkettaiisiin selonteon valmistumisen jälkeen.

### Harvinaiseen työryhmään

Maavoimien suunnittelua valmistelemaan päätettiin perustaa syyskuun 2004 lopussa suunnitteluryhmä. Siihen nimettiin jäsenet keskeisistä johtoportaista siten, että kaikkien tärkeiden alojen

asiantuntemus oli ryhmässä edustettuna. Ryhmän jäsenet määrättiin tehtävään normaaliin tapaan omien päätehtäviensä ohella. Maavoimien suunnittelun johtovastuu määrättiin Itäisen Maanpuolustusalueen komentajalle kenraaliluutnantti Ari Puheloiselle. Suunnitteluryhmän johtaja toimisi hänen alaisuudessaan siihen saakka, kunnes Maavoimien Esikunnan runko alkaisi työskentelyn Mikkeliissä vuoden 2006 alussa.

Maavoimien suunnitteluryhmän johtajaksi päätettiin valita riittävän kokemuksen omaava upseeri, joka olisi päätoiminen. Tässä vaiheessa kysyttiin minultakin halukkuutta tehtävään, jolloin vastasin tietenkin myöntävästi. Olihan kyseessä mielenkiintoinen ja haastava tehtävä, jollaista ei usein tarjota. Lokakuussa 2004 sain määräyksen ryhtyä johtamaan suunnitteluryhmää päätoimisesti 1.2.2005 alkaen. Siihen saakka toimin myös entisessä tehtävässäni Itäisen Maanpuolustusalueen Esikunnan operatiivisen osaston päällikkönä. Päädyimme silloisen Itäisen Maanpuolustusalueen Esikunnan esikuntapäällikön,

prikaatikenraali Lauri Kiiänlinnan kanssa siihen, että suunnitteluryhmään tarvitaan johtajan apulainen, joka toimii samalla sihteerinä. Tähän tehtävään siirrettiin everstiluutnantti Jouni Tuominen Karjalan Prikaatista.

Sihteerin määrääminen työryhmään osoittautui oikeaksi ratkaisuksi, koska laajan valmisteluaineiston käsittely ja tallointi edellyttää runsaasti työtä. Lisäksi maavoimien suunnitteluryhmän kaikista kokoontumisista on laadittu pöytäkirjat. Pöytäkirjojen laatimiseen oli kaksi perussyötä. Ensinnäkin kaikki suunnitteluryhmän jäsenet ja heidän edustamansa organisaatiot saivat alusta alkaen tiedot suunnittelutyön vaiheesta ja suunnitteluryhmä sai työstään heti palautetta. Toinen yhtä tärkeä syy oli se, että myöhemmin voidaan kiistatta osoittaa millaisten välivaiheiden kautta työ on edennyt lopputulokseensa.

## Suunnittelutöihin ”niin pian kuin mahdollista”

Pääesikunnan kokemuksesta viisastuneena tiesin, että suunnitteluryhmän olisi aloitettava valmistelut niin pian kuin mahdollista. Sovimme eversti Veli-Pekka Parkatin kanssa, että hänen johtamansa työryhmä antaa uudelle suunnitteluryhmälle perusteet marraskuun 2004 alussa. Siihen saakka osallistuin hänen työryhmänsä työhön, jolloin pääsin heti sisälle uuden johtamisjärjestelmän perusteisiin. Eversti Parkatin työryhmä koordinoi puolustushaarojen suunnittelutyötä maaliskuuhun 2005 saakka, jolloin se lopetettiin.

Maavoimien suunnitteluryhmä koontui ensimmäisen kerran Pääesikunnassa 3.-5. marraskuuta 2004. Ensimmäinen päivä oli varattu laadittuihin suunnitelmiin perehtymiseen, minkä jälkeen suunnitteluryhmä laati työskentelyaikataulun ja hahmotteli niitä kokonaisuuksia, joita työ tulisi käsittämään. Heti ensimmäisestä kokouksesta lähtien kävi selväksi, että työ tulisi sisältämään useita eritasoisia kiireellisiä ja vähemmän kiireellisiä kokonaisuuksia. Karkeasti lajiteltuna työhön sisältyi heti tai nopeasti laadittavia osakokonaisuuksia, perusteita, jotka suunnitteluryhmän tulisi tehdä kesään 2005 mennessä sekä kokonaisuuksia, jotka voitaisiin tehdä myöhemmin vuodesta 2006 alkaen, kun Maavoimien Esikunnan runko aloittaa toimintansa.

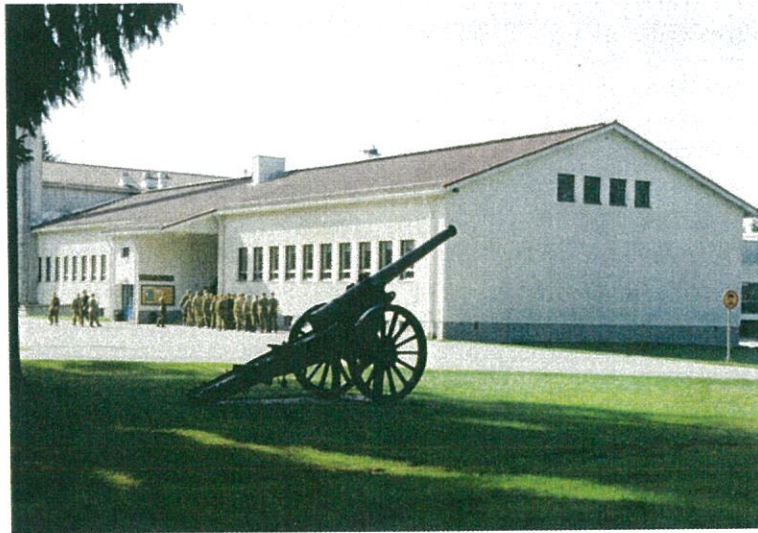
Ensimmäisessä kokouksessa suunnitteluryhmä päätyi siihen, että maavoimien toimeenpanon suunnittelukäskyn tulee valmistua kesään 2005 mennessä, jotta eri johtoportaat saavat omalle työskentelylleen riittävästi aikaa. Näin kireän aikataulun mahdollisti se, että Pääesikunnan antamat perusteet olivat riittävän yksityiskohtaiset ja ne oli valmisteltu huolella. Tiukan aikataulun valintaa helpotti myös se, että Itäisen Maanpuolustusalueen Esikunta oli käynnistänyt maavoimien operatiivisen suunnittelun jo syksyllä 2004 siinä vaiheessa, kun Maavoimien Esikunnan sijoituspaikaksi esitettiin Mikkeliä. Ensimmäiset operatiiviset perusteet valmistuivat loppuvuonna 2004, joten niiden pohjalta voitiin aloittaa johtamis- ja hallintojärjestelmän suunnittelu. Maavoimien operatiivinen suunnittelu on edennyt koko ajan rinnan maavoimien suunnittelun

kanssa, joten maavoimien toimintaa on kyetty suunnittelemaan oikeassa järjestyksessä.

Suunnittelun ensimmäisessä vaiheessa rajattiin työn ulkopuolelle maavoimien joukko-osastojen ja joukkotuotannon osuus, koska selonteon käsittely Eduskunnassa oli kesken, eikä päätöksiä lakkautettavista joukko-osastoista ollut tehty. Tämä haittasi jonkin verran työskentelyä, mutta ei estänyt keskeisimpien asioiden valmistelua. Kun puolustusministeri teki päätöksen lakkautettavista joukko-osastoista maaliskuussa 2005,

työryhmälle rauhan valmistella asioita, kunhan hänet pidettiin koko ajan tietoisena suunnittelun vaiheesta. Kenraali Puheloisen vastuulle kuului ja kuuluu edelleenkin puolustusvoimien johdon linjausta vaativien asioiden esittely puolustusvoimien operaatiopäällikölle, Pääesikunnan päällikölle tai puolustusvoimain komentajalle.

Suunnitteluvaiheen toiminnan kanalta keskeisenä kysymyksenä nähtiin alusta alkaen se, miten voimassa oleva toimivaltainen organisaatio saataisiin pidettyä tietoisena suunnittelusta ja miten



**Osia Maavoimien Esikunnasta voidaan sijoittaa Savon Prikaatilta vapautuviin tiloihin Karkialammelle. SA-kuva.**

voitiin aloittaa maavoimien joukkotuotannon ja koulutusjärjestelyjen yksityiskohtainen suunnittelu. Joukkotuotannon perusteet valmistuvat jo kesäkuun 2005 loppuun mennessä.

### IMpa:n komentaja ottaa aktiivisen roolin

Itäisen Maanpuolustusalueen (IMpa) komentajalle, kenraaliluutnantti Ari Puheloiselle määrättiin vastuu maavoimien sekä Maavoimien Esikunnan valmistelusta ja perustamisesta. Hän otti aktiivisen roolin työn johtamiseen heti alusta alkaen. Suunnittelun käynnistämistä helpotti se, että hän oli aiemmassa tehtävässään puolustusvoimien valmiuspäällikönä ollut valmistelemaan selontekoa ja sen perustana oleita selvityksiä. Aktiivisesta roolistaan huolimatta komentaja antoi alusta alkaen

vastuussa olevat komentajat ja johtajat pääsisivät vaikuttamaan suunnitteluun. Ongelma ratkaistiin siten, että suunnittelun edetessä pidetään kokouksia, joissa osakokonaisuuksien suunnitteluvastuussa tai yhteistyössä suunnittelussa olevat komentajat pidetään tietoisina suunnittelun etenemisestä ja heillä on mahdollisuus esittää oma näkemyksensä asioista.

Ensimmäinen Itäisen Maanpuolustusalueen komentajan johtama komentajatasen kokous pidettiin jo tammikuussa 2005. Tähän kokoukseen ottivat osaa maavoimapäällikkö, Läntisen Maanpuolustusalueen komentaja, Pohjoisen Maanpuolustusalueen komentaja ja Puolustusvoimien Materiaalilaitoksen johtaja. Myöhemmin kokouksiin päätettiin kutsua myös Helsingin Sotilasläänin komentaja ja Kymen Sotilasläänin komentaja sekä niihin kokouksiin, joissa

päatemana on maavoimien huoltojärjestelmä, myös puolustusvoimien huolto-päällikkö.

Käytäntö osoitti ensimmäisestä kokouksesta lähtien, että kyseinen menettely oli oikea ratkaisu. Suunnitteluryhmän näkökulmasta parasta tässä järjestelyssä on ollut se palaute ja tuki, joka edellä mainituilta komentajilta on saatu työn jatkamiseksi. Tämä järjestely yhdessä puolustusvoimien johdolle pidettyjen väliesittelyjen kanssa on säästänyt turhaa työtä, koska linjauksia keskeisiin asioihin on saatu riittävän ajoissa.

### **Ensimmäiset suunnitelmat valmistuvat**

Ensimmäinen maavoimien suunnitteluryhmän laatima suunnitelma oli työskentelysuunnitelma, jonka luonnos valmistui toisessa kokouksessa. Suunnitelmaa on täydennetty ja tarkennettu aina, kun suunnitteluun on saatu lisää perusteita tai perusteet ovat tarkentuneet.

Työskentelysuunnitelman jälkeen aloitettiin maavoimien johtamisjärjestelmän suunnitteleminen. Perusteita suunnittelulle antoivat valtioneuvoston selonteon linjaukset sekä aiemmin Pääesikunnassa tehty valmistelutyö. Operatiivinen suunnittelu antoi työlle myös tärkeät perusteensa.

Johtamis- ja hallintojärjestelmää suunniteltaessa oli olemassa reunaehdot, joista keskeisimpiä olivat selonteossa määritetyt johtoportaiden määrät ja sijaintipaikat sekä käytettävissä oleva henkilöstön määrä. Johtoportaiden yksityiskohtaisten suorituskykyvaatimusten ja tehtävien valmistumisen jälkeen ja rinnan niiden laadinnan kanssa ryhdyttiin niille suunnittelemaan yksityiskohdaisia kokoonpanoja.

Jotta järjestelmän toimivuus ja henkilöstön riittävyys voitiin varmistaa, laadittiin tärkeimmistä prosesseista kuvaukset. Tämän jälkeen määritettiin eri tehtävien hoitamisen vastuut johtamisjärjestelmän eri tasoilla. Henkilöstön käytön optimoimiseksi ja päällekkäisten toimintojen välttämiseksi päädyttiin eräiden toimintojen osalta keskitettyyn johtamismalliin.

## **Operatiivisilla sotilaslääneillä ja maakuntatoimistoilla tärkeä rooli**

Suunnittelun edetessä selvisi, että operatiivisessa vastuussa olevien neljän sotilasläänen komentajan ja esikunnan tehtävä on aivan keskeinen. Epäselvyyksien välttämiseksi kyseiset neljä sotilasläänää nimettiin operatiivisiksi sotilaslääniksi ja näiden alaisuudessa toimivat kolme sotilasläänää alueelliseksi sotilaslääniksi. Alueellisen sotilasläänen komentaja on siis tulevassa johtamisjärjestelmässä operatiivisen sotilasläänen komentajan alainen.

Suomalainen puolustusjärjestelmä perustuu koulutettuun reserviin ja kokonaisuomaanpuolustukseen. Tämän järjestelmän tärkeitä tekijöitä ovat maanpuolustustahto ja koko maan kattava puolustus sekä yhteydenpito muuhun yhteiskuntaan. Nämä tekijät olivat määräväyässä asemassa, kun päädyttiin esittämään 16 maakuntatoimiston perustamista sotilasläänien alaisuuteen.

Maakuntatoimistot päätettiin perustaa siten, että yhdeksän toimistoa on maavoimien joukko-osastojen vastuulla ja ne kuuluvat joukko-osastojen esikuntien kokoonpanoihin. Loput seitsemän maakuntatoimistoa sijoitetaan muiden puolustushaarojen joukkojen tai laitosten yhteyteen. Nämä maakuntatoimistot ovat osa sotilasläänien esikuntaa. Tämä ratkaisu takasi kattavan järjestelmän koko Suomen alueelle verrattain vähäisin resurssein. Maakuntatoimistot on sijoitettu siten, että niiden toiminnan vastuualue yhtyy pääosin maakuntien alueisiin.

### **Huolto aiheuttaa aluksi päänvaivaa**

Maavoimien johtamis- ja hallintojärjestelmän muutos aiheutti tarpeen ottaa voimassa oleva huoltojärjestelmä erityistarkasteluun. Tämän erityistarkastelun mahdollisti ja sitä edellytti se, että Puolustusvoimien Materiaalilaitos oli selonteossa päätetty liittää osaksi maavoimia. Huollon järjestelyistä ja johtosuhteista laadittiin kevään 2005 kuluessa monia erillisiä selvityksiä niin Pääesikunnassa kuin maavoimien suunnitteluryhmässäkin. Melko aikaisessa vaiheessa määri-

tettiin maavoimien huollon suunnittelun johtovastuu Itäisen Maanpuolustusalueen Esikunnan huolto-osaston päällikölle.

Maavoimien suunnitteluryhmä ja Pääesikunnan huolto-osasto laativat yhteistyössä maanpuolustusalueiden ja Puolustusvoimien Materiaalilaitoksen kanssa useita eri vaihtoehtoja huollon johtosuhteista ja toimintatavoista. Eri vaihtoehtojen tarkastelun ja useiden esittelyjen jälkeen päädyttiin esittämään neljän huoltorykmentin perustamista. Nämä vastaavat huollon järjestelyjen johtamisesta Puolustusvoimien Materiaalilaitoksen johtajan alaisuudessa. Huollon johtosuhteet ja järjestelyt on tarkoitus luoda siten, että rauhan ajan järjestelmä toimii jatkossa suoraan kriisajan järjestelmän pohjana. Huollon kumppanuushankkeet ja niiden ohjaustarve sekä materiaalin elinkaaren kestävä vastuun terävöittäminen ovat olleet osaltaan vauhdittamassa esitettyä muutosta.

Tällä hetkellä näyttäisi siltä, että huoltorykmenttien toimintamalliin siirrytään vaiheittain siten, että tavoitetilassa vuoteen 2012 mennessä myös joukko-osastojen huoltolaitokset liitetään huoltorykmentteihin. Aluksi huoltorykmenttien alaisuudessa olisivat Puolustusvoimien Materiaalilaitoksen varikko-osastot, varastot ja varasto-osastot sekä nykyisten sotilasläänien varastot. Huollon tavoitetilaa on tarkoitus kokeilla Etelä-Suomen Sotilasläänissä. Päätökset jatkosta tehdään vasta saatujen kokemusten perusteella. Huollon osalta suunnittelutyö on tätä kirjoitusta laadittaessa kesken ja suunnitteluvastuu ollaan siirtämässä Puolustusvoimien Materiaalilaitokselle.

### **Suunnittelukäskyllä töitä johtoportaille**

Maavoimien uuden johtamis- ja hallintojärjestelmän suunnittelukäskyn ensimmäinen luonnos valmistui siten, että se voitiin lähettää laajalle lausuntokierrokselle huhtikuussa 2004. Luonnos kirjoittikin useat johtoportaat esittämään kannanottojaan ja perusteluita parannusesityksiään. Ne otettiin suunnittelutyössä huomioon reunaehtojen niin mahdollistaessa. Suunnittelukäsky valmistuu siten, että se käynnistää suunnittelutyön eri johtoportaisissa kesällä 2005.





Savon Prikaatin koulutus jatkuu toistaiseksi edelleen Karkialammella suurten muutosten alla. SA-kuva.

Suunnittelun edessä suunnittelukäskyn sisältö on lisääntynyt uusien velvoitteiden myötä. Suunnitteluaiakataulua kiristänyt tekijä oli se, että tehdessään päätöksiä lakkautettavista joukko-osastoista puolustusministeri aikaisti lakkautuksia vuodella siitä, mikä oli alussa suunnittelutyön perustana. Tämä edellytti suunnittelun nopeuttamista erityisesti henkilöstön käytön ja joukkotuotannon suunnittelun osalta. Tavoitteena on valmistella henkilöstöä koskevat päätökset siten, että kaikilla muutoksen piirissä olevilla henkilöillä on mahdollisuus tulla otetuksi huomioon henkilöstöjärjestelyissä samalla tavalla.

Suunnittelukäskyn luonnoksen valmisteluvaiheessa aloitettiin tiedottaminen omalle henkilökunnalle ja käynnistettiin yhteistoimintalain edellyttämä informointi ja kuuleminen eri johtoportaisissa. Aikaisessa vaiheessa alkaneella tiedottamisella ja yhteistoimintamenettelyllä pyritään paitsi saamaan tarvittava palaute kaikilta tahoilta, myös vähentämään suunnittelun mukanaan tuomaa epätie-toisuutta ja ”tuskaa”.

### Joustavuus tärkein suunnittelukokemus

Vajaan vuoden suunnittelutyön jälkeen on nähtävissä muutamia keskeisiä asioita, jotka edesauttavat laajan suunnittelu-

työn eteenpäin viemisessä. Ensinnäkin on tärkeää, että kaikki suunnittelutyön ytimessä olevat henkilöt ovat motivoituneita työhönsä ja heillä on riittävä kokemus omasta vastuualueestaan. Maavoimien suunnitteluryhmän osalta nämä vaatimukset täyttyvät hyvin. Toinen keskeinen tekijä on laatia selvä työskentelysuunnitelma ja hankkia työssä tarvittavat perusteet esitysten teon pohjaksi.

Kolmas ja ehkä kaikkein tärkein tekijä on joustavuus. Työsuunnitelmien on joustettava ja suunnitteluaiakataulua on kyettävä muuttamaan, mikäli työn edessä tulee esiin sellaisia tekijöitä, joita ei ole voinut ennakoita.

Maavoimien suunnittelun osalta joustavuutta vaativia muuttuneita tekijöitä ovat olleet esimerkiksi tilakysymysten ja henkilöstöasioiden valmistelun kiristynyt aikataulu ja niiden vaatima yllättävän suuri työtaakka. Lisäksi työmäärää on lisännyt se, että suunnittelutyön edessä on ollut pakko ottaa selvää hankkeista, joita maavoimissa on käynnissä. Tämä on tärkeää paitsi siksi, että hankkeet voidaan ottaa huomioon suunnittelutyössä, niin myös siksi, että tulevat muutokset on otettava huomioon hankkeita valmisteltaessa.

On varmaa, että kaikille suunnittelutyössä mukana olleille henkilöille on avautunut uusia näkökulmia puolustusvoimien ja maavoimien toiminnoista.

### Maavoimien kehittäminen ei lopu tähän

On muistettava, että tätä kirjoitusta laadittaessa maavoimien suunnittelutyö ja maavoimien yhdistämisen sekä sen johtamisen valmistelu on vasta alkumetreillään. Voidaan kuitenkin jo tässä vaiheessa todeta, että päätös Maavoimien Esikunnan perustamisesta ja maavoimien yhdistämisestä yhteen johtoon on osoittautunut oikeaksi ratkaisuksi. Tuleva järjestelmä karsii päällekkäisiä töitä, mahdollistaa yhteiset toimintamallit koko maavoimissa ja jäntevöittää puolustushaaran kehittämistä.

Maavoimien Esikuntaa ja maavoimien johtamis- ja hallintojärjestelmää suunnittelevan työryhmän tavoitteena on tehdä tähän hetkeen nykyisillä reunaehdoilla parhaiten sopiva järjestelmä.

Varmaa on, että maavoimien järjestelmästä ei tule pysyvää, vaan sitä tullaan kehittämään ympäristön ja suorituskykyvaatimusten muuttuessa. Tämän, kuten muidenkin muutosten hyväksymiseen meidän tulee olla valmiina, koska sotilaallisen järjestelmän kehittäminen on yksi upseereiden päätöistä.

*Kirjoittaja toimii Maavoimien suunnitteluryhmän johtajana toimipaikkanaan Itäisen Maanpuolustusalueen Esikunta. □*

# Porilaisten marssin tarina



Albert Edelfeltin maalaukset "Porilaisten marssi" vuodelta 1892.

**P**orilaisten marssin sävelmä, ja osittain sanatkin, on pitkän kehityksen tulos. Ensimmäiset nuottimerkinnät ovat peräisin Tukholmasta vuodelta 1773, jolloin sen pääsävelmä esiintyi erään baletin kontratanssissa. Samana vuonna sitä käytti Carl Mikael Bellman Fredmanin epis-

tolassa nro 51. Porilaisten marssin ensimmäiset tahdit esiintyivät kuitenkin jo aikaisemmin ranskalaisessa ja brittiläisessä musiikissa. Siitä käytettiin myös nimiä Bonaparten ja Austerlitzin marssi.

Suomeen marssi kulkeutui jo 1700-luvun lopussa ruotsalaisten soti-

lassoittajien mukana. Tällöin sen soitti soittokunnalleen Saksassa syntynyt, mutta Helsinkiin muuttanut ja tänne kotiutunut kapellimestari ja urkuri Christian Fredrik Kress. Hän johti Viaporiin sijoitettua Leskikuningattaren Henkivartiorykmentin soittokuntaa. Häntä pidettiin pitkään jopa marssin säveltä-

jänä. Saattaa olla, että hän sovittamisensa lisäksi sävelsi Porilaisten marssin trio-osan. Tämäkin on epävarmaa.

Yhä vankemman jalansijan marssi sai, kun 1800-luvun puoliväliä lähestyttäessä Turun Krenatöörিতarkka-ampujapataljoonan kapellimestari Conrad Greve sovitti sen soittokunnalleen pataljoonan kunniamarssiksi. Ensi esityksensä marssi sai Helsingissä 1851. Tuolloin se liittyi Suomen sotaa 1808-09 kuvaavaan näytelmään.

Porilaisten marssin todellinen arvostus alkoi kuitenkin vasta 1800-luvun jälkimmäisellä puoliskolla, kun Fredrik Pacius sovitti sen 1852 ensin pianolle ja pian sen jälkeen Sakari Topeliuksen kirjoittamin sanoin mieskuorolle. Tässä muodossa marssi sai innostuneen vastaanoton Akademiska Sångföreningenin laulamana. Kun Pacius oli tehnyt siihen vielä soittokuntasovituksen, ei ollut ihme, että Porilaisten marssin säveltäjistä kulki pitkään käsitys, että Fredrik Pacius on marssin säveltäjä. Näin oli vielä minun lapsuudessani 1920-30 luvuilla. Yhä valtavampi oli marssin suosio ja juhlaisuus, kun J.L.Runeberg kirjoitti siihen 1860 uudet isänmaalliset sanat. Näihin aikoihin vaikiintui marssin nimeksi von Döbelnin rykmentin mukaan Porilaisten marssi. Mistä tämä yhteys on peräisin, ei ole tiedossani.

Oman lukunsa ja kehityksensä muodostaa Porilaisten marssin orkesterisovitus. Jo edellä oli puhe muutamista soittokuntasovituksista, mutta marssin arvon ja käytön noustessa täytyi se saada muidenkin orkesterien käyttöön. Tutkija ja tiedemies Ernst Lagus kertoo, että Jean Sibelius teki marssiin kaksikin sovituksia orkesterille. Ensimmäinen, pienelle kokoonpanolle, tarvittiin, kun 17. joulukuuta 1892 paljastettiin Albert Edelfeltin maalaus Porilaisten marssi. Tätä parempi sinfoniaorkesterisovitus syntyi Itämerellä Wellamo-laivassa, kun Filharmoninen Orkesteri oli matkalla Pariisiin kesällä 1900. Sibeliuksen oman kertoman mukaan hän koetti saada sovituksen sotaista tunnelmaa mm. jousien kuudesta osanotein merkittyä nopeaa sävelkulkua käyttäen. Tämän partituurin Sibelius-Akatemian rehtori Veikko Helasvuo löysi kuin sattumalta syksyllä 1952 Helsingin Kaupunginorkesterin kirjastoa siirrettäessä uuteen



Urpo Jokinen

paikkaan.

Toinen merkittävä sovitus on vuodelta 1904, kun 5. helmikuuta vietettiin Runebergin 100-vuotismuistojuhlaa. Tämän sovituksen, joka yhä on käytössä, teki Robert Kajanus. Siinä on vaikutteita Sibeliuksen sovituksen jousien nopeista sävelkuluista. Kajanus on lisännyt alkuun 12 tahdin mittaisen johdannon sekä trio-osan alkuun parin tahdin välkkeen kuuluisine ”kanuunan

laukauksineen”. Tähän Kajanuksen orkesterisovitukseen nojaavat myöhemmät puhallinorkesterisovitukset.

Kaikkine kehityksen tuloksineen Porilaisten marssi vahvistettiin 1918 puolustusvoimien kunniamarssiksi ja tasavallan presidentin vastaanottomusiikiksi.

Albert Edelfeltin maalauksen mallihenkilöistä on myös paljon keskusteltu. Siinähan kaksi etummaista rumparia on selvästi tunnistettavissa, kun taas muut ovat enemmän henkilöahmoja. Lapsuuden kotini perhetuttavia oli arvostettu sotilaskapellimestari Axel Wirzenius. Hän itse kertoi olleensa Edelfeltin mallina toisena rumparina. Kun olen tuntenut Wirzeniuksen, on yhdennäköisyys maalauksen keskimäisen rumparin ja hänen välillään ilmi selvä. Wirzenius oli tiettävästi soitto-oppilaana maalauksen tekoaikaan. Kun kirjoitin Uuteen Suomeen tiedoistani ja epäilin toista rumparia ylikapellimestari Lauri Näreeksi, eräs rouva Kansallispankista soitti ja kertoi, että toinen malli oli hänen sukulaisansa Jyväskylältä. Valitettavasti nimi ei ole jäänyt mieleen. □

← Sibeliuksen Porilaisten marssi-sovituksen alku.  
↑ Sibeliuksen Porilaisten marssi-sovituksen viimeinen sivu.

Sibeliuksen Porilaisten marssi -sovituksen alku ja loppu.

# Richard Lorentz

## Suomen ilmasodankäynnin ykkösmies

### Osa I

Vuosikymmenien ajan suomalaisten hävittäjä-ässien saavutuksista ja ilmataisteluista on kirjoitettu yksityiskohtaisia kirjoja. Mistä johtui, että Suomesta löytyi väkilukuun nähden niin paljon ässiä? Oliko menestyksen takana joku yhteinen nimittäjä? Jos Suomen hävittäjäilmasodankäynnistä viime vuosisadalta pitäisi nimetä yksi henkilö, joka on erityisen voimakkaasti vaikuttanut sodankäyntimme menestykseen, on tämä henkilö eversti Richard Lorentz.

**L**orentz kehitti 1930-luvulla Suomen hävittäjätaktiikkaa ja -koulutusta tavalla, joka tuotti talvi- ja jatkosodassa yhteensä 94 hävittäjä-ässää. Lorentzin johtaman hävittäjärykmentin laivueet saavuttivat talvisodassa Fokker D.XXI -hävittäjillä 129 ilmavoittoa 16:1 pudotussuhteella. Jatkosodassa rykmentin Brewster-laivue saavutti 477 ilmavoittoa 34:1 pudotussuhteella ja myöhemmin Messerschmitt-laivueet 663 ilmavoittoa 25:1 pudotussuhteella. Numerot puhuvat puolestaan. Jatkosodassa Lorentz toimi Kannaksen Armeijan ilmakoomentajana, jota kansainvälisillä nykytermeillä vastaa lähinnä Joint Forces Air Component Commander eli Lorentz oli jatkosodan aikana varsinaisen ilmasodankäynnin ylin johtaja ja koordinaattori.

#### Maavoimista ilmavoimiin

Viipurista kotoisin oleva Lorentz otti vapaaehtoisena jääkäriä osaa vuoden 1918 vapaussotaan jääkärimajuri Aarne Sihvon joukoissa. Lorentz oli mukana

Venäjänsaaren retkikunnassa pelastamassa venäläisten ja punakaartilaisten saartamia joukkoja. Ankarimmat taistelut käytiin Ahvolassa venäläisjoukkojen pyrkiessä murtautumaan Viipuriin. Lorentz haavoittui polveen Ahvolan taisteluissa, minkä seurauksena hän joutui käyttämään kävelykeppiä tukeamaan koko loppuelämänsä. Polvivamma ei onneksi estänyt hänen tulevaa lentäjänuraansa.

Lorentz suoritti asepalveluksensa Meripataljoona 19:ssä, minkä jälkeen hänet hyväksyttiin 2. kadettikurssille vuonna 1919. Lorentzin valmistuttua 1921 hän palveli nuorena upseerina neljä vuotta Tampereen Rykmentissä. Palvelus Tampereella ei miellyttänyt Lorentzia, minkä seurauksena hän päätti anoa ilmavoimiin. Lorentz hyväksyttiinkin ilmavoimiin ja ohjaajakoulutukseen, jonka hän suoritti 1925 Santahaminan merilentoasemalla, missä hän ohjaajakurssin aikana tapasi tulevat parhaat ohjaajatoverinsa Gustav Erik ”Eka” Magnussonin ja Armas Eskolan.

Lorentz siirrettiin Suomen hävittä-



Jarmo Lindberg

jäilmailun kehtoon Uttiin vuonna 1926, jolloin brittien kuninkaallisista ilmavoimista oli saatu mallia organisoidusta hävittäjäohjaajien koulutuksesta. Oman hävittäjäkoulutuksensa jälkeen Lorentz toimi vuodesta 1930 lähtien lentueenpäällikkönä Hävittäjälentolaivue 24:ssä. Aika oli otollista hävittäjäkoulutuksen kehittämiseksi, sillä Ilmavoimien käyttöön tulivat uudet Gloster Gamecock -koneet, jotka mahdollistivat aikaisempaa tehokkaamman lentokoulutuksen.

#### Hävittäjätaktiikka ja -koulutus uusitaan

Lorentzillä oli erityinen kyky kytkeä toisiinsa teoreettiset laskelmat ja ha-

vainnot sekä toisaalta mielikuvitus, näkemykset ja innovaatio. ”Numerot lauloivat” Lorentzille eri tavalla kuin muille hänen aikalaisilleen. Insinööri Koiviston kanssa Lorentz oli jo lentueen päällikkönä tehnyt hävittäjien suoritusarvolaskelmia, joiden perusteella taktiikkaa ja lentokoulutusta oli muutettu. Näin useat koulutuksessa olevat hävittäjäohjaajat hyötyivät Lorentzin uusista ideoista.

G.E. Magnusson oli hankkiutunut omilla rahoillaan vuonna 1933 Ranskan ilmavoimien ykköslaivueen, L’Escadrille Georges Guynemer palvelukseen Chateaurouxin viideksi kuukaudeksi. Magnusson siirrettiin merilentolaivueesta Uttiin vuonna 1934, jolloin Lorentz ylennettiin Hävittäjä-lentolaivue 24:n komentajaksi. Alkoi Suomen hävittäjäosadankäynnin kannalta merkittävin kehityskausi, jonka ratkaisevimmat henkilöt olivat Lorentz ja Magnusson. Joukkoon liittyi 1936 Kustaa Sihvo, joka oli kirjoittanut jo vuonna 1929 ilma-aseen tulevaa merkitystä onnistuneesti ennakoivan kirjan ”Taistelu ilmasta”. G.E. Magnussonin palattua Ranskasta hävittäjäkoulutuksesta hän sai tehtäväkseen uuden hävittäjäkoulutusohjelmiston laatimisen. Magnusson kirjoitti ohjelmiston, jossa Ranskan lentokoulutusohjelmistoa oli hyödynnetty merkittävässä määrin Suomen ohjelmiston kehittämiseksi. Lorentzilla oli jo yksityiskohtainen hävittäjäkoulutusohjelman luonnos valmiina eikä hän ollut ihastunut ranskalaiseen ja muutenkin vallalla olleeseen hävittäjäkoulutukseen, jossa ohjaajille opetettiin kaartotaistelua ja hyökkäyskokonaisuuksia kaikilta suunnilta. Lorentz halusi ensin teoreettisen tarkastelun ja testit, minkä jälkeen eri hyökkäysliikkeet pilkottiin osiin, joita harjoiteltiin. Tulokset tarkastettiin tähtäinkameroilta ja käytiin tarkasti läpi ohjaajille, mikä ei Lorentzin mielestä ollut mahdollista riittävän analyttisesti, jos harjoitus keskittyi kaartotaistelun liikekokonaisuuksiin.

Lorentzia Magnussonin ranskalaisytyyppinen lähestymistapa ei miellyttänyt. Laivueen komentajana hän kirjoitti 1935 Ilmavoimien esikuntaan muistion, jossa kritisoi Magnussonin kirjoittamaa lentokoulutusohjelmaa. Lorentzin mielestä Gamecock eli ”Kukko” oli jo niin vanhentunut kone, että sillä suoritettu



**Richard Lorentz ennen sotia. SAKUVA.**

kaartotaistelukoulutus olisi antanut ohjaajille täysin väärän kuvan ilmataistelusta. Lorentzin suurin huoli oli, että ilmavoimien polttoainekiintiöt eivät mahdollistaisi hyökkäysharjoittelua kaikilta suunnilta ja kaartotaistelukoulutusta. Tämän vuoksi Lorentzin mielestä oli ehdottomasti pelkistettävä hävittäjätaktiikka tärkeimpiin hyökkäyssuuntiin ja liikkeisiin, jotka sitten harjoitettaisiin lähes täydellisiksi suorituksiksi. Hän alkoi kehittää iske-ja-irti -taktiikkaa, jossa hyökkäys tapahtuisi pelkästään takasektorista. Lorentz sai lentuepäällikkönsä Magnussonin mukaan toteuttamaan koulutusperiaatteitaan 1930-luvulla ja sen jälkeen viiden vuoden ajaksi talvi- ja jatkosodassa. Lentokoulutusohjelmisto valmistui 1936, mutta silloin Lorentz palveli jo Ilmavoimien esikunnassa. Suomalainen hävittäjätaktiikka kasvoi eroon kansainvälisestä valtavirrasta suomalaisten vaiheistetun lähestymistavan vuoksi. Jälkikäteen Lorentz piti Utin aikaa elämänsä parhaana, koska Utissa tehtiin töitä ilmavoimiemme parhaaksi.

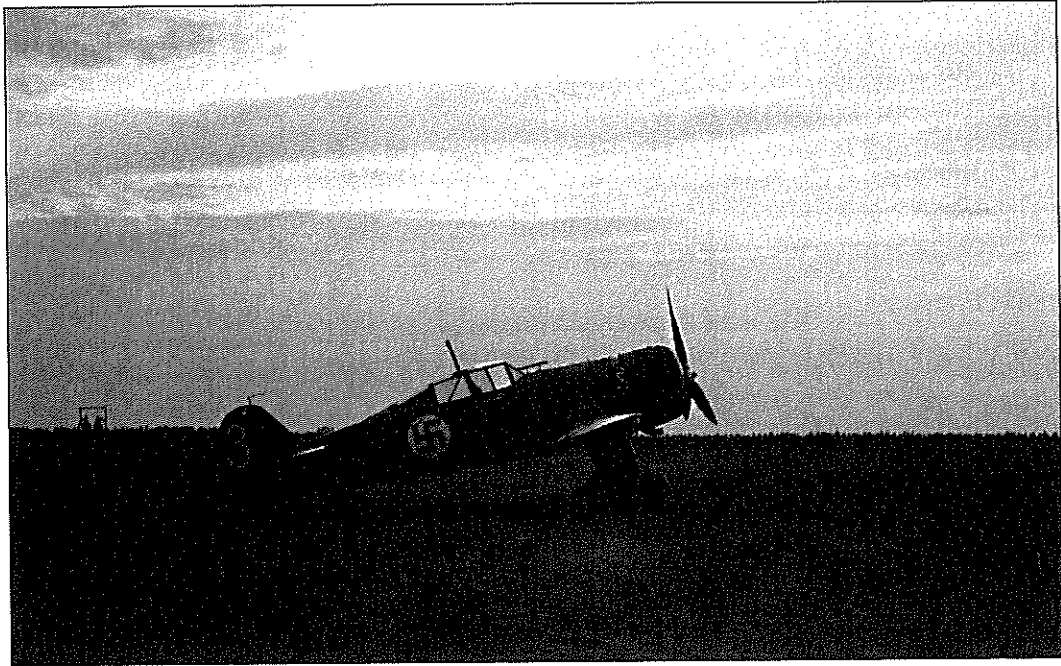
### **Taistelu Ilmavoimien konehankinnoista ennen sotaa**

Lorentz seurasi tarkasti kansainvälistä ammatikirjallisuutta ja -lehdistöä. Hän

julkaisi teorioitaan ja sotilasilmaluarikkeleitaan suomalaislehdissä 1930-luvulla, mikä saattoi olla yksi tekijä siinä, että Lorentz siirrettiin 1935 Ilmavoimien esikuntaan koulutusosaston päälliköksi. Eräs Lorentzin teoreettisten tarkastelujen tuottamista merkittävimmistä oivalluksista oli se, että 1930-luvun lopun pommikoneet eivät pystyisi puolustautumaan saman aikakauden hävittäjäkoneiden hyökkäyksiltä. Lorentzin mielestä tilanne oli kehittymässä hävittäjien eduksi, minkä vuoksi hyökkäyksellisen ilmasodan kannattajat olivat väärässä luottaessaan näiden ”lentävien linnoitusten” voittamattomuuteen.

Italialainen tykistökenraali Giulio Douhet oli kirjoittanut jo 1920-luvulla kirjansa ”Hyökkäys ilmasta”, joka oli saanut monien maiden pääesikunnat uskomaan, että nopeat, panssaroidut ja konekivääreillä aseistetut pommikoneet pystyisivät suojaamaan toisensa ilmassa. Hävittäjillä ei olisi selviytymismahdollisuuksia pommikoneiden konekiväärien luotiseateessa. Lorentzin laskelmat osoittivat, että tämä ei pidä paikkaansa. Hävittäjät olisivatkin niskan päällä nopeutensa ja ketteryytensä ansiosta. Lorentzin mielestä pommikoneet tulisivat olemaan helppoja maaleja hävittäjille, minkä vuoksi Suomenkin tulisi suunnata ilmavoimien hankintavaroista valtaosa hävittäjien hankintaan.

Lorentzin epäonneksi Ilmavoimien johdossa uskottiin vahvasti pommikoneiden tehoon. Ilmavoimien komentajaksi oli tullut 1932 maavoimista Kenttätykistörykmentti 3:n komentaja Jarl Frithof Lundqvist ilman minkäänlaista lentokokemusta tai muutakaan kokemusta Ilmavoimista. Monet Ilmavoimien esikunnan osastopäälliköistä olivat merilentoasemien majureita. Hävittäjätaustan omaavia upseereita ei ilmavoimien johdossa ollut. Utista tullut hävittäjälentäjä törmäsi ”offensiivisen koulukunnan” muuriin. Tiukin taistelu käytiin Blenheim-pommikoneen ja hävittäjähankintojen välillä. Lorentz ei kannattanut Blenheimien hankintaa, koska piti konetta hitaana ja pommikuormaa vähäisenä. Tämän vuoksi Lorentz yritti jo vuonna 1936 saada varoja siirretyksi Blenheimeistä hävittäjähankintoihin, mutta huonolla menestyksellä. Lorentz ei myöskään uskonut



**Fokker D.XXI oli Suomen ilmavoimien tärkein hävittäjä talvisodassa. Se oli varsinkin hävittäjätaisteluihin jo vanhentunut. SA-kuva.**

vähäisen pommikonemäärän riittävän vaikuttamaan Neuvostoliiton strategiisiin kohteisiin Leningradissa ja Kannaksella. Hänen mielestään modernien hävittäjien hankkiminen oli pommikoneita tärkeämpää ilmaherruuden saavuttamiseksi Karjalan kannaksella. ”Eka” Magnusson oli käynyt 1937 koelentämässä Hollannin Indonesiaan suunnittelema hitaita Fokker D.XXI -rynnäkkökoneita, joita ehkä voisi käyttää hävittäjätehtävissäkin Suomessa.

Ilmeiseksi tuli 1930-luvun loppupuolella, että keskiraskaisiin pommikoneisiin ei voitaisi asentaa suurta osaa niihin suunnitelluista torjunta-aseista. Tämä merkitsi sitä, että jo pienillä hävittäjäyksiköillä voitaisiin iskeä pommikoneosastoihin. Vielä tässäkin vaiheessa enemmistö Ilmavoimien esikunnan upseereista tuki komentajansa pommikonemyönteisiä näkemyksiä, jotka kokivat lopullisen vararikon vuonna 1938, kun Espanjan sisällissota osoitti hävittäjät ilmasodan ratkaisevaksi voimaksi. Vasta vuoden 1939 alkupuolella Ilmavoimien komentaja luopui lopultakin kaukotoimintalaivueistaan eli ei enää priorisoinut pommikoneita hävittäjien edelle. Vuoden 1937 Fokker-valinta oli ilmeinen erehdys, mitä vain pahennettiin asentamalla Suomessa lisenssivalmistettuihin ko-

neisiin 840 hevosvoiman alitehoiset Bristol Mercury VIII -moottorit.

Amerikkalaiset tarjosivat ennen sotaa Seversky-hävittäjiä Suomelle. Koska Ilmavoimien komentaja ei halunnut siirtää varoja pommikoneista hävittäjiin, pani hän lopulta Lorentzin valinnan eteen: ostetaanko hävittäjäjärähoilla 17 Fokkeria vai kahdeksan Severskyä? Tämän lisäksi Suomella oli ainoastaan kymmenen vanhentunutta kaksitasoista Bulldog-konetta. Lorentz joutui valitsemaan Fokkerit, mitä katui jälkikäteen. Lorentzin mielestä Seversky-hävittäjien valinta olisi saattanut avata tien jatkohankinnoille Yhdysvalloista. Ruotsi päätyi Severskyihin ja osti niitä jo talvisodan aikana. Syksyllä 1938 Yhdysvallat tarjosi myytäväksi 30 Curtiss CW-21 -hävittäjää Suomelle kuuden kuukauden toimitusajalla. Tämän lisäksi tarjolla oli Seversky-hävittäjiä. Kumpakaan kauppaa ei aktivoitu, koska Suomi sai neljä Fokkeria yhden Severskyn hinnalla. Sotamarsalkka Mannerheim kannatti Seversky-kauppaa, mutta Ilmavoimien komentaja ei edelleenkaan muuttanut päätöstään pommittajien hankinnasta. Uttilaiset hävittäjälentäjät olivat erittäin pettyneitä Ilmavoimien esikunnan päätöksiin, mutta onnistuivat toistuvilla virallisilla valituksillaan aikaansa-

maan lisäkoneiden hankinnan. Vuosien 1938-39 vaihteessa Suomen Yhdysvaltain suurlähettiläs Procopé yritti saada aikaan miljardin markan lainan Yhdysvalloista. Ilmavoimat olisi saanut 300 mmk osuuden, jolla olisi voitu ostaa 80 amerikkalaishävittäjää. Suomalaisministerit eivät halunneet aktivoida lainaa vielä keväällä 1939, jolloin lainansaanti olisi ollut mahdollista. Vuoden 1939 alussa tapahtui kuitenkin jonkinasteinen herääminen: Ilmavoimien esikunnalle annettiin tehtäväksi laatia operaatiosuunnitelma, jossa hävittäjät olisivatkin painopisteenä. Tästä huolimatta Suomi lähti talvisotaan 31 hitaalla Fokkerilla ja kymmenellä vanhentuneella Bulldogilla.

### Ilmasodankäynnin koulutus kuralla

Ilmasodankäynnin opetus ei ollut erityisemmin korkealla tasolla yleisesikuntaupseerikursseilla 1930-luvulla. Opettajat eivät olleet selvillä ilmasotataidon uusimmasta kehityksestä eikä heillä ollut näkemyksiä toiminnan kehittämisestä. Ilmaoperaatioiden tietämys ei ollut kovin paljon paremmalla mallilla Ilmavoimien esikunnassa. Yleisesikunta ei ollut antanut Helsingistä Ilmavoimille tehtäviä, minkä

vuoksi Ilmavoimilla ei ollut olemassa operatiivista suunnitelmaa. Vuonna 1933 kirjoitettu 1930-luvun Ilmavoimat koostuivat useista "aselajeista"; tiedustelu-, pommitus-, meritoiminta- ja hävittäjäyksiköt toimivat itsenäisesti. Hävittäjälaivueet olivat "aselajien" vähemmistönä. Ilmavoimien kehittämisohjelma vuosille 1934-38 oli laadittu ilman operatiivista suunnitelmaa ja selvää näkemystä siitä, miten ilmavoimia tulisi käyttää kriisissä. Hävittäjätoimintaa ei painotettu eikä suunnitelmassa ollut painopistettä.

Ulkomaisen ammatik kirjallisuuden ja -lehdistön seuraamisen lisäksi Lorentzin harrastuksena oli ilmataktiikan opettaminen Ilmavoimien kapteenikursseilla. Ilmavoimien esikuntapäällikkö aktivoi uuden ilmasotaohjesäännön valmistelutyön Lorentzin siirryttyä esikuntaan. Lorentz koki uuden ohjesäännön kirjoittamisen mielenkiintoiseksi haasteeksi. Hän kirjoitti ohjesäännön hävittäjäoperaatioita ja ilmataistelua käsittelevät osat. Ohjesäännön avaintekijät olivat omien hävittäjäkoneiden ylivoimainen suorituskky, toiminnan jatkuvuus valoisana aikana ja yllätyshyökkäykset. Jatkuvuus taattiin jakamalla laivueet kolmeen hälytysvuoroon ja varaamalla kaksi ohjaajaa konetta kohden. Yllätys saavutettaisiin omien joukkojen yläpuolella hyödyntämällä taistelunjohtoradioasemia. Laivueet hajautettiin lentueiksi tai jopa neljän koneen parviksi, jotka kyettiin kokoamaan minuuteissa ilmassa yhteen suureksi torjuntavoimaksi. Taktiikassa hyödynnettiin sitä, että neuvostohävittäjissä ei ollut radioita. Ilmasotaohjesääntöä ei saatu täysin viimeisteltyä ennen talvisotaa. Ilmavoimien ensilinjan hävittäjien suorituskky ei mahdollistanut suunniteltua taktiikkaa eikä ilmavaltontaverkko ollut niin kattava, että aluetta olisi kyetty hyödyntämään kaavailujen mukaan. Suomalaisen pommikonetaktiikka perustui hävittäjäsaattoon eikä pommittajien oletettu kykenevän suojaamaan omaa toimintaansa. Sotaa edeltävä polttoainepula esti suunnitellun hävittäjätaktiikan harjoittelun.

### **Loppukiri talvisodan alla**

Eka Magnusson toimi Lentorykmentti 2:ssa Lentolaivue 24:n komentajana.

Rahapula iski koulutukseen, koska polttoaineseen ja patruunoihin ei ollut tarpeeksi varoja. Kahdeksan lentotuntin ohjaajakohtaista kuukausitavoitetta ei saavutettu. Vuodesta 1934 lähtien pommituslentäjät olivat saaneet enemmistön lentotunneista, minkä vuoksi hävittäjätaktiikka ja -koulutus oli priorisoitava tarkasti. Varaa oli vain Lorentzin määrittelemiin hyökkäysliikkeisiin ja -suuntiin sekä ampumaharjoituksiin. Talvisodan hävittäjätaktiikan taustalla oli Fokkerien huono suorituskyky, mikä pakotti hyökkäämään yläpuolelta hetkellisen nopeusylivoiman saavuttamiseksi. Tämä "heiluritaktiikka" yhdistettiin niihin muutamiin takasektorihyökkäyksiin, joita oli vara harjoitella ja näin tuloksena oli taktiikka, joka toimi pommikonemuodostelmia vastaan, mutta ei kaikissa hävittäjätaistelutilanteissa. 1930-luvun lopulla Lorentz halusi pitää hävittäjätaktiikan menetelmät ja harjoittelun yhtä salassa kuin neuvostoliittolaiset pitivät omansa.

Tilannetta pahensi 1937 tehty päätös alistaa ilmatorjunta Ilmavoimien komentajalle. Ilmavoimien komentaja päätti vuorostaan alistaa ilmavaltannon ilmatorjunnalle. Päätös vei ilmavaltannon kehittämisen hävittäjätorjunnan kannalta sivuraiteille, sillä ilmavaltanta organisoitiin tukemaan ilmatorjuntatykistön paikallista ilmapuolustusta sen sijaan, että ryhmitys olisi tukenut laajalla alueella toimivaa hävittäjätorjuntaa. Ylimääräiset harjoitukset (YH) syksyllä 1939 tulivat helpotuksena hävittäjäjoukoille, sillä nyt vähäiset hävittäjät vapautuivat vaikeasta kenttäarmeijan perustamisen ja siirtojen suojaamistehtävästä, koska nämä toimet tehtiin jo rauhan aikana. YH:n aikana Ilmavoimien komentaja muutti lopulta mielensä ja alkoi tukea hävittäjävoimia. Tämä oli liian myöhäistä hävittäjähankintojen kannalta, sillä hallitus piti aikaisemmat budjettiraamit voimassa sotaan asti, vaikka Puolaan oli jo hyökätty. Pommituslaivueen hankinta muutettiin 25 Fiat G.50 -hävittäjän ostoksi Italiasta.

Richard Lorentz käveli Utin rautatieasemalta Lentorykmentti 2:n komentajaksi 10.10.1939. Hän pani heti tuulemaan rykmentissä. Jo seuraavana päivänä oli itärajan pinnassa Immolan tukikohdassa Fokker-osasto päivystyk-

sessä. Lorentz rajoitti osaston lennot 50 kilometrin säteelle Immolasta, jotta venäläisiä ei provosoitaisi. Lentoalue mahdollistaisi rautateiden suojauksen. Suomalaisille ei annettu tulenavausoikeutta, vaikka keskellä Karjalan taivasta tavattiin punatähtisiä koneita. Neuvostoliitolle ei aiottu antaa teko-syytä sodan aloittamiseen. Ohjaajille ei annettu edes lupaa vastata tuleen, vaikka he joutuisivat ilmassa tulituksen kohteeksi. Lorentz oli tuttu näky hävittäjälaivueiden tehtävänantotiloissa. Hänellä oli tapana kuunnella oppitunteja ja lentotehtävien purkutilaisuuksia laivueissa. Lorentz ja Magnusson päättivät kumota polttoainerajoitukset hävittäjälaivueissa. Näin he ottivat itse vastuun siitä, että ohjaajat saivat riittävästi lentotunteja ja harjoitusta juuri ennen sotaa. Vuoden 1939 lopulla tuli ilmeiseksi, että Suomen radiotiedustelun legendaarisella johtajalla Reino Hallamaalla ja Richard Lorentzillä oli erittäin läheinen yhteistyösuhde. Marraskuussa 1939 Hallamaan ja Lorentzin yhteistyö osoittautui erittäin hyödylliseksi, koska Hallamaalta saatujen tietojen perusteella rykmentti kykeni säätelemään valmiustilaansa. Marraskuun puolivälissä Lorentz piti Laivue 24:n ohjaajille puhuttelun, jossa hän kertoi olleensa yhteydessä Hallamaahan, joka oli kertonut tiedustelutietojen viittaavan siihen, että neuvostojoukot olivat päättäneet kaikki joukkojen siirrot ja olisivat nyt valmiita hyökkäykseen kahdessa viikossa tai nopeamminkin. Tästä lähtien Lentorykmentti 2 oli täydessä hälytystilassa.

### **Fokkerit talvisodan taivaalla**

Joulukuun ensimmäisenä päivänä 1939 Richard Lorentz piti Immolan lentokonehallissa puhuttelun Lentolaivue 24:n ohjaajille. Hän kertoi, että ohjaajien tulisi hyökätä ensin pommikonemuodostelmien reunimmaisista koneista vastaan, koska niin kutsuttu Magnus-ilmio suistaisi pommikoneiden k-ampujen ampumat luodit radaltaan sivuttaisvoiman vaikutuksesta. Ilmataistelujen jälkeiset Fokkerien runkojen tutkimukset osoittivat asian todeksi.

Sodan alettua siviiliyhteiskunta tuli akuutin kiinnostuneeksi ilmapuolus-

tuksesta, koska neuvostoilmavoimat alkoivat välittömästi pommittaa Suomen kaupunkeja. Hävittäjiä tarvittiin suojaamaan siviilejä. Kenttäarmeijalla oli omia tarpeitaan, joita Lorentz piti kummallisen rajoittuneina. Yleisesikunta ja armeijat olivat lähinnä kiinnostuneita tiedustelulenkoista ja tykistön tähtäyksestä. Lorentzin mielestä modernien aseiden käytössä oltiin vielä vuoden 1914 tasolla. Suomen maavoimien komentajat näkivät vihollisen ilmaoperaatiot jotenkin "laittomina" ja maaoperaatiot ainoana "laillisena" sodankäyntitapana. Tämän vuoksi heitä ei ilmasota juuri kiinnostanut, kunhan hävittäjät jonkinlaisella "poliisioperaatiolla" pitäisivät taivaan puhtaana, jotta kyseiset komentajat voisivat keskittyä maaoperaatioihinsa.

Eräs osoitus Hallamaan ja Lorentzin toimivasta yhteistyöstä oli luutnantti Jorma Sarvannon ennätys 7.1.1940. Uuden vuoden jälkeen vihollisen pitkän matkan tiedustelukoneet olivat lentäneet Jyväskylän ja Kuopion ympäristössä. Radioliikenne paljasti koneiden kertovan sääraportteja kaupungeista. Lorentz päätti Magnussonin kanssa käymänsä keskustelun perusteella laittaa Fokker-lentueet valmiuteen Lahdessa ja Utissa loppiaisaatoksi. Tämän seurauksena Sarvanto osui kahdeksan DB-3-pommikoneen reitille ampuen kuusi pommikonetta alas alle viidessä minuutissa.

Neuvostoilmavoimien paine rintamalla johti lukuisiin tukipyyntöihin

omien hävittäjien käytöstä. Maavoimien upseerien oli vaikea ymmärtää, miksi menestyksellä toimivia hävittäjiä ei käytetty heidän suoraan tukemiseen. Samaan aikaan hävittäjiä vaadittiin kiivaasti kotialueen kaupunkien suojaksi neuvostojoukkojen ilmaterroria vastaan. Vihollisen pommitukset haittasivat teollisuustuotantoa ja rautatieliikennettä. Tappioiden minimoimiseksi oli heti sodan alussa päätetty käyttää hävittäjiä suojaamaan kohteita syvällä sisämaassa, erityisesti Karjalan kannaksella. Vain poikkeustapauksessa suunnattaisiin hävittäjät rintaman yläpuolelle. Tämäkin taktiikka joutui vaikeuksiin vihollisen kehittäessä hävittäjätaktiikkaansa. Neuvostopommitajat lensivät sodan alussa ilman hävittäjäsaattoa, mutta vihollisen otettua saattohävittäjät käyttöön tammikuun lopulla 1940 joutuivat suomalaiset vastaamaan kasvattamalla hävittäjäosastojaan ja lakisuojaamaan vihollishävittäjiä vastaan. Erityisen ilkeänä yllätyksenä tuli lisäpolttoainesäiliöiden ilmestyminen neuvostohävittäjiin tammikuussa. Tämän jälkeen vihollishävittäjät alkoivat jopa päivystää suomalaisten hävittäjätukikohtien lähistöllä iskeäkseen nouseviin ja laskeutuviin koneisiin. Kaiken tämän seurauksena oli sarja hyödyttömiä hävittäjien välisiä ilmataisteluita, joista alivoimaisilla koneilla varustetut suomalaiset joutuivat irtautumaan. Suomalaisen suunnitelma käyttää hävittäjiä pääasiassa pommikoneita vastaan sopi

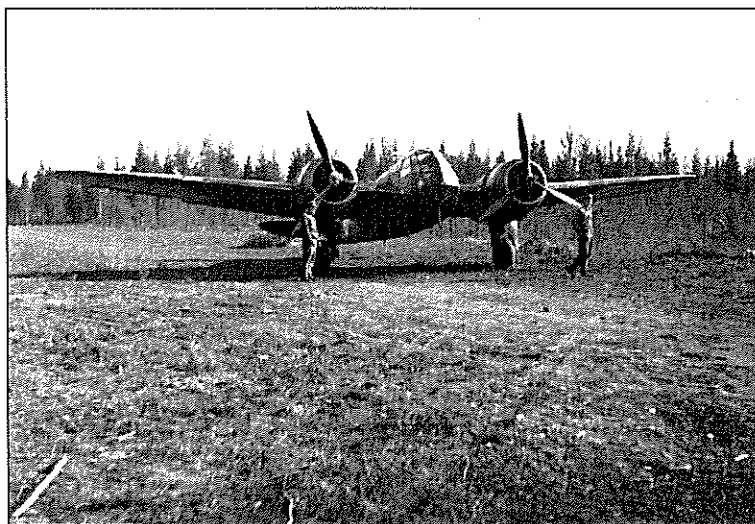
melko hyvin koneiden suoritusarvoille.

Tammikuun 25. päivänä 1940 Lorentz kirjoitti Ilmavoimien komentajalle kirjeen, jossa vastusti Karjalan armeijasta ja IV Armeijakunnasta tulleita vaatimuksia siirtää hävittäjätukikohtia lähemmäksi rintamaa. Vaikka armeijakunnan vaatimus oli looginen, ei Lorentz voinut hyväksyä sitä ja kielsi Magnussonia toteuttamasta moisia käskyjä, koska vähät hävittäjät kykenivät toimimaan ainoastaan ilmavalvonnan antamien varoitusten perusteella eli rintaman takana. Rintaman yläpuolella vaadittaisiin ilmapäivystystä, mihin ei ollut riittävästi koneita. Rintaman lähellä olevista tukikohtista hävittäjät joutuisivat aloittamaan nousunsa vihollishävittäjien näkyvässä, mikä johtaisi merkittäviin tappioihin. Ilmavoimien komentaja hyväksyi Lorentzin näkemykset, minkä seurauksena hävittäjätukikohtia ei siirretty lähemmäksi rintamaa.

Helmikuun 3. päivänä Lorentz linsjasi käskyssään varsin yksityiskohtaisesti hävittäjävoiman käyttöä. Hän määritteli jokaiselle hävittäjälaivueelle omat tehtävät, vastuualueet, tukikohdat, radioasemien sijainnit, hyökkäysmenetelmät ja jopa koulutusperiaatteet. Tavoitteena oli aiheuttaa maksimaaliset tappiot vihollispommikoneille. Hyökkäys tuli suorittaa edullisesta asemasta muodostelman viimeistä konetta vastaan. Takaa-ajossa voi ylittää laivueen vastuualueen rajan. Vihollisen hävittäjämuodostelmia tuli välttää, jos ne olivat samalla korkeudella tai ylempänä. Kaartotaisteluun hävittäjien kanssa ei saanut sitoutua. Sisämaassa tuli hyödyntää vihollisen polttoainetilannetta hyökkäämällä tukikohtiin palaavia koneita vastaan. Lennoille, jotka suuntautuivat vihollisalueen yläpuolelle tai rintamalle, tuli saada tehtävä jo edellisenä päivänä riittävän lennonvalmistelun turvaamiseksi. Lorentzin käsky oli vain sivun mittainen, mutta sisälsi kaikki ilmasodan ydinasiat.

### Ensimmäinen parveilutaktiikan (swarming) ohje

Talvisodan lopussa Lorentz kirjoitti kaksi merkittävää käskyä. Vihollisaktiiviteetti ja suuret hyökkäysosastot



Lorentz ei kannattanut Bristol Blenheim -pommituskoneiden hankintaa vaan yritti saada lisää varoja hävittäjähankintoihin. SA-kuva.



johtivat siihen, että kaikkia havaittuja osastoja ei enää kyetty torjumaan voimalla, joka estäisi vihollista pääsemästä tavoitteeseensa. Helmikuun 27. päivänä Lorentz totesi, että vihollistointi pitää oman henkilöstön suuren paineen alaisena. Hän vaati Lentolaivue 24:ää toteuttamaan tehtävänsä kahdella tai kolmella keskitetyllä torjuntaiskulla vuorokaudessa. Ilmavontatietojen perusteella tuli kohteeksi valita sopiva pommikoneosasto, jolla olisi korkeintaan heikko hävittäjäsuoja. Tavoitteena oli tuhota koko osasto keskitetyllä iskulla. Torjunnan jälkeen hävittäjien tuli tankata suojaisella työkentällä ja palata päätukikohtaan vasta polttoaine- ja asetäydennyksen jälkeen täydessä torjuntavalmiudessa.

Helmikuun viimeisenä päivänä Lorentz hahmotteli ilmavoimiemme "parveilutaktiikan" periaatteet (Swarming CONOPS). Vihollinen käytti Lentolaivue 26:n vastuualueella matalalla lentäviä pommikoneita, joita hävittäjät suojasivat useassa kerroksessa. Hyökkäys pommikoneita vastaan johtaisi suuriin tappioihin, minkä vuoksi Lorentz antoi seuraavat ohjeet:

1. Hyökkäyksen tulisi aina olla mahdollisimman keskitetty.
2. Hävittäjäsuojaa vastaan oli hyökättävä takaa yläpuolelta, koska hävittäjät keskittyivät alapuolellaan oleviin pommikoneisiin.
3. Hyökkäyksen jälkeen tuli jälleen hankkia korkeusetu. Kaartotaistelua oli vältettävä.
4. Tavoitteena oli aiheuttaa saattohävittäjille mahdollisimman suuret tappiot. Kun hyökkäys pakottaisi saattohävittäjät keskeyttämään tehtävänsä, jatketaan hyökkäystä pommikoneosastoon.

Laajalle alueelle hajautetut hävittäjät koottiin tilannekuvan perusteella keskitettyihin iskuihin, minkä jälkeen ne hajautettiin järvien jälle täydennyksiä varten hyökättäksään jälleen uudestaan koottuna iskuna. Tämänkaltainen pulssitettu taistelumenetelmä oli käytössä läpi sodan.

Karjalan Kannaksen johtamisjärjestelyistä keskusteltiin useita kertoja talvisodan aikana. Lentorykmentti 1:n komentaja eversti Yrjö Opas oli Kannaksen armeijan ilmakomentaja, jolla oli kolme laivuetta käytössään. Hän



**Luutnantti Sarvanto ja erään hänen alas ampumansa koneen tunnus tammikuussa 1940. SA-kuva.**

seurasi tilannetta Kannaksen Armeijan esikunnassa, josta välitti tukipyynnöt Ilmavoimien komentajalle. Tarvittesaaan hävittäjiä Lentorykmentti 1:n komentajan piti pyytää niitä Ilmavoimien komentajalta tai eversti Lorentzilta, jos hävittäjien tehtävä oli jo määrätty. Menetelmä ei sopinut eversti Oppaan tarkokkaalle luonteelle, minkä vuoksi hän esitti toistuvasti Kannaksen hävittäjien siirtoa komentoonsa, jotta voisi käyttää niitä saattotehtäviin, tykistön tähytyskoneiden ja tähytyspalojen jahtaamiseen sekä jopa rynnäköintitehtäviin rintamalla. Ilmavoimien komentaja pelkäsi, että hävittäjät käytettäisiin ennenaikaisesti loppuun, minkä seurauksena selusta jäisi täysin ilman suojaa. Tuki rintama-alueella olisi vain väliaikaista. Komentaja tiesi kokonaisu-tilanteen ja halusi pitää hävittäjät todellisen hävittäjäasiantuntijan eli Richard Lorentzin alaisuudessa.

Suomen ainoa hävittäjärykmentti, Lentorykmentti 2, saavutti talvisodassa 169 ilmavoittoa. Tulos osoitti Lorentzin ja Magnussonin näkemykset hävittäjävoimien vahvuudesta oikeiksi. Pommikoneita vastaan suunniteltu taktiikka toimi, vaikka polttoainepula oli rajoittanut harjoittelua. Ennen sotaa oli kyetty harjoittelemaan ainoastaan hyökkäyksiä pommikoneosastoihin. Lentotunnit eivät olleet riittäneet hävittäjäosastojen johtamisen harjoitteluun. Koska vihollisen hävittäjien suorituskyky oli parempi kuin suomalaisilla, jouduttiin taistelemaan suunniteltua suuremmilla hävittäjäosastoilla. Jopa tämä muutos

jouduttiin hylkäämään Ilmavoimien komentajan päätettyä pilkkoa Lentolaivue 24 pieniin osiin sisämaan puolustamiseksi. Ilmavoimilla ei ollut yhtä operatiivista johtoa talvisodassa eivätkä huonot viestiyhteydet mahdollistaneet ilmasodan johtamista Mikkelin Päämajasta.

Ilmavoimien rykmentit olivat olleet ennen sotaa nurkkakuntaisesti niin täynnä itseään, että mitään kunnan ajatuksenvaihtoa ei saatu aikaiseksi. Tieto ei ollut kulkenut yksiköiden välillä ennen sotaa eikä se ikävä kyllä kulkenut sodan jälkeenkään. Tämä asenne haittasi Ilmavoimien lentoyksiköitä vielä jatkosodankin jälkeen. Lorentzin ja Magnussonin varovaista ja harkittua hävittäjävoiman käyttöä ei arvostettu kaikkialla. Hävittäjäyksiköiden menestys ja pienet tappiot aiheuttivat kateutta. Talvisodan viimeisellä viikolla muuttamat majurit totesivat Lorentzille Ilmavoimien esikunnassa, että "nyt olisi viimeinen hetki korjata pienet tappioluvut ja pistää kaikki peliin". Yleensä tämänkaltainen "maksimiriskien" into kasvaa etäisyyden kasvaessa hävittäjäkoneiden ohjaamoista ollen suurimmillaan maanalaisissa esikunnissa. Talvisodan merkittävin oppi oli se, että hävittäjätaktiikka, ilmataistelutaidot ja hävittäjien ylivoimainen suorituskyky ovat määräävämpiä kuin viholliskoneiden lukumäärä.

*Osa II julkaistaan seuraavassa Kylkiraudan numerossa.*

*Eversti Jarmo Lindberg on Lapin Lennoston komentaja. □*

# Varusmiespalvelus kasvattavana kokemuksena

Kouluttajan tehtävissä toimivien upseerien on hyvä tiedostaa, että tehokkaalla koulutuksella voidaan vaikuttaa nimenomaan kuusi kuukautta palvelevien varusmiesten motivaatioon ja positiivisiin palveluskokemuksiin.

**V**arusmiespalveluksen kasvattava vaikutus luo perustan maanpuolustustahdolle ja antaa kuvan puolustusvoimista työnantajana. Siten varusmiespalveluksella on muutakin merkitystä kuin tuottaa kustannustehokkaasti joukkoja sotilaallisen puolustuksen toteuttamiseksi.

Seuraavassa kirjoituksessa tarkastellaan tutkimustuloksiin perustuen varusmiespalveluksen kasvattavia vaikutuksia ja niiden taustatekijöitä.

## Varusmieskoulutuksen ja kasvatuksen monet perustelut ja edut

Varusmiespalveluksen merkittävyyttä nuorten kasvattajana on perusteltu monin tavoin. Pääesikunnan koulutusosaston mukaan varusmiespalvelus tukee vastuuntuntoiseksi kansalaiseksi kasvamista. Palveluksen aikana kasvatetaan työelämää varten, sillä palvelus totuttaa aikaisin heräämiseen, ohjattuun aika-tilaan, esimiehen kanssa toimimiseen ja asetettujen tavoitteiden saavuttamiseen.

Varusmiespalvelus tukee aikuistumista, koska varusmiespalvelus tarjoaa irtautumismahdollisuuden lapsuudenkodista ja samalla auttaa nuoren henkilön itsenäistymistä. Varusmiespalvelus on viimeinen lenkki koko miesväestön kouluttamisessa. Näin se on osa yhteiskunnan koulutusjärjestelmää ja kansalaisten elinikäistä oppimista.

Nuoret aikuiset kehittyvät myös johtajina. Palvelus luo koko miesten

ikäluokalle käsityksen johtamisesta, johtaja-alaisuudesta, käskyjen noudattamisesta ja alaisista huolehtimisesta. Varusmiehille syntyy vahva käsitys siitä, miten hyvän johtajan pitää toimia.

Varusmiehet oppivat ottamaan huomioon myös muut ihmiset, mikä parantaa yhteistoimintaa ja sosiaalisuutta pienryhmässä. Samalla se antaa mahdollisuuden päästä kiinni elämään, koska koulutuksessa tuetaan heikoimmassa asemassa olevia. Varusmiespalvelus antaa esimerkin tasapuolisesta kohtelusta, koska kaikki ovat samalla lähtöviivalla riippumatta syntyperästä, varallisuudesta, yhteiskunnallisesta taustasta, poliittisesta mielipiteestä ja koulutuksesta. Siten jokaisella varusmiehellä on tasavertaiset mahdollisuudet menestyä palveluksessaan.

Positiiviset asenteet Suomea ja sen puolustamista kohtaan ovat olleet esillä muun muassa puolustusministerien ja Pääesikunnan päälliköiden puheissa. Palvelusta onkin perusteltu keskeisenä kansaa, tai ainakin miesväestöä, yhdistävänä tekijänä. Kenraali Gustav Hägglundin sanat sopivat perusteluiden yhteenvedoksi: "Varusmiespalveluksella on sotilaskoulutuksen lisäksi myös yleisempi kansalaiskasvatuksellinen merkitys".

## "Miesten koulussa" lasketaan TJ -päiviä

Vaikka virallinen organisaatio ja sen edustajat näkevät varusmiespalveluksen suorittamiselle edellä esitetyn mukaisesti useitakin etuja, saattaa varusmies nähdä



Mikael Salo

palveluksensa merkityksen varsin erilaisena. Koska kyse on velvollisuudesta (pakosta), joka täytyy tavalla tai toisella täyttää, ei varusmiehelle ensimmäiseksi tule mieleen, mitä henkilökohtaista hyötyä palveluksesta saattaisi olla.

Palveluksen aikana varusmies saattaa kuitenkin kehittyä monella tavalla. Kotiväen mielestä varusmies aikuistuu. Hän kehittyy niin fyysisesti kuin henkisesti. Varusmies oppii toimimaan itsenäisesti sekä ryhmän jäsenenä.

Vaikka varusmies itsekkin huomaisi kehittyvänsä, on palveluksen loppupäivinä monen varusmiehen mielessä vain TJ-päivien laskeminen. Palveluksen arvoa ei haluta miettiä. Seuraavassa keskitytään tuomaan esille näitä palveluksen lopun mietteitä siitä, miten henkilö on kasvanut ihmisenä "miesten koulussa".

## Artikkelin tausta

Artikkeli perustuu meneillään olevan varusmiespalveluksen havaintoihin. Tutkimukseen osallistui 1660 varusmiestä,

jotka palvelivat Panssariprikaatissa vuosina 2001-2002. Heidän palvelustaan seurattiin tulopäivästä kotiutumiseen asti. Varusmiesten taustatiedot kerättiin erilaisista sotilas- ja siviilirekistereistä. Varusmiehet vastasivat puolustusvoimien loppukyselyyn sekä erilliseen palautekyselyyn viimeisen palveluskuukautensa aikana. Näiden kyselyiden kysymyksistä kahdeksan käsitteli palveluksen kasvatuksellisuutta ja kuusi positiivisia kokemuksia.

Artikkelin pääkysymys on ”Mitkä tekijät selittävät varuspalveluksen positiivisia, kasvattavia kokemuksia?”. Tätä kysymystä varten laadittiin kaksi mittaria. Ensimmäisen mittarin nimi on ”Kasvattava kokemus”.

### Toisen mittarin nimi on ”Positiiviset kokemukset”.

Molemmat mittarit käsitelivät itse asiassa samaa ilmiötä hieman eri näkökulmista eli mittasivat osittain samaa asiaa. Tästä syystä faktorianalyysillä varmistettiin, että kysymykset muodostivat kaksi erillistä muuttujajoukkoa ennen jatkoanalyysijä. Suuren keskinäisen selitysosuuden takia näitä mittareita ei ole käytetty regressioanalyysissä toistensa selittäjinä tilastollisesti uskottavien tulosten löytämiseksi.

### Mitä pitempi palvelus ja korkeampi sotilasarvo sitä positiivisemmat vastaukset

Varusmiehet vastasivat kysymyksiin positiivisvoittoisesti ja varsin yhteisneuvaisesti. Etukäteisarvion perusteella varusmiesten vastaukset vaihtelevat suuresti palvelusajan ja sotilasarvon perusteella. Kuusi kuukautta palvelleet erosivatkin 9 tai 12 kuukautta palvelleista erittäin merkittävästi kasvattavien kokemusten osalta. Rivimies erosi aliupseereista ja upseereista myös erittäin merkittävästi. Samat päätelmät sopivat varusmiespalveluksen positiivisiin kokemuksiin.

Yleisesti ottaen mitä kauemmin henkilö on ollut palveluksessa tai mitä korkeampi sotilasarvo hänellä on, sitä enemmän hän on mielestään kasvanut ihmisenä ja saanut positiivisia kokemuksia palveluksensa aikana.

Mitkä asiat sitten selittävät näitä varusmiesten kasvatuksellisia tai positiivisia kokemuksia?

### Komppanian ilmapiiri selittää kasvamista

Kasvattavia kokemuksia selittivät palvelusmotivaatio, koulutusmotivaatio, komppanian ilmapiiri, varusmiespalve-

Koulutuksen haasteellisuutta mitattiin kysymyksillä: ”Koulutukseen on sisällytynyt paljon haasteellisia tehtäviä”, ”Koulutuksessa on usein ollut pakko todella vaivata aivojaan”, Koulutuksen aikana ryhmäni on saanut itse kokeilla omia ideoitani ja ratkaisujani” ja ”Koulutuksen aikana olen saanut itse kokeilla omia ideoitani ja ratkaisujani”. Tulosten perusteella luova, haasteellinen koulutus



Yhteishenki on hyvän ilmapiirin perustekijä. SA-kuva.

lukseen sopeutuminen, ryhmän kiinteys, suhtautuminen palvelukseen sekä ajatukset palveluksen keskeyttämisestä. Muita tekijöitä olivat haastava koulutus ja koulutuksen laatu.

Suurin yllätys ennako-odotuksiin nähden oli komppanian ilmapiirin tärkeä asema mallissa suhteessa muihin selittäjiin, kuten esimerkiksi ryhmän kiinteeseen. Koska ilmapiiri osoittautui tässä tapauksessa keskeiseksi selittäjäksi, tarkasteltiin erikseen, mikä selittää hyvää tai huonoa ilmapiiriä. Kaikista mittareista eniten komppanian ilmapiiriä selitti ryhmän ja joukkueen kiinteys. Johtopäätöksenä tästä voidaan todeta, että henkilö, joka haluaa parantaa komppanian varusmiesten kokemaa ilmapiiriä, saa tuloksia aikaiseksi edistämällä ryhmien ja joukkueiden yhteishenkeä ja toimintaa.

Toinen yllätys koski puolustusvoimien loppukyselyn koulutusta koskevia muuttujia. Koulutuksen haasteellisuus osoittautui kaikista tärkeimmäksi kokonaisuudeksi, eikä niinkään laatu, informaatio tai palaute koulutuksessa.

ei ole tärkeää pelkästään tietojen ja taitojen oppimisen kannalta. Saamalla varusmiehet itse ajattelemaan koulutuksessa kouluttaja edistää myös yksilön kokonaisvaltaista kehittymistä. Varusmiehet on saatava siis ajattelemaan.

Ennako-odotusten vastaisesti arviot johtajista eivät osoittautuneet hyviksi selittäjiksi henkilön kasvukokemuksille. Siten tulosten perusteella kouluttajat ja varusmiesjohtajat eivät vaikuta tässä tapauksessa suoraan kasvukokemuksiin vaan epäsuorasti koulutuksen suunnittelijoina ja toteuttajina.

### Asenne palvelukseen ratkaisee

Varusmiehet, jotka suhtautuivat palvelukseen negatiivisesti, hakivat enemmän vapautuksia palveluksesta ilman fyysisiä oireita. Ne, joilla oli heikko palvelus- ja koulutusmotivaatio, suhtautuivat koulutuksen kasvatuksellisuuteenkin negatiivisesti. He myös arvioivat koulutuksen haasteellisuuden ja laadun vähäiseksi. Muissa analyyseissä tutkittu palve-

**"Kasvattava kokemus" mittari**

Palveluksen ansiosta osaan ottaa myös muut ihmiset huomioon.  
 Henkinen kanttini on parantunut huomattavasti palveluksen aikana.  
 Armeijan pelisäännöt ja rajoitukset ovat olleet kasvattava kokemus.  
 Palvelusaika on lisännyt itsenäisyyttäni.  
 Armeijassa olen oppinut kantamaan vastuuta itsestäni ja muista.  
 Armeija on kasvattanut pinnaa ja pitkäjänteisyyttä.  
 Armeija-aikana olen oppinut organisoimaan aikatauluani ja tekemisiäni.  
 Armeijalla on tärkeä kasvattava merkitys.

**Mittari 1.**

lukseen suhtautuminen ja motivaatio osoittautuivat parhaimmiksi palveluksen suorittamista ja keskeyttämistä ennustaviksi tekijöiksi.

Nämä havainnot korostavat varusmiesten suhtautumistapojen merkitystä varusmiespalveluksen onnistumiselle. Jos palveluksen alussa pystyttäisiin parantamaan varusmiesten asennetta palvelusta kohtaan hieman positiivisemmaksi ja myöhemmin ylläpitämään sitä haasteellisen koulutuksen ja toimivan ryhmädynamiikan avulla, olisi mahdollista

- a) luoda positiivisia kokemuksia,
- b) saada varusmiehet kokemaan palveluksensa mielekkääksi ja saada varusmiehet sekä fyysisesti että henkisesti läsnä oleviksi sekä
- c) vähentää palveluksen keskeyttämiä.

**Palvelusmotivaatio kaiken a ja o**

Palvelusmotivaatio selittää eniten myös positiivisia kokemuksia. Tehdyn regressioanalyysin perusteella ei voi päätellä vaikutussuuntaa eli tuleeko ensin motivaatio, jonka ansiosta varusmies saa enemmän irti palvelusajastaan vai lisäävätkö päinvastoin positiiviset kokemukset motivaatiota. Todennäköisesti näiden tekijöiden välillä on vuorovaikutus ja, mikä on varmaa, erittäin vahva yhteys. Todisteena tästä on se, että kuriin sopeutumisen jälkeen kasvattavat kokemukset ovat toiseksi tärkein palvelusmotivaation selittäjä ja yhdessä nämä mittarit se-

littävät yli puolet palvelusmotivaatiosta (52%).

Asenne ja motivaatiomittarit ovat mielenkiintoisia, mutta vielä tärkeämpää on tarkastella tekijöitä, jotka kertovat organisaatiosta, jossa varusmiehet toimivat. Edellisissä malleissa tällaisia mittareita ovat komppanian ilmapiiri, koulutuksen haasteellisuus, ryhmän kiinteys (me-henki), koulutuksen laatu, joukkueen varusmiesjohtajat, kiusaaminen palveluksessa sekä toimintakyky sodan ajan tehtävässä. Juuri nämä muuttujajoukot ovat sellaisia, joille kouluttajat voivat todella tehdä jotakin.

**Koulutuksen vaikutus korostuu kuuden kuukauden palveluksessa**

Yleisesti koulutusaika on selittänyt varsin hyvin sitä, kuinka paljon varusmies on saanut irti palveluksestaan tai kuinka halukas varusmies on ollut oppimaan uutta

ja kehittämään itseään. Kuitenkin tämän tutkimuksen perusteella kasvatukselliset kokemukset "syntyvät" lähes vastaavalla tavalla kuuden kuukauden ja pidemmän palvelusajan ryhmissä.

Varusmiehet, jotka olivat motivoituneita ja arvioivat komppanian ilmapiirin hyväksi, kokivat kehittyneensä palveluksen aikana. Mielenkiintoista on havaita, että ne kuusi kuukautta palvelleet, joilla oli mielestään hyvä fyysinen kunto palveluksen lopulla, kokivat saaneensa enemmän myös kasvattavia kokemuksia.

Ehkä tärkein johtopäätös on se, että muihin varusmiehiin verrattuna lyhyemmän palvelusajan palvelevien kokemuksiin voidaan vaikuttaa juuri koulutuksen avulla. Laadukkaassa koulutuksessa kuuden kuukauden varusmiehet saivat mielestään huomattavasti enemmän irti palveluksestaan kuin ne, jotka arvioivat koulutuksensa heikommin. Vastavaanlaista eroa ei ollut 9 ja 12 kuukautta palvelleiden vastauksissa. Tämä on selitettävissä sillä, että 9 ja 12 kuukautta palvelevilla on muutoinkin parempi motivaatio koulutusta kohtaan ja he suhtautuvat huomattavasti positiivisemmin palvelukseen kuin kuuden kuukauden varusmiehet. Siten hyvällä koulutuksella voidaan parantaa suhteessa enemmän erityisesti 6 kuukautta palvelevien varusmiesten palvelusmotivaatiota sekä saavuttaa kasvatuksellisia kokemuksia.

Muutamasta taustatekijästä - kuten rikosrekisteristä, alkoholin käytöstä, suhtautumisesta huumeisiin, iästä, koulutustasosta tai peruskoulun keskiarvosta - on vielä todettava, että ne eivät osoittautuneet tärkeiksi kokemusten selittäjiksi. Keskeisin johtopäätös on se, että aikaisempi henkilöhistoria ja fyysinen ja henkinen toimintakyky eivät selitä sitä, kuinka paljon uusia kokemuksia henkilö

**"Positiiviset kokemukset" mittari**

Olen kokenut varusmiesajana joitakin todella mielenkiintoisia ja jopa "jännittäviä" elämyksiä.  
 Varusmiesajalta tulee jäämään mieleeni joitakin erittäin myönteisiä muistoja.  
 Varusmiesajalla on antanut minulle lisää itseluottamusta.  
 Olen oppinut itsestäni uusia asioita varusmiesajana.

saa palveluksesta irti. Siten palveluksen aikaiset tapahtumat ja koulutus ovat ratkaisevia.

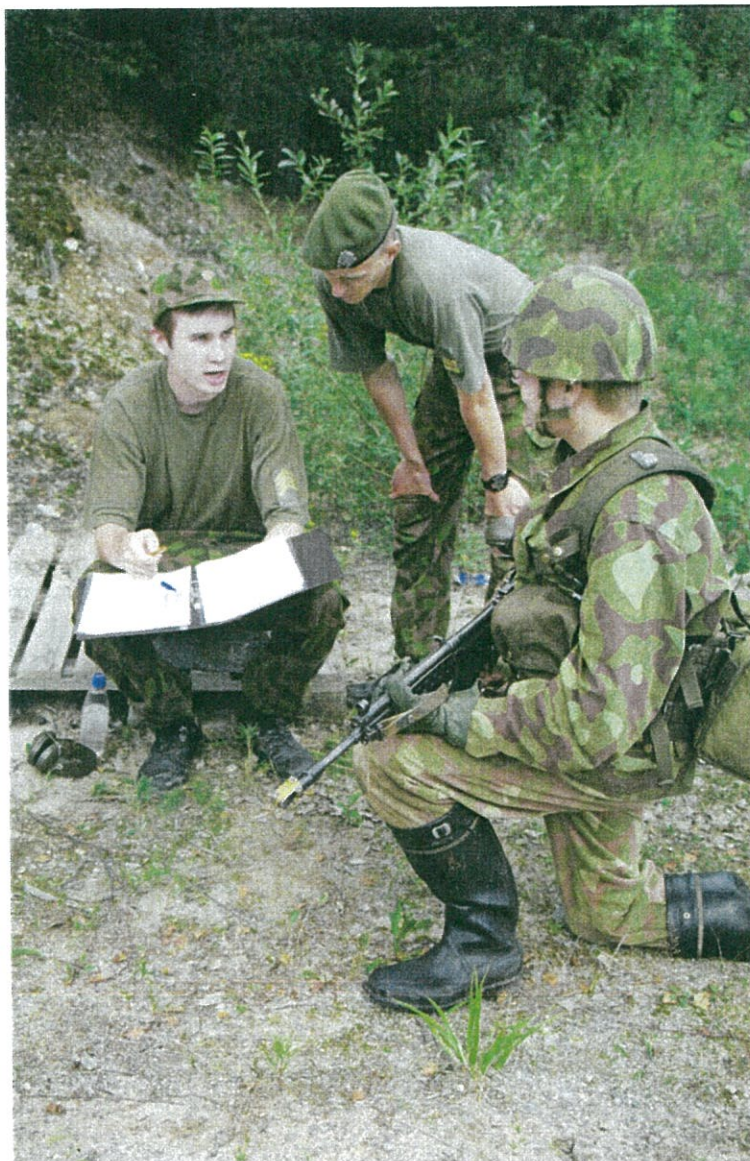
## Positiivisuus perusta maanpuolustustahdolle ja suorituskyvyille

Lopuksi tarkastellaan, minkälaisen vastauksen osalta positiivisesti ja negatiivisesti vastanneet henkilöt eroavat toisistaan. Taulukosta 1 voi päätellä, että palvelusmotivaatio on tärkein eroja selittävä tekijä.

Edelleenkin on mielenkiintoista havaita, etteivät esimerkiksi kiusaaminen tai arviot kouluttajista päässeet malliin mukaan. Tämä mallin perusteella voidaan tutkimuksen mukaan luotettavasti ”ennustaa”, onko henkilö saanut palveluksen aikana positiivisia, kasvattavia kokemuksia vai ei.

Kokonaisuudessaan taulukko tiivistää pääkysymystä selittävät muuttujat kolmeksi keskeiseksi ulottuvuudeksi: a) yksilökohtaiset: henkilön motivaatio, b) ryhmää ja sosiaalista kanssakäymistä koskevat: ryhmän kiinteytys ja ilmapiiri sekä c) organisaation virallista toimintaa koskevat: koulutuksen laatu ja haasteellisuus. Nämä osoittautuivat tärkeimmiksi varusmiesten kokemuksia selittäviksi tekijöiksi.

Positiivisilla kokemuksilla on erittäin tärkeä merkitys, koska niiden perusteella varusmies luo kokonaisarvion koulutusajastaan. Puolustusvoimien koulutustavoitteiden näkökulmasta positiivisilla kokemuksilla on selkeä yhteys arviointiin ryhmän suorituskykyyn ja varsinkin henkilökohtaiseen sodan ajan toimintakykyyn. Varusmiesten kokemukset ovat myös siltä osin tärkeitä, että ne luovat perustan maanpuolustustahdolle ja suh-



**Varusmiehet on saatava myös ajattelemaan palveluspaikasta ja tehtävästä riippumatta. SA-kuva.**

tautumiselle maanpuolustukseen sekä sille, miten henkilö arvioi puolustusvoimat työnantajana. Kokonaisuudessaan tulokset osoittavat, miten varusmieskoulutus pystyy tarjoamaan kasvattavia, po-

sitiivisiä kokemuksia ja toisaalta, miten näillä kokemuksilla on merkitystä puolustusvoimien koulutustavoitteiden saavuttamisen kannalta. Mikä tärkeintä, jokainen kouluttaja- ja johtajatehtävissä oleva pystyy halutessaan vaikuttamaan siihen, mitä varusmies saa irti palvelusajastaan.

*Kirjoittaja palvelee vierailevana tutkijana U.S. Army Research Institute for the Behavioral and Social Sciences-tutkimuslaitoksessa. Kysymykset ja kommentit tai pyynnöt artikkelin tiedellisestä versiosta taulukoineen, lukuarvoineen ja lähteineen voi lähettää suoraan kirjoittajalle sähköpostiosoitteeseen Mikael.Salo@hqda.army.mil □*

*Mitkä asiat erottelivat vähän tai paljon positiivisia ja kasvattavia kokemuksia saaneiden ryhmiä?*

Ryhmät erosivat eniten näiden mittareiden osalta	Muuttujan painoarvo mallissa
1) Palvelusmotivaatio	.42
2) Koulutusmotivaatio	.25
3) Komppanian ilmapiiri	.26
4) Haastava koulutus	.18
5) Ryhmän kiinteytys	.17
6) Koulutuksen laatu	.15
7) Fyysinen kunto	.11
8) Joukkueen varusmiesjohtaja	.14

**Taulukko1.**

## Kadettikurssin kokoontuminen

**K** Kadettiupseerien ammattikunta on varmasti eräs sisäisesti kiinteimmistä ammattiryhmistä maassamme. Kadettiveljeys jatkuu taasaisena läpi koko palvelusuran ja tuntuu tiivistyvän reservissä ollessa, sitä enemmän mitä kauemmin reserviin siirtymisestä on kulunut aikaa. Syynä on ammatin kutsumuksellisuus, kadettikurssin aikaisen tiiviin yhdessäolon luomat ystävyys-suhteet ja ”yhden työnantajan” palveluksessa vietetty yhteinen aktiivi-aika. Uskoisin, että vain lääkärin ja papin ammateissa voisi olla joitakin samanlaisia piirteitä.

Kadettikurssit kokoontuvat säännöllisesti viiden vuoden välein. Sen jälkeen, kun viimeinenkin kurssin kadetti on päättänyt aktiivipalveluksensa tuntuu kokoontumistahti tihentyvän tai ainakin juhlavampien viisivuotiskokousten välivuosiin sijoitetaan ”poikaporukassa” järjestettäviä teemakokouksia, joiden eräänä tarkoituksena on saada myös päivitystä puolustusvoimia ja rajavartiolaistosta koskeviin ammattitietoihin. Upseerihan on hautaan saakka ympäröivän siviiliyhteisön silmissä sotilasalan erikoisasiantuntija ja hänen puoleensa käännytään aina, kun aamun lehdessä on ollut maanpuolustusta koskeva juttu. ”Sinä kun olet asiantuntija niin kerro mitä tämä merkitsee...”

Minulla oli ilo osallistua toukokuun puoleessa välissä oman kadettikurssini 35-vuotisristeilylle. Oli mieltä lämmitävää tavata jälleen runsas joukko kadettiveljiä puolisoineen. Suurinta osaa en ollutkaan nähnyt viiteen vuoteen eli sitten edellisen kokoontumisen. Todettiin, että kurssin kannalta viisivuotiskausi oli ollut siten hyvä, että kaikki olivat edelleen jäljellä. Jonkin verran harmaata oli tullut nyt kuuttakymmentä käyvien kadettiveljien hiuksiin ja arvokkuutta an-

tavaa tukevuutta vyötäröön, mutta kadettipoikienkin jutut olivat aivan kuin 60-luvun lopun korpuksen ajoilta. Aika kuultaa muistot ja täytyi oikein pinnistellä muistia oliko tuo kadettiaika todella niin auvoista kuin kahden illan jutuissa kuultiin. Myös suuri osa niistä kadettiveljistä, jotka eivät syystä tai toisesta olleet päässeet mukaan olivat lähettäneet terveisiä, kuka kaverin välityksellä, kuka postitse ja yhä enemmän sähköpostitse. Kaukaisimmat terveiset saimme Nicaraguasta saakka. Internet tuntuu olevan kova sana myös meidän varttuneemmassa keski-ikässä olevien kadettiveljien keskuudessa. Tähän viittaa myös yhä useamman kurssin omaksi tiedotusvälineekseen ottama Kadettikunnan kotisivun ”Kadettikurssit” sivusto. Kadettikurssien kuulumiset ovat vakiosäältä myös Kylkiraudan sivuilla. Niitä myös luetaan ja niistä otetaan vihjeitä oman kurssin tilaisuuksiin. Ainahan pitää panna kaveria paremmaksi.

### Turpo-pankki

Päivitetty ja täydennetty Kadettikunnan turvallisuuspolitiikan tietopankki julkistettiin 13.6. arvovaltaisen kutsuvierasjoukon läsnä ollessa. Pankissa on nyt päivitetyn Suomi-osion lisäksi erittäin perusteelliset Venäjä- ja Viro-osiot. Pankin tärkein tehtävähän on luoda kadettiupseeristolle mahdollisuus ”yhdestä luukusta” pitää tietonsa turvallisuuspolitiikan linjoista ajan tasalla. Turpo-pankki löytyy internetosoitteesta <http://www.kadettikunta.fi/turval-lisuus/>.

### Jäsenkysely

Noin tuhat Kadettikunnan jäsentä sai toukokuun lopulla jäsenkyselyn kysymyssarjan. Vastaajat on arvottu siten, että



joukossa on kadetteja lukuun ottamatta lähes kaikkien kadettikurssien edustajia. Kadeteille tullaan pitämään syksyn aikana oma kyselynsä. Toivon, että jokainen kysymyssarjan saanut upseeri, kadettikurssinsa ja ikäluokkansa edustajana, vastaisi kaikkiin kysymyksiin mahdollisimman perusteellisesti. Erityisen toivottavia ovat kysymyssarjan lopussa oleviin avoimiin kysymyksiin liittyvät toiminnan kehittämisideat, koska niistä hallitus saa suoraa ”ohjausta” toiminnan kehittämiseksi. Kyselyn tulos on tärkeä osa Kadettikunnan meneillään olevaa strategiatyötä, jolla syyskokouksessa viitotetaan yhdistyksemme kymmenen seuraavan vuoden toimintaa.

Kesä on jälleen alkanut ja tämän juhlahlehden ilmestyessä Suomi on hiljentyneessä lomatumnelmiin. Kadettikunnan toimisto toivottaa kaikille jäsenille läheisineen lämmintä ja aurinkoista kesäaikaa. Kerätään uusia voimia syksyn ponnistuksia varten.

### Pekka Rapila

[pekka.rapila@kadettikunta.fi](mailto:pekka.rapila@kadettikunta.fi)

Tehdään se yhdessä.



## Ylipäällikkö kunniavieraana Marskin juhlapäivällisillä 4.6.2005

Upseerijärjestöjen yhteistoiminta-  
taelin perustettiin Katajanokan  
upseerikerholla 4.6.1948 pide-  
tyssä kokouksessa, jossa Jääkärisäätiö,  
Kadettikunta, Suomen Reserviupseeri-  
liitto ja Upseeriliitto päättivät viet-  
tää Suomen Marsalkka Mannerheimin  
syntymäpäivää järjestöjen yhteisenä  
juhlapäivänä, jolloin järjestetään ar-

vokkaita juhlatilaisuuksia. Yhdistysten  
omien vieraiden lisäksi tilaisuuteen on  
perinteisesti yhteisinä vieraina kutsuttu  
maanpuolustuksemme ylimpään joh-  
toon kuuluvia henkilöitä. Tänä vuonna  
juhlapäivällistä kunnioittivat läsnäolol-  
laan puolustusvoimien ylipäällikkö,  
tasavallan presidentti Tarja Halonen,  
puolustusministeri Seppo Kääriäinen

ja puolustusvoimain komentaja, ami-  
raali Juhani Kaskeala sekä entisistä  
puolustusvoimain komentajista kenraali  
Lauri Sutela, kenraali Jaakko Valta-  
nen ja amiraali Jan Klenberg.



Kuva juhlapöydän ”isännän siivestä”, jossa tasavallan presidentin puheenvuoroa kuuntelevat vasemmalta Mannerheim-ristin ritari Pentti Iisalo, amiraali Juhani Kaskeala, varatuomari Turo Tukiainen, upseerien yhteistyöelimen puheenjohtaja, kenraalimajuri Sami Sihvo, puolustusministeri Seppo Kääriäinen, kenraaliluutnantti Ermei Kanninen, kenraaliluutnantti Kari Rimpä ja kenraaliluutnantti Jaakko Smolander.

# Vuoden kadettiupseeri

## ”Kylkirauta on jäsenistön ilmapuntari”

**K**adettikunnan hallitus nimesi vuoden 2005 kadettiupseeriksi kapteeni Timo Tapio Lieneen Helsingistä. Perusteluissa mainittiin Timo Lieneen osoittaneen esimerkillistä asennetta ja palvelusmoraalia sekä edistäneen kadettiupseeriuteen liittyviä arvoja niin työyhteisössään kuin Kadettikunnankin toiminnassa. Erityisesti hän on ansioitunut kadetti- ja upseeri-perinteen vaalijana ja kokoajana ja on tähän liittyen julkaissut muun muassa suomalaisen kadettikoulutuksen historiaa käsittelevän kirjan Käsi kalvan kahvassa.

Timo Liene on syntynyt Tuusulassa vuonna 1971 ja suorittanut upseerintutkinnon Kadettikoulussa 78.kadettikurssilla vuonna 1995. Hän on palvellut muun muassa opetusupseerina Kymen Jääkäripataljoonassa ja sotahistorian opettajana Maanpuolustuskorkeakoulussa. Kansainvälisissä tehtävissä hän on palvellut Bosnia-Hertsegovinassa ja Afganistanissa. Virkatyönsä ohessa Timo Liene on suorittanut teologian maisterin tutkinnon Helsingin yliopistossa.

*Olet ollut nyt kymmenen vuotta upseerina. Onko ammatinvalintasi edelleen oikea vai tekisitkö toisin jos nyt olisit valitsemassa elämäntehtävääsi?*

Äitini mukaan ilmoitin jo alle kouluikäisenä lapsen heleällä äänellä, että haluan sotilaaksi. Isoisä, isä, setä ja serkku olivat sotilaita, joten pikkumiehen tomerille puheille löytyi helposti syynsä. Lukiolaisena ryhdyin pohtimaan ammatinvalinta-asiaa toissani, ja pyrkimykseni upseerin uralle hakeutumisesta oli käytännössä selvä asia lukion ensimmäisen vuoden jälkeen. Varasuunnitelmina olivat akateeminen ura yliopistossa historian parissa tai palomiehen tai kultasepän ammatit. Jos valintatilanne tulisi nyt uudestaan eteeni, tekisin valinnan luultavasti samojen ammattien keskuudesta ja up-



Vuoden kadettiupseeri kapteeni Timo Liene.

seerin ura olisi todennäköisesti yhä se ykkösvaihtoehto.

*Olet suorittanut myös toisen kutsukseen perustuvan tutkinnon eli olet teologian maisteri. Miten päädyit tällaiseen ratkaisuun ja onko sinulla ollut siitä hyötyä tehtävissäsi?*

Kadettikoulun alku oli minulle melkoisen vaikeaa aikaa ja minussa oli aika lailla varsan vikaa. Opintomenestyksessäni ei ollut kehumista. Niinpä päätin simppuvuoden lopulla pyrkiä yliopistoon ja suorittaa Kadettikoulun jälkeen toisen tutkinnon.

Ratkaisin kolikkoa heittämällä, mitä pyrkisin opiskelemaan. Eniten kiinnostivat psykologia, filosofia ja teologia. En itsekään tiedä, miksei historia ollut vaihtoehtojen joukossa. Teologia voitti. Pääaineeksi valitsin kirkkohistorian, graduni tein ortodoksisuuteen liittyvää aiheesta.

Aloittaessani opinnot Kadettikoulun käymisen jälkeen Helsingin yliopistossa syksyllä 1995 mielessäni oli ajatus sotilaspapin tehtävästä. Tämä oli yllätys jopa osalle läheisimmistäni. Arvomaailmassani kristinusko edustaa antiikin filosofian, arvojen ja ihmiskäsityksen ajassa elänyttä jatkumoa.



Humanistinen sivistys on minusta merkittävä osa lännen hienointa kulttuuriperintöä, ja siinä teologian roolia ei voi sivuuttaa.

Erinäisten suullisten lupauksen haihduttua ilmaan ennen valmistumistani keväällä 1997 palasin syvissä mietteissä kouluttajaksi Karjalan Prikaatin Kymen Jääkäripataljoonaan, samaan jääkärikomppaniaan jossa olin aikoinaan aloittanut alokkaana.

Seuraavan vuoden alkupuolella kävin silloisen arkkipiispan John Vikströmin kanssa perusteellisen keskustelun tulevaisuudensuunnitelmistani. Olin tienhaarassa, valintatilanteessa. Mutta pian, erinäisten särmikkäiden vaiheiden jälkeen, sain esittämäni siirron Maanpuolustuskorkeakoulun sotahistorian laitokseen. Olin niin onnellinen siirtopäätöksen saatuaani, että en tiennyt miten päin olisin ollut. Se oli tähänastisen sotilasurani hienoimpia hetkiä.

Opetus- ja tutkimustehtävissäni sotahistorian laitoksessa teologikoulutuksestani oli mielestäni erittäin paljon hyötyä. Teologian on opettaja, puhuja ja kirjoittaja, kirkkohistorioitsija ja lisäksi vielä historioitsija. Nykyisessä tehtävässäni Viestikolaitoksessa olen varsin hyvin pystynyt hyödyntämään erikoista koulutusyhdistelmäni ja edellisissä tehtävissä hankkimaani tutkimuskokemusta. Mutta tähän asti suurin hyöty teologisista opinnoista ja erityisesti mielenkiinnostani ortodoksisuutta ja islamia kohtaan oli palvellessani kansainvälisissä tehtävissä Bosnia-Hertzegevinassa ja Afganistanissa.

*Olet perehtynyt sotahistoriaan. Mitä oppia meidän kannattaa ottaa historiasta?*

Historia auttaa parhaimmillaan ymmärtämään paremmin syitä ja seurauksia. Sillä on tärkeä rooli tutkittaessa ja arvioitaessa, mistä sotataito, sodankäynti, sotiminen ja sotilaiden kouluttaminen ovat tulossa, missä ne ovat ja mihin ne ovat menossa ja miksi näin on. Realistinen historiankirjoitus antaa samalla sotilaille armon itseään kohtaan. Propagandasta huolimatta tai ehkä juuri siksi täydellisiä sotilaita, sotilasjohtajia ja sotilasoperaatioita ei ole ollut, ei ole eikä tule.

Vierastan sitä, että historiasta voitai-



### **Puheenjohtaja Ilkka Aspara luovutti Timo Lieneelle vuoden kadettiupseerin tunnukset Kadettikunnan kevätkokouksessa Vekaranjärvellä 12.3. 2005.**

siin mekaanisesti ottaa sellaisenaan erilaisia opetuksia. Virheiden tekeminen on inhimillistä, kaikki maailman virheet toistuvat aikojen loppuun saakka jokaisen ihmisen elämässä mikro- ja makrotasolla pikkulapsesta hautaan saakka.

On ajatuksia herättävää toistuvasti havaita, miten sotilasjohtajan keskeiset ominaisuudet, kuten esimerkiksi luonteen lujuus, kyky hahmottaa monimutkaisia asioita sekasortoisessa tilanteessa tai joukot mukaansa tempaava henkinen voima ovat suureita, joita ei voi mitata eikä oikein kouluttaakaan. Terrorismi osoittaa hyvin, että pitkällä aikavälillä voittoisimmissa armeijoissa ihmisten sopivuus, koulutus ja motivaatio ovat kriittisiä tekijöitä, eivät niinkään laskettavat suureet kuten kalusto ja määrärahat.

Lisäksi katson, että kohtuullinen sotahistorian tuntemus kuuluu upseerin yleissivistykseen ja siksi sillä on myös sivistyksellinen itseisarvo. Länsimaiseen yhteiskuntaan kuuluu demokraattisen valtiovallan yhtenä tukipylväänä mahdollisimman monipuolisesti sivistynyt sotilas, eikä mikään viettiensä oh-

jaama barbaari.

*Mistä sait ”kipinän” lähteä mukaan Kadettikunnan aatteelliseen toimintaan ja mitä tämä toiminta on sinulle antanut?*

Kadettikurssini kadettiväapeli Markku Hugg oli vuonna 2000 luopumassa tehtävästään Helsingin kadetti-piirin hallituksessa ja hän kysyi minua tilalleen. Siitä se sitten lähti.

On ollut henkisesti palkitsevaa toimia läheisessä vapaaehtoisessa aatteellisessa yhteistoiminnassa eri-ikäisten, erilaisissa tehtävissä palvelleiden ja palvelevien upseerien kanssa. Sotilaiden arkityössä aatteellisuus usein jää arkisen aherruksen sekä kaikkivaltiaiden virka-ajan ja kiireen varjoon. Kadettikunnan toiminnassa voi purkaa sitä aatteellisuutta, jonka ilmentäminen rauhan ajan viranhaltijalle on toisinaan vaikeaa.

Maanpuolustuksellinen matkasaarnaajan työ, jota Kadettikunta toimintansa, jäsenistönsä ja tämän lehden kautta tekee, on osa tärkeää yhteiskuntamme jatkuvaa arvo- ja kehityskes-

kustelua. Helsingin kadettiipiiri on ollut aktiivinen toimija ja sen toiminnan suunnittelu ja toteuttaminen ovat työ- määrästään huolimatta tuntuneet mielekkäiltä. Upseerisukupolvet ylittävä toiminta on erityisesti lähellä sydäntäni.

*Miten määrittelisit kadettiveljeyden ja miten se on sinun elämässäsi näkynyt?*

Koen kadettiveljeyden saman koulutuksen saaneiden ihmisten samankaltaiseksi asenteeksi ja lähestymistavaksi tietyissä arvomaailmaan ja käytäntöön liittyvissä asioissa. Kadettiveljeys on hyvin lähellä saman kutsumuksen omaavien keskinäistä solidaarisuutta. Se yhdistää kaikkia sotilaita, jopa eri maiden sotilaita näkymättömällä, mutta kouriintuntuvalla tavalla. Parhaimmillaan se kannattelee pahoissa paikoissa, tukee horjuvia veljiä ja siskoja ja velvoittaa pyyteettömästi toimimaan suuremman kokonaisuuden parhaaksi.

*Kadettikunta on ollut jo vuosikymmeniä myös yhteiskunnallinen toimija. Miten Kadettikunta sinun mielestäsi nähdään ja koetaan siviiliyhteiskunnassa?*

Kadettikunnalla on kaksijakoinen rooli, toisaalta oman ammattikunnan sisällä aatteellisen työn tekijänä ja toisaalta aatteellisen maanpuolustuksellisen keskustelun eräänä yhteiskunnallisena keskustelijana. Kadettikunnan yksi vahvuus on sen valtakunnallinen luonne alueellisine kadettiipiireineen. Niiden toimintaedellytykset vaihtelevat kovasti eri puolilla maata, mutta piirien tekemä ruohonjuuritason kenttätyö kouluissa ja nuorison parissa sekä osallistuminen alueelliseen maanpuolustuskeskusteluun on tärkeää. Kadettikunnan käytännön painoarvo siviiliyhteiskunnassa perustuu pitkälti kadettiipiirien toimintaan.

Kadettikunnan jäsenistön ilmapuntari on tämä lehti, Kylkirauta. Työkalujen antaminen ja mahdollisuus jäsenten väliseen ajatustenvaihtoon ovat sisäisessä toiminnassamme minusta tärkeimpiä asioita. Uskon, että tämäkin on oleellinen ja arvostettu osa Kadettikunnan julkisuuskuvaa.

*Miten saisimme nuoret upseerit mukaan Kadettikunnan toimintaan?*

Se, joka osaa antaa tähän kysymykseen toteuttamiskelpoisen ja tuloksiin

johtavan vastauksen, voitaisiin minusta valita vuosikymmenen kadettiupseeriksi. Nuoren upseerien valtaosalla elämän täyttävät työ kenttäkouluttajana siihen liittyvine palautumisaikoinen ja tasapainoilu ihmissuhteiden kanssa. Minusta yksilötasolla koko maanpuolustustahdon kivijalka muodostuu tai ei muodostu varusmiespalveluksen aikaisista kokemuksista. Kokemus heijastuu kokijan läheisiin siten, että se läpäisee koko yhteiskunnan.

Jos nuori upseeri hoitaa menestyksellisesti tärkeän tehtävänsä asevelvollisten ja reserviläisten parissa ja samalla kotirintaman asiat pysyvät reilassa, on siinä minusta jo sellaisenaan niin suuri maanpuolustuksellinen suoritus, että suotakoon heille myöhäisempi siirtyminen vapaaehtoisena maanpuolustustyön pariin. Mutta jos jollakin on halua ja intoa osallistua jo nuorena, niin kaikkiin mokomin!

*Mitä muuta haluaisit sanoa Kadettikunnan jäsenille?*

Sotilasurani on ollut melko poikkeuksellinen tutkimuksen tai opetuksen ollessa työsarcaani lähes koko viimeiset kymmenen vuotta. Olen kiitollinen siitä, että puolustusvoimat ovat löytäneet käyttöä koulutukselleni ja olen saanut toteuttaa taipumuksiani.

Samalla olen tietoinen siitä, että maanpuolustuksen selkärangan muodostaa se perustyö, joka tehdään varusmiesten ja reserviläisten parissa. Tälle työlle tulee antaa sille kuuluva arvostus ja palkka. Sotilaan päätehtävät rauhan aikana ovat kouluttaa joukkoja, tai johtaa ja suunnitella niiden käyttöä. Omalla alallani tietysti yritän tehdä työni mahdollisimman hyvin ja siten palvella isänmaata, mutta joskus kielämättä tulee mietittyä, että millainen upseeri minä oikein olen.

## Haastattelu Pekka Rapila



Kadettikunnan ansiomitali luovutettiin kevätkokouksessa ev Heikki Hultille (vas), ev Markku Riittiselle, evl Tarmo Saurukselle, evl Uolevi Wiikinkoskelle, valtuuston varapuheenjohtaja Pekka Hynniselle, kunnanjohtaja Esko Hinkkaselle ja toimistonhoitaja Marjukka Lehtiselle.

## Länsi-Uudenmaan kadettiipiirin perheretki Bengtskäriin 28.5.2005

Vuotuisen perheretken pääkohde oli tänä vuonna Bengtskärin majakka, jota varten sää oli kuin tilauksesta: kirkasta aurinkoa ja kevyttä merituulta. Linja-auto keräsi osallistujia pitkin matkaa, ja Tammissaarella joukko oli täysilukuinen. Vahvuudeksi tuli 22.

Ensimmäinen pysähdys tehtiin Dragsvikissä, jossa tankattiin erinomainen sotilaslounas ulkoistuvaan ruokahuoltoon valmistautuvassa muonituskeskuksessa. Aikaa oli myös lyhyelle kiertoajelulle, jonka aikana nähtiin arkkitehtuuria koko varuskunnan pitkän kehityskaaren ajalta - punatiiltä näytti olevan uusinkin rakennus eli keskusvarasto.

Merimarssi lähti liikkeelle Syndalenin venesatamasta. Seurue sai nauttia

mukavasta kyydistä katetussa tilassa ja jousitetuilla penkeillä. Jurmo-vene taittoi matkan reilussa tunnissa. Rantautuminen tapahtui parhaan rannikkojääkäriperinteen mukaisesti keula maihin ajettuna. Vajaan kahden saarella vietetyn tunnin aikana ehdittiin tutustua alueeseen, laskea pesivät haahkaemot ja kuulla lyhyt esitys paikan historiasita. Merkkipaalu sotilaille on luonnollisesti 26.7.1941, jolloin käyty taistelu herää henkiin tapahtumapaikalla aivan eri tavalla kuin sohvalta makailen luettaessa. Jylhä graniittinen majakkarakennus näyttää vieläkin sodan syvät arvet.

Paluumatka mantereelle sujui pehmeästi myötätuuleen lasketellen. Lopuksi saatiin vielä hurjat demot veneiden liikehtimiskyvystä. Ääntä ei

puuttunut nuoremmista matkustajista, taisipa joku vanhempikin säestää joukossa. Kadettiipiiri kiittää Uudenmaan Prikaatia ja Suomenlahden Meripuolustusalueetta erinomaisesta päivästä.

Teksti ja kuvat:  
**komentajakapteeni  
Jussi Koskinen**



Erkki Utunen sekä Mika ja Herman Kalliomaa Jurmon kyydissä.

## 35-vuotias 54.kadettikurssi risteili Tukholmaan

**54.** Kadettikurssin 35.vuotiskurssijuhla toteutettiin yleisön pyynnöstä laivasteilynä Tukholmaan. Juhlatapahtuma aloitettiin kuitenkin perjantaina 13.5. perinteisellä kunnianosoituksella Kadettikoulun sankariaulassa, missä laskettiin kadettiväpeli Antti Iivosen johdolla kukkalaite sodissa kaatuneiden kadettiveljien muiston kunniaksi.

Vikinglinen terminaaliin kokoontui joukko vanhemman keski-ian saavuttaneita upseereita yhä nuorekkaina säilyneine puolisoineen. Matkanjohtaja Timo Vitikainen ja järjestelyt hoitanut Tuomo Jantunen jakoivat kaikille tunnistetuille kadettiveljille matkaliput ja niin 54.kadettikurssin 35.vuotisjuhlaristeily pääsi alkamaan cocktail-tilaisuudella laivan discossa. Kun kuulumiset oli vaihdettu ja lastenlapset laskettu, oli vuoro kurssipäivällisen ja perinteisen kurssikokouksen. Silli piti perinteisen, nyt jo oikein paperille kirjoittamansa puheen naisille (on sitten seuraavalla kerralla dementian jo lähestyessä helpompi jälleen pitää).

Kurssikokouksen alussa kadettiväpeli Antti kertasi kuluneen viiden

vuoden tapahtumia todeten kurssin vahvuuden säilyneen edellisen kokouksen jälkeen ennallaan eli tuoni ei ollut temmannut ketään viiden vuoden aikana. Kurssi on saanut kaksi liikunta-neuvosta, Tuomo Jantusen ja Esa Haapalan. Palveluksessa on edelleen kolme kadettiveljeä (Pertti Malmberg, Hanno Strang ja Esa Tarvainen). Heistä Esa kertoikin tuoreimmat kuulumiset puolustusvoimista, joista voitiin johtopäätöksenä todeta, että mikään ei ole niin kuin silloin ennen hyvinä aikoina.

Kaukaisin poissaolevien kadettiveljien tervehdys tuli Svantelta Nicaraguasta. Luigi toi tilaisuuteen poissa olevien rajamiesten terveiset. Lisäksi luettiin kymmenkunnan muun veljen tervehdys ja uskottava selitys poissaololle.

Lauantaina kävimme tervehdyskäynnillä kuninkaanlinnassa. Vartionvaihdon alku myöhästyi ja kun Maddekaan ollut päässyt muilta kiireiltään meitä opastamaan, joutui Bjöna ruotsinkielentaitoisena hankkimaan meille ammattitaitoiset oppaat, joiden johdolla Ruotsin kuninkaanlinnan ja kuningassuvun historia avautui aivan

uudelta kantilta. Ostosten jälkeen palattiin laivaan ja käsiteltiin eräs kurssikokouksen tärkeimmistä kohdista, nimittäin käynnistettiin kurssin oman historiikin työstäminen tavoitteena julkistaa kaikkien aikojen paras kurssihistoriikki vuonna 2010, jolloin kurssimme täyttää 40 vuotta ja olemme kaikki varmasti reservissä. Kirjan nimikin on jo valmiina: ”Viimeinen testaamaton kadettikurssi - ja sen kyllä huomaa”.

Päivällisen jälkeen oli vapaata seurustelua ja askel veti yökerhon parkeille. Ravintolan miestarjoilija oli nimittäin paljastanut nukkumaan haitalleille voimistelijaneitokaisille, että kannattaa mennä yökerhoon, koska siellä on kadettikurssi tanssittamassa. Ja pitäähän kadettiupseerin aina huutoon vastata, olihan kyseessä kadettikurssin ja kadettien kunnia.

### Kadetti 5457



Kurssin historiikki herätti vilkkaan keskustelun. Olisipa vain ollut mankka paikalla.

## Ensimmäisen ”akateemisen” kurssin valmistumisesta 40 vuotta

**M**aaliskuun 19. ja 20. päivinä juhlivat vuonna 1965 upseereiksi nimetyt kadetit valmistumisensa 40-vuotisjuhlaa Jyväskylässä. Mukana oli 86 kadettikursilta valmistuneesta 217:sta upseerista, pääosa vaimoineen.

Lauantain ohjelmassa oli seppeleenlasku sankarihaudalle, minkä jälkeen seurasi tutustuminen Ilmasotakouluun ja Keski-Suomen Ilmailumuseoon. Iltajuhla vietettiin Laajavuoressa, jossa myös pidettiin sunnuntaina kurssikokous.

Iltajuhlassa kutsuvieraina olivat kadettikomppaniamme päällikkö Kauko Kuismanen ja kadettiväapelimme Toivo Nikander. Puheenvuorossaan K. K. Kuismanen neuvoi isällisesti meitä pitämään kunnostamme edelleen huolta. Eräitten kommenttien mukaan 86-vuotias Kuismanen näyttikin olevan par-

haassa kunnossa koko joukosta.

Vuonna 1962 alkanut kadettikurssi oli ensimmäinen niin sanottu akateeminen kurssi. Oppilaisiksi hyväksyttiin ainoastaan ylioppilastutkinnon suorittaneita. Tutkintovaatimuksiin oli lisätty yliopistossa suoritettavat kasvatusopin approbatur ja pro exercitio englannin, saksan, ranskan tai venäjän kielessä.

Tämä akateeminen kurssi oli myös ensimmäinen, jolle vanhempi kurssi ei saanut siirtää mitään simputukseen viittaavaa.

Tasavallan presidentti Urho Kekkonen nimitti 20.3.1965 kadetit maa-, meri- ja ilmavoimien sekä rajavartiolaitoksen alemman palkkausluokan luutnantin virkoihin. Sama allekirjoitus oli eri nimityskirjoissa aina 1980-luvun alkupuolelle saakka.

Sunnuntain kurssikokouksessa julistettiin työryhmän valmistama noin

300-sivuinen kirja ”Akateemisten upseereitten kärkejoukko”, jossa käsitellään kadetti- ja palvelusaikaa sekä erilaisia toimintoja harrastuspuolelta ja aktiviteettejä palvelusajan jälkeen.

Kansainvälisiä tehtäviä on ollut monella eri puolilla maapalloa. Jotkut keskeyttivät palveluksensa ja siirtyivät siviilielämän palvelukseen, erityisesti ilmavoimien upseerit, jotka turhautuivat varojen puutteesta johtuvaan pieneen lentotuntimäärään. Sotilaseläkemahdollisuutta on käyttänyt moni siirtymällä eläkkeelle 25 palvelusvuoden jälkeen ja luomalla itselleen uuden uran.

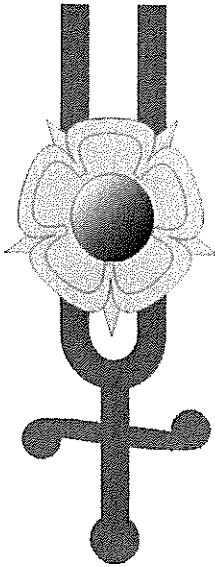
Arviointi kirjasta on toisaalla tässä lehdessä.

**Harri Grönberg**



49. Kadettikurssi ja 34. Merikadettikurssi ryhmäkuvassa Keski-Suomen Ilmailumuseossa.

## Kaaderilaulajien Isänpäivän kahvikonsertti sunnuntaina 13.11.2005 klo 14.00



Kaaderilaulajat järjestävät isänpäivän kahvikonsertin Maanpuolustuskorkeakoulun juhlasalissa Santahaminassa sunnuntaina 13.11.2005 klo 14.00.

Ohjelmassa on aiheeseen liittyviä lauluja arvon ladyja unohtamatta. Kuoroa johtaa tunnetulla tyylillään everstiluutnantti Matti Orlamo.

Konsertin päätteeksi nautitaan yhdessä konserttikahvit.

Varaa jo nyt lippusi ajoissa. Näin varmistat paikkasi konserttiin.

Lipun hinta á 15 euroa sisältää kahvitarjoilun.

Lippuvaraukset aarno.suorsa@welho.com puh 040 518 0456 tai marjukka.lehtinen@kadettikunta.fi puh 09-490 7859 ja kaikilta kuoron jäseniltä.

## 26.Kadettikurssin lounaskokous

Kokoonnumme jälleen avec-lounaalle Helsinkiin Suomalaiselle Klubille

Kansakoulukuja 3 keskiviikkona elokuun 24. päivänä kello 12.30.

Ohjelmana on maittavan lounaan lisäksi keskinäistä seuranpitoa. Lisäksi kuulemme jonkin ajankohtaisen lyhyen esityksen. Esitelmäitsijä ei vielä tässä vaiheessa ole tiedossa. Klubin vahtimestari ottaa vastaan ilmoittautumiset ja mahdolliset ruokavaliotoivomukset 15. - 19.8. puh. 09-694 6644.

Tulethan mukaan ja kerrot tilaisuudesta kadettiveljille ja rouville. Laita päiväyriisi merkintä lounaasta kirjeen saatuasi. Ja muista ilmoittautua.

### *Onnittelut*

Kurssin onnitteluadressi on viime vuonna lähetetty yhdelle 90-vuotiaalle ja 16:lle 85 vuotta täyttäneelle kadettiveljelle.

### *Rivivahvuus*

Ikääntyminen on pienentänyt rivivahvuuttamme tuntuvasti. Se on nyt tietävästi 90. Viime vuoden kokoontumisen jälkeen 10 veljeä on siirtynyt viimeisen iltahuutoon.

### *Muuta*

Osoite- ym. muutokset pyydetään edelleen Olli Vuoriolle os. Löydöstie 4 F 82, 01600 Vantaa, puh. 09-534 439 tai GSM 050-5639 872.

Hyvää kesää ja terveyttä toivottaa  
Kurssitoimikunta

## Virolaiskadettien opintomatka panssarien pariin Parolaan

Vuonna 1991 uudelleenitsenäistynyt Viro aloitti maanpuolustusvalmistelunsa nollatasosta tai jopa sen alapuolelta. Suomi oli alusta lähtien merkittävällä tavalla tukemassa veljuskansan sotaväen kehittämistä ja kouluttamista. Suomessa on koulutettu satoja virolaisia ja suomalaisella asiantuntija-avulla on koulutusta toteutettu myös Virossa. Neuvoja ja apua on annettu sekä henkilökunnan että varusmiesten koulutuksessa.

Viron oma upseerikoulutus käynnistyi lyhytaikaisilla upseerikursseilla nopeasti ja kolme upseerikurssia ehti myös vuosina 1992-1998 opiskella Viron Sisäisen Puolustuksen Akateмиassa (ERA). Varsinainen puolustusvoimien oma upseerikoulutus ja ensimmäinen kadettikurssi aloitti toimintansa Tallinnassa syksyllä 1997.

Tämän kurssin opetussuunnitelmien valmistelua johti silloinen kapteeni, nykyinen everstiluutnantti Leo Kunnas. Hän oli opiskellut Santahaminassa ensimmäisellä virolaiskadettikursilla 1992-1994 ja oppinut monia asioita Suomen puolustusvoimista. Artikkelin kirjoittaja sai vuosina 1996-1999 tehdä yhteistyötä Leo Kunnaksen kanssa ja yksi tulos tästä yhteistyöstä on ollut jokavuotinen virolaiskadettien opintomatka Parolaan.

### Kuinka kaikki alkoi?

Uudelleenitsenäistyneellä Virolla ei ole tähän mennessä ollut yhtään omaa taistelupanssarivaunua. Joukkojen käytössä on ollut muutamia venäläisvalmisteisia miehistökuljetusvaunuja ja keväällä 2005 Viro sai ensimmäiset suomalaiset Pasinsa. Kaiken aikaa on kuitenkin ymmärretty, että virolaissotilain pitää isänmaansa puolustusvalmisteluissa oppia hyväksi panssarintorjijaksi ja siksi pitää tuntea panssarit. Kun niitä ei löytynyt kotimaasta, lähdettiin panssareita etsimään ulkomailta.

Pohdimme asiaa Leo Kunnaksen kanssa vuosina 1996 ja 1997 ja meillä oli kaksi vaihtoehtoa. Virolaiskadetit on



Lauri Väyttäen

lähetettävä panssariopintomatkalle joko Nato-liittolaiseksi pyrkivään Puolaan tai virolaisille monenlaista koulutusapua antaneeseen Suomeen. Suomalainen valinta taisi olla Leo Kunnakselta lähtöisin.

Minä sain tehtäväkseni selvittää mitä Suomesta olisi mahdollisuus saada ja mitä virolaisten pitäisi tehdä, että tällainen uusi asia voitaisiin toteuttaa. Tiedustelin asiaa Panssariprikaatista ja sain vastauksen, että virolaisten opintomatka pitäisi ajallisesti sopia Parolassa järjestettävään Suomen maanpuolustuskurssien näytösharjoitukseen. Sen kenraaliharjoitusvaihetta voisivat myös ulkomaalaiset seurata kunhan asialle on saatu Pääesikunnan lupa.

Olin myös yhteydessä Panssari-museoon. Arvioin, että tutustuminen suomalaisen panssariaselajin historiaan olisi sopiva avaus virolaiskadettien panssariopintomatkalle. Leo Kunnas esitteli suunnitelmamme esimiehilleen ja saimme ohjeet laatia konseptin asiakirjaa varten, jolla Viro virallisesti pyytää Suomelta tällaista koulutustukea. Laadimme kirjeen, jonka Viron

puolustusvoimien pääesikunta sitten lähetti Suomeen. Ja Suomesta saatiin puolestaan myönteinen vastaus - Tervetuloa Parolaan!

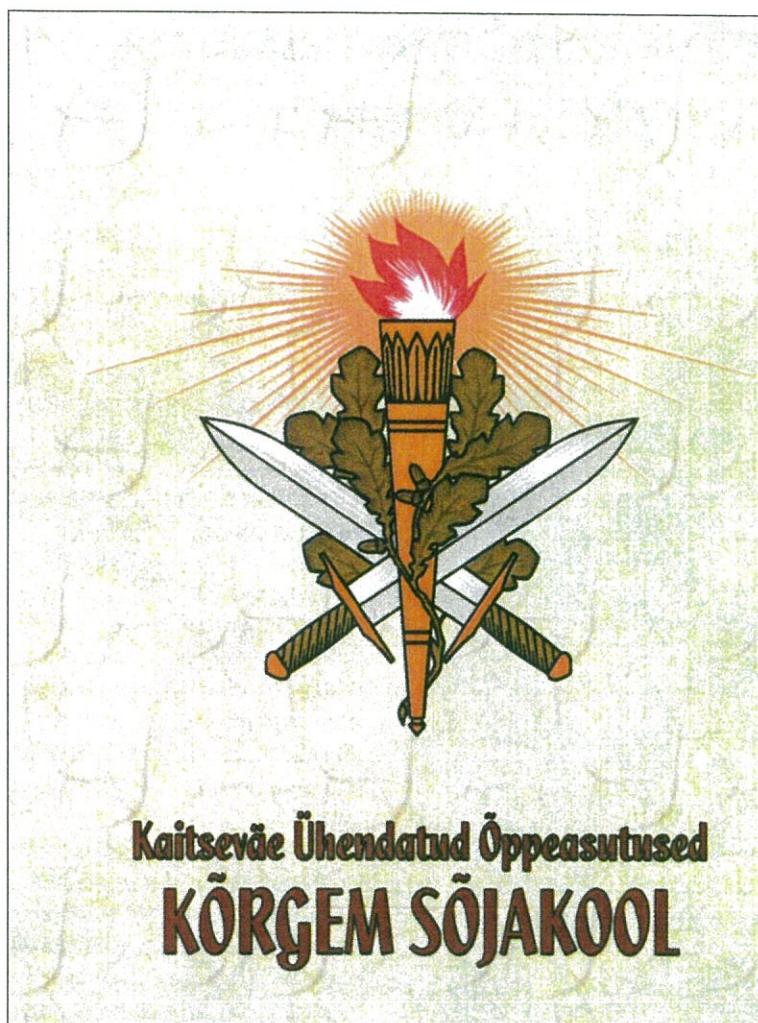
### Virolaisten ensimmäinen Parolanvierailu

Viron oma Kadettikurssi numero 1. aloitti opintonsa jo syksyllä 1997 ja 2. kurssi seuraavana syksynä. Virallinen pyyntö Parolaan suuntautuvasta opintomatkasta oli tullut edellä kuvulla tavalla Virossa Suomeen ja kun vastaus oli ollut myönteinen asia eteni siten, että maaliskuussa 1999 virolaiset kahden ensimmäisen kurssin kadetit kouluttajineen tulivat laivalla Helsinkiin.

Ensimmäisellä kerralla opintomatka oli vain yhden päivän pituinen. Bussilla kadetit tulivat maanantaiaamuna Panssarimuseolle. Museonjohtajan johdolla saatiin perusteellinen esittely suomalaisen panssariaselajin ja osin myös panssarintorjunnan historiasta. Kysymyksiä esittivät sekä vanhemman että nuoremman kadettikurssin kadetit. Kokemus tällaisesta opintomatkasta oli uusi sekä kouluttajille että kadeteille. Museotutustumiseen varattu runsas kaksituntinen meni nopeasti, mutta useampaan kameraan taltioitiin virolaiskadetti suomalaisen panssarin kanssa. Matkamuuistojakin piti saada.

Parolan muonituskeskus tarjosi virolaisille lounasruuan. Palautteesta selvisi, että veljuskansojen ruokailutottumukset ovat erilaiset. Virolaislounaaseen kuuluu keitto ja pääruoka sekä jälkiruoka. Nyt kadetit saivat tyytyä tavalliseen Parolan maanantailounaaseen, joka jätti jollekin pojista vielä nähläntunteen.

Panssariprikaatin yleisesittely toteutui komentajan tekemänä ja oli erinomainen johdanto sitä seuranneelle tutustumiselle rakenneluokkien opetusvälineistöön ja päivän pääasiaan eli näytösharjoituksen seuraamiseen. Jos panssarimuseossa oli jollakin kadetilla vielä alahuuli lerpallaan niin nyt olivat



### Viron Maanpuolustuskorkeakoulun kadetteja kouluttavan osaston symboli.

kaikki mukana tosi innokkaasti.

Parolan Leijona on historiansa aikana todistanut monia vierailuja. Maaliskuussa 1999 Leijonalla seurasi Panssariprikaatin näytösharjoitusta lähes kuusikymmentä virolaiskadettia. Ilmassa oli aistittavissa suuren panssarinäytöksen henki.

Kun osa kadeteista teki silloin ensimmäisen ulkomaanmatkansa, niin lähes kaikille oli tämä näytösharjoituksen seuraaminen ensimmäinen kerta kun nähtiin ”elävä panssarivaunu”. Kun jo museossa olivat kamerat olleet ahkerassa käytössä, niin nyt sitten annettiin filmin todella palaa. Joillakin oli mukana videokamera ja kotiin viemiseksi saatiin myös elävää kuvaa.

Kaikki esittelyt oli pidetty suomenkielellä ja siksi tarvittiin myös vironkielinen tulkkaus, mutta se ei asiaa pilannut. Loppuhuipentumana oli näy-

töskaluston kokonaisesitys ja kadettien osalta vielä siirtyminen lentokentän toiseen päähän vaunujen kyydissä. Se kruunasi opintomatkan. Ja päivästä puhuttiin pitkään bussimatalla ja vielä laivassakin. Yhdessä päivässä oli opittu paljon uutta.

### Seuraavat opintomatkat tehtiin kahdenpäivän matkoina

Kouluttajien ja kadettien yhteistyöllä ensimmäistä panssariopintomatkaa analysoitiin. Johtopäätökseksi tuli, että seuraavana vuonna lähetetään uusi kurssi Parolaan, mutta ohjelmaan halutaan muutakin kuin Parolan panssarit. Virossa oltiin käynnistämässä kadettien aselajikursseja. Omat aselajikoulut puuttuivat vielä ja puolustusvoimien johto haki apua Suomesta. Virolaiset

aselajikadetit halutaan lähettää ainakin Tykistökouluun, Ilmatorjuntakouluun, Viestikouluun ja Hämeen Rykmenttiin saamaan huollon aselajikoulutusta.

Suomalaisen panssari- ja muunkin aselajikoulutuksen esittelemiseksi laadittiin suunnitelmat, että virolaiskadettien opintomatka on kaksipäiväinen. Parolaan tai Riihimäelle tullaan jo sunnuntai-iltana ja kotimatka alkaa Helsingistä tiistai-iltana. Tutustumiskohteina ovat Panssarimuseo, Panssariprikaati, Tykistömuseo, Viestirykmentti ja Helsingin Ilmatorjuntarykmentti. Kahtena vuotena (2003 ja 2004) virolaiskadetit kävivät Parolan ja Hämeenlinnan lisäksi myös Santahaminan Kadettikoululla.

Kadettien antaman palautteen mukaan virolaiset saivat näinkin lyhyessä ajassa perustietämyksen Suomen puolustusvoimista ja suomalaisesta sotilaskoulutuksesta. Tietopaketteina ennen opintomatkaa olivat internetin mil.fi-sivut ja Taskutietoa Puolustusvoimista kirjanen.

Erittäin mielenkiintoisena virolaiskadetit pitivät mahdollisuutta käydä Santahaminassa ja henkilökohtaisesti nähdä missä suomalaiskadetit opiskelevat ja kuulla veljeskadettien esittelyt omasta koulutuksestaan. Vierailulla olisi ollut haluja myös mitellä voimiaan suomalaisten kanssa jossain urheilulajissa. Koripallossa he uskoivat olevansa niin hyviä, että odotettavissa olisi tasaväkinen ottelu. Näin pitkälle ei kuitenkaan ole vielä päästy ja virolaistoiveista huolimatta Santahaminan vierailu ei vuoden 2005 panssariopintomatkkaan kuulunut.

### Nato-Virokin haluaa pitää yhteyksiä Suomeen

Viro liittyi Natoon maaliskuussa 2004, mutta vuonna 2005 ja senkin jälkeen virolaiset haluavat jatkaa yhteistyötä suomalaisten kanssa. Vuoden 2005 helmikuun 6. ja 7. päivänä toteutettiin Viron 8. Kadettikurssin panssariopintomatka Parolaan. Tämä oli jo seitsemäs tämäläinen opintomatka. Ohjelmaan kuuluivat Panssariprikaatin vierailun lisäksi myös tutustumiset Panssari- ja Tykistömuseoon.

Oma aselajikoulutus on jo käynnistynyt Virossa, mutta omia panssareita ei ole ja siksi halutaan jatkossakin käydä



Parolassa. Panssarikoulussa on suomalaisten kadettien mukana opiskellut nelivuotisilla kadettikursseilla kaksi virolaisupseeria. Veiko Palm opiskeli 84. Kadettikurssilla 1997-2001 ja Andres Merilo 85. Kadettikurssilla 1998-2002. He ovat Nato-Viron parhaiten koulutetut nuoret panssariupseerit.

Veiko Palm on kadettikurssinsa jälkeen opiskellut Suomessa myös jv-pataljoonankomentajakurssilla ja esiupseerikurssilla. Parhaillaan kapteeni Veiko Palm opiskelee Maanpuolustuskorkeakoulun jatkotutkinto-osaston yleisesikuntaupseerikurssilla.

Virolaisen panssariupseerin arvion mukaan Viron kadettien panssariopinnot Parolaan ovat olleet todella tarpeen. Virolla ei ole omia panssareita. Veiko Palm on oikeasti kasvanut Parolassa koulutetuksi panssariupseeriksi ja hänellä ovat edelleen hyvät yhteydet sekä kurssitovereihinsä että myös kouluttajiinsa.

Pari kertaa virolaisopiskelijat ovat olleet myös mukana Panssariprikaatin Niinisalon taisteluharjoituksessa. Kyseessä on ollut Viron kadettien oman jalkaväkijon panssaritorjuntaopintosuunnan käytännön harjoittelujakso. Ensimmäisen harjoituksen ideanikkarina oli Veiko Palm.

Kirjoittaja on ollut mukana virolaisessa upseerikoulutuksessa ensin vuosina 1996-1999 suomalaisena projektiryhmän asiantuntijana ja vuodet 1999-2004 Viron Maanpuolustuskorkeakoulun johtajan neuvonantajana Tartossa. Yhtenä mielenkiintoisena ja haastavana asiana olen kokenut virolais-suomalaisen yhteistyön. Alkuvuosina se oli tietenkin paljon sitä, että virolaiset olivat saavana osapuolena. Tähän kuuluvat myös nämä opintomatkat Parolaan ja muuallekin. Mutta nyt Virolla on Nato-jäsenyys ja osallistuminen erilaisiin Nato-operaatioihin. Parolan panssariopinnot suorittanut Andres Merilo on palvellut vuoden 2005 aikana Viron edustajana Irak-operaatiossa Bagdadissa. Näin ollen kurssitoverit voivat tavatessaan vaihtaa kokemuksia erilaisista palvelustehtävistä. Kukaan meistä ei ehdi palvella kaikissa mahdollisissa paikoissa, mutta kavereiden kokemukset voivat olla hyödyksi itse kullekin.



**Näytösharjoituksen jälkeen kadetit pääsivät tutustumaan esillä olleeseen taisteluvälineistöön.**



**Panssariprikaatin kapteeni Juha Saarisella on sormi pystyssä - virolaiskadetit seuraavat tarkkaavaisesti taistelijan simulaattorin esittelyä.**

## Päällystön hengellinen säätiö hengellisten arvojen edistäjänä

**S**uomalaiset sotilaat olivat talvi- ja jatkosodan vaikeimmissa tilanteissa kokeneet erityistä varjelusta ja toisaalta saaneet Raamatun sanasta ja ehtoollisen nauttimisesta kenttäoloissa lohtua vaikeisiin vaiheisiin. Erään sanonnan mukaan kovimmissa vihollisen tykistökeskityksissä juoksuhaudoista ja korsuista löytyi vain uskovia sotilaita. Myös jatkosodan lopputuloksessa nähtiin erityisesti kesän 1944 torjuntavoitton kohdalla Jumalan johdatusta. Sotien jälkeen nämä kokemukset poikivat upseeriston ja aliupeeeriston keskuudessa tarpeen organisoitua hengelliseen työhön. Varuskuntiin perustettiin rukous- ja raamattupiirejä. Upseerit ja aliupeeerit järjestivät omia hengellisiä päiviään. Ensimmäiset Upseerien hengelliset päivät pidettiin Lahdessa vuonna 1946.

Vuonna 1975 aiemmin perustettu upseerien ja aliupeeerien hengellinen säätiö nimettiin puolustusvoimien henkilöstöuudistuksen mukaisesti Päällystön hengellisen toiminnan säätiöksi. Tämä säätiö järjesti syksyisin päällystön hengellisiä päiviä puolustusvoimien kirkollisen alan tuella ja organisoi muuta hengellistä toimintaa varuskuntiin. Vuonna 1996 nimi muutettiin Päällystön hengelliseksi säätiöksi (PHS). Säätiön toimintaa johtaa hallitus, jonka puheenjohtajana on upseeri.

Muissa pohjoismaissa ja länsimaissa yleensä asevoimien palkatulla henkilöstöllä on vastaavat kristilliset järjestöt. Viime vuosina myös entisten Varsovan liiton maiden asevoimien yhteyteen on perustettu vastaavia järjestöjä. PHS edustaa Suomea näissä yhteyksissä.

### Syvällisemmät arvot esille

PHS:n rooliksi on muotoutunut puolustusvoimien ja rajavartiolaitoksen palkatun henkilöstön parissa tehtävä hengellinen työ. Säätiöluonteensa mukaisesti PHS:llä ei ole jäseniä, vaan toimintaan voi osallistua kuka hyvänsä puolustusvoimissa tai rajavartiolaitoksessa työskentelevä tai työskennellyt perheineen. Toimintaa ei ole laajennettu varusmiesten eikä reserviläisten piiriin,



**Sakari Wallinmaa**

vaikka sellaisia ajatuksia on ajoittain esitetty. PHS:n toiminnan piirissä on noin 500 palveluksessa, reservissä tai eläkkeellä olevaa henkilöä. Huomattava osa heistä on kadettiupseereita.

PHS:n työnäköynä on kristillisen vaakaumuksen ja Raamatun sanoman ylläpito palkatun henkilöstön ja heidän perheidensä parissa. Lähtökohtana on, että sotilasyhteisössä on organisaation kriisivalmiusluonteen takia erityinen tarve syvällisten arvojen esillä pitämiselle. Toimintamuotoja ovat muun muassa syksyisin järjestettävät valtakunnalliset päällystön hengelliset päivät, pienemmät alueelliset ja paikalliset tapahtumat sekä varuskunnalliset pienpiirit. Puolustusvoimat ja rajavartiolaitos tarjoavat työlle hyvän ympäristön. Sotilaspapisto tukee PHS:n työtä. Useissa varuskunnissa sotilaspastori ja säätiön piirissä toimivat maallikot vetävät pienpiirejä yhdessä.

Yhteiskunnan privatisoituminen, yleinen individualismi ja työelämässä vallitseva kiire ovat näkyneet myös PHS:n toiminnassa. Sotilasyhteisöstä ei löydy aiempien vuosikymmenten tukiverkostoja, vaan kukin asuu ja harrastaa tahollaan. Kotien hajoaminen on tavallista. Usein etenkin upseerit kokevat olevansa ylityöllistettyjä. Maailma ympärillä tarjoaa vain salarakkaita, ihmedi-

ettejä, luontaistuotteita suorituskyvyn puutteeseen ja muuta narsismia. Kestäviin ihmissuhteisiin satsaaminen ja aito toisesta välittäminen eivät ole muodissa. Säätiön edustamille arvoille näyttää olevan tilausta myös sotaan osallistumattomissa sotilassukupolvissa. Raamatun muuttumaton ja yksinkertainen sanoma ihmisen ihmisarvosta, syntien anteeksiannosta, Jeesuksesta vapahtajana, elämästä uskossa, lähimmäisen rakkaudesta ja iankaikkisuudesta taivaassa kiinnostaa. Samassa työyhteisössä toimivat maallikkoveljet ja sisaret järjestävät säätiön tapahtumat, joten ne ovat suoraan elämään ja työyhteisöön sidottuja.

PHS:n toimintaa esitellään kadetti-, esiupseeri- ja yleisesikuntaupseerikursseille sekä eräille muille puolustusvoimien ja rajavartiolaitoksen kursseille. Ajoittain toimintaa esitellään myös varuskunnissa. Erityisesti ye-upseerikursseiden opiskelijat ovat tulevana komentajina olleet kiinnostuneita säätiön työstä.

### Hengelliset päivät syyskuussa Pirkkalassa

Näkyvin PHS:n työn muoto on syksyisin jossain varuskunnassa viikonloppuna järjestettävät päällystön hengelliset päivät. Päivät toteutetaan yhdessä sotilaspapiston kanssa ja ne johtaa kenttäpiispa. Yleensä osallistujamäärä on 100-200 henkeä, palveluksessa ja eläkkeellä olevia puolisoineen ja perheineen. Ohjelmassa korostuu raamattukeskeisyys, kristittyjen keskinäinen yhteys ja elämän peruskysymysten pohdinta.

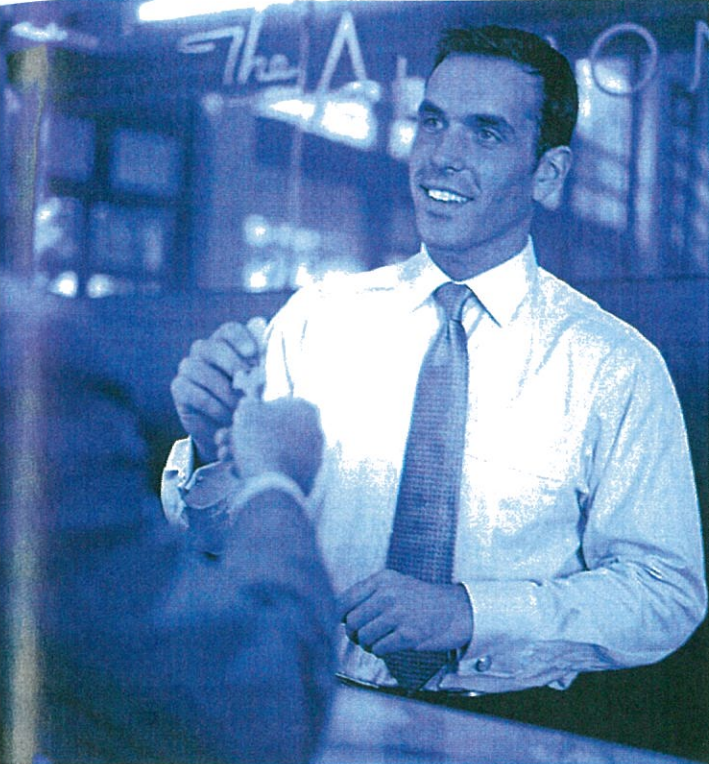
Tänä syksynä päällystön hengelliset päivät järjestetään Satakunnan lennostossa Pirkkalassa 23. - 25.9. Säätiö kutsuu kiinnostuneita kadettiupseereita läheisineen osallistumaan päville.

Lisätietoja PHS:stä sekä syksyn päivistä saa internet-osoitteesta [www.phs-mcf.fi](http://www.phs-mcf.fi).

*Everstiluutnantti Sakari Wallinmaa toimii Pääesikunnassa Erikoiskursseiden johtajana ja hän on tehtävänsä ohella Päällystön hengellisen säätiön hallituksen puheenjohtaja.*

# Lähiverkon tiedostosalaus

## SafeGuard LANCrypt

- 
- ◆ Vahva salaus
  - ◆ Käyttöoikeuksien hallinta
  - ◆ Vastuun siirtäminen pois järjestelmävalvojilta
  - ◆ Helppokäyttöisyys
  - ◆ Läpinäkyvä salaus loppukäyttäjille
  - ◆ Ei vaadi loppukäyttäjien koulutusta
  - ◆ Tietoturvaa kun palveluja on ulkoistettu
  - ◆ Tietoturvaa WLAN verkkoon
  - ◆ Eheyden ja luottamuksellisuuden varmistaminen tietoa siirrettäessä työasemalta palvelimelle
  - ◆ Voidaan hyödyntää jo olevaa PKI:tä
  - ◆ Tuki sertifikaateille, toimikorteille ja USB tokeneille

SafeGuard LANCrypt takaa tarvittavan tietoturvatason, kun arkaluontoisia sekä arvokkaita tietoja tallennetaan ja käsitellään yrityksissä tai yhteisöissä.

SafeGuard LANCrypt salausohjelmistolla jaat oikeudet käyttäjille ja ryhmille palvelimella sijaitseviin tiedostoihin sekä kansioihin, kuten avaimet oviin. Ainoastaan ne joilla on tarvittavat avaimet ja oikeudet pääsevät avaamaan tiedostoja.

Salaus tapahtuu työasemalla, eikä se näin ollen hidasta palvelinta, vaikka käyttäjiä olisi rajattomasti. Vahvat algoritmit mahdollistavat turvallisen tiedon siirtämisen yrityksen tai yhteisön verkossa.

SafeGuard LANCrypt ei vaikeuta järjestelmävalvojen työtä, ja esimerkiksi varmuuskopiointi tapahtuu kuten ennenkin.

**utimaco**<sup>®</sup>  
s a f e w a r e

Vapaalantie 2 A  
01650 Vantaa  
puh. (09) 855 3200  
fax. (09) 8553 2030

[www.salaus.fi](http://www.salaus.fi)  
[www.utimaco.com](http://www.utimaco.com)  
[info@utimaco.fi](mailto:info@utimaco.fi)

## Vihdoinkin Kaaderien iloinen yhteislauluilta!

Monen kaaderin toivoma yhteislauluilta järjestetään keskiviikkona 7. syyskuuta klo 18.00 Suomenlinnan Upseerikerholla.

Matti Orlamo ja kaaderilaulajat laulattavat kadettiveljiä ja siskoja. Laulukirjat ovat paikalla. Illan aikana lauletaan erityisesti unohtuneita, Juuhanvillejä ja muita kadettilauluja, jotta ne palautuisivat taas kerhoiltojen ja juhlien ohjelmiin. Ei myöskään unohdeta uudempia lauluja.

Laulun välillä nautitaan lohisoppaa ja sitten taas lauletaan. Lauluilta on tarkoitettu kaikille kaadereille laulutaidosta riippumatta. Toivomus olisi, että kaaderit ottaisivat puolisonsa mukaan tilaisuuteen.

Tule muistelemaan menneitä ja tapaamaan kadettiveljiä laulun merkeissä.

Ilmoittautumisia pyydetään kerhon tarjoiluvarausta varten Kadettikunnan toimistoon marjukka.lehtinen@kadettikunta.fi p. 490759 tai Aarno Suorsalle ja Matti Jääsarolle.

Lisätietoja :Aarno Suorsa, 040 518 0456, aarno.suorsa@welho.com ja Matti Jääsarö. matti.jaasaro@pp.inet.fi

## Kadettikunnan toimiston kesälomat

Pääsihteeri 27.6-31.7. pekka.rapila@kadettikunta.fi

Toimistonhoitaja 6.7-31.7 ja 29.8-4.9 marjukka.lehtinen@kadettikunta.fi

Hyvää ja virkistävää kesää kaikille !

Marjukka Lehtinen

## KAIPAATKO PERINTÖOIKEUTEEN LIITTYVÄÄ NEUVONTAA JA TUKEA?

**Testamentit, avioehdot, kauppa- ja lahjakirjat, holhousasiat, perukirjat, kuolinpesän hallinto, ositukset, perinnönjaot, perintöriitojen sovittelu, selkokielistä perintöasioihin liittyvää neuvontaa myös kirjallisenä, veroneuvontaa mm. perintö-, lahja- ja luovutusvoittoverotus.**

Kohtuukorvaus, jonka suuruusluokka sovitaan ennalta. Puhelinneuvonta on Kadettikunnan jäsenille maksutonta.

- mikä on testamentin vaikutus perintöön ja verotukseen
  - mitä merkitsee hallintaoikeuden pidättäminen lahjoitettuun ja testamentilla saatuun omaisuuteen
  - miten siirrän omaisuutta rintaperillisilleni
  - mitkä ovat lesken oikeudet
- Verotuksen merkitys on usein varsin huomattava. Jos kaipaat neuvoja ja tukea, ota yhteys Senioriin!

### Laki- ja tukipalvelu Senior

Airoparantie 4 A, 00980 Helsinki, puh 09-341 5220  
gsm 040-5324 075, e-mail: mikko.maki@senior.inet.fi  
Perustettu 1994

Evl evp Mikko V. Mäki, avustavana  
lakimiehenä LOK Kalevi Klefström



Suomen Marsalkka Mannerheimin Kadettisäätiö tukee neuvontatyötä

# Power where you need it

Wärtsilä on johtava laivojen voimajärjestelmien ja offshore-sovellusten toimittaja, jonka asiakkaita ovat varustamot ja telakat. Maailmanlaajuinen huoltoverkostomme tarjoaa asiakkaille koko laivan koneiston huollon sen elinkaaren ajan.

Wärtsilä on merkittävä hajautetun energiantuotannon voimaratkaisujen ja niiden käyttö- ja huoltopalvelujen toimittaja. Lisää tietoa osoitteesta [www.wartsila.com](http://www.wartsila.com)



## WÄRTSILÄ

# RESERVILÄISTARJOUS

Reserviläisliiton jäsenet saavat Tikka T3 Tactical paketin juhluvuoden 2005 kunniaksi erikoistarjouksena. Tarjous jäsenkorttia vastaan ainoastaan Sako First Class -kauppialta. Kauppiaalista osoitteesta: [www.tikka.fi/dealers](http://www.tikka.fi/dealers)



- Tikka T3 Tactical tarkkuuskivääri 1450 €
- Burris Signature 8-32x44 tähtäinkiikari 850 €
- Tikka Optilock Tactical jalusta+renkaat 120 €
- Harris bipodi 140 €
- Suujarru 140 €
- Äänenvaimennin 220 €

Tikka T3 Tactical vastaa viranomaisten ja kilpa-ampujien erityistarpeisiin, joitahan riittää. Raskaan, mustaksi fosfatoitun piipun suussa on kierteet äänenvaimentimelle tai suujarrulle. Picatinny varustekisko kantaa minkä tahansa Weaver tai U.S.Mil. Std. 1913 tyyppisen kiikarinjalaa. Fosfatoitu Optilock-jalka on varma ja näyttävä kiinnitysratkaisu kiikarille. Poskipakka nousee viiden millin välein aina 25 mm asti. Leveään, helposti tuettavaan etutukkiin voidaan asentaa military-tyyppinen tukijalka. Vaihtamalla järeämmät hihnalenkit, saadaan käyttöön ammattilaisten suosima koukkulukollinen hihna. Perän pidettäminen tismalleen oikeaksi onnistuu sijoittamalla välikappeleita kumisen perälevyn ja tukin väliin. Loput erikoisominaisuudet kannattaakin sitten testata radalla - käyntiä kun ei muuten usko.



# Kirjallisuusarviot

## Vesa Nissinen: Syväjohtaminen

Talentum 2004, 224 sivua

**T**oimintaympäristömme muuttaminen on väistämätöntä eivätkä yksilöt ja yhteiskunnat voi elää muuttumattomassa olotilassa. Yksilöissä tapahtuva oppiminen on tärkein keino hallita muutosta, sillä vain yksilöissä tapahtuvan muutoksen välityksellä yhteisöjen toimintakäytäntöjä voidaan muuttaa. Yksilön ulkoisen käyttäytymisen ja sisäisen muutoksen tavoitteellinen johtaminen perustuu siis ihmisten kykyyn oppia.

Nissinen on rakentanut syväjohtamisen mallin, jonka tarkoituksena on tuottaa johtajiksi valmennettaville kuvaus heidän senhetkisestä johtajaprofilistaan. Kyseistä johtajaprofiilia valmennettava voi sitten myöhemmin käyttää oman kehittymissä ohjaamisessa. Syväjohtamisella Nissinen tarkoittaa johtajana kasvamisen mallia, johon perustuen johtamistehtävissä toimiville voidaan tuottaa konkreettinen esimiesvalmennusohjelma. Mallin keskeinen käsite syväjohtaminen ja toisaalta siihen läheisesti liittyvä syväoppiminen ovat sisällöllisesti hyvin lähellä toisiaan. Nissisen mukaan syväoppimisen prosessissa käsitellään esimiehen tietoja, arvoja, asenteita, motiiveja ja tunteita jatkuvan oppimisen näkökulmasta. Nissinen päätyykin kaavamaisen pelkistettyyn ilmaukseen, että oppiminen + johtaminen = syväjohtaminen. Tässä vaiheessa lukija jää jo kaipaamaan teoksen nimessä olevalle ilmaukselle ”syvä” tarkempaa käsitteellistä sisältöä.

Myöhemmin teoksessa (s.25) esitetään, että syväjohtamisen ydin on parhaiden johtamiskäytäntöjen eli tutkimuksella tehokkaaksi osoitettujen johtamiskäyttämisen kuvaus. Toisesta näkökulmasta asioita tarkastellessaan Nissinen (s.28) toteaa, että johtamisosaamisen perusta on syväoppiminen eli oppimisen osaaminen. Myöhemmin käsitteelliseen palattaessa syväjohtaminen on tekijän mukaan tiivistys tavoittelemisen arvoisesta johtamiskäyttämisen kehittämisestä. Tarvedynaamisesti Nissinen kehittänyt syväjohtamisen malli rakentuu käsitykselle, että jokainen meistä tarvitsee työssään turvallisuutta, ihmisten välistä vuorovaikutusta ja kehittymisen mahdollisuuksia. Tiivistäen voidaan

todeta, että syväjohtamisen käsitteellä hahmotettavaksi tarkoitettua ilmiötä lukijan on ehkä vaikea tällaisen päällekkäisen ja limittäisen käsite-erittelyn välineistöllä hahmottaa.

Konkreettiseen syväjohtamisen malliin Nissinen on sisällyttänyt kymmenen sellaista ulottuvuutta, joista hän on katsonut voivansa saada erilaisten väittämien avulla luotettavaa arviointitietoa valmennettavilta. Kysymyssarja koostuu kahdesta taustakysymyksestä ja kolmekymmenestä väittämästä, joiden avulla muodostetaan kymmentä eri kategoriaa kuvaava valmennettavan senhetkinen johtajaprofiili. Johtamiskäyttämistä koskeviin kysymyksiin vastaaja joutuu ilmaisemaan oman kannanottonsa viisiporlaisella arviointiasteikolla (0-4), jonka vaihtoehdoista kolme on määrää ja kaksi ajallista kestoa kuvaavaa (ei lainkaan, vain vähän, jonkin verran, usein ja säännöllisesti eli lähes aina). Jokaisen kysymyksen kohdalla kyseisistä vaihtoehdoista voi valita vain yhden.

Asettuessaan valmennettavan ja vastaajan asemaan lukija voi (sivuilla 73-74 olevien esimerkkikysymysten avulla) kuitenkin helposti todeta, että arviointiasteikon eri vaihtoehtoja vastaaja ei voi mielekkäällä tavalla soveltaa yhteismitallisesti eri kysymyksiin, jotka sisältävät jo itsessään esim. ilmauksia ”kaiken”, ”erinomaisia”, ”toisinaan”. Jatkokäsittelyssä (laskettaessa esim. keskiarvoja, hajontoja, tilastollisten erojen testauksia ja korrelatiivisia yhteyksiä sekä niihin perustuvia jatkoanalyyssejä) näitä eri arviointikategorioiden nimikkeitä (0-4) sovelletaan kuitenkin parametriin tilastollisiin menetelmiin ikään kuin vaihtoehdot olisivat keskenään yhteismitallisia. Tilastollisten tarkastelujen johtopäätöksissä tekijä osoittaa tosin varovaisuutta ja korostaa myös, että esimiesten toimintaympäristöjen erilaisuutta ei ole kyetty ottamaan huomioon ja että yksilökohtaiset erot johtamisessa ja sen edellytyksissä ovat organisaatioiden sisälläkin hyvin suuria.

Syväjohtamisen kysymyssarjaa Nissinen käyttää valmennettavan johtamiskäyttämisen kehittämisen tiedollisena suhteuttamisperustana. Kysymyssarjan avulla pyritään siis tuottamaan palautekuvaus siitä, (1) miten valmennettava on osoittanut tiedollista ja taidollista valmiut-

ta omassa johtamistehtävässään, (2) miten hän on rakentanut luottamusta, (3) millä tavalla motivoitunut, (4) miten stimuloinut älyllisesti, (5) miten yksilöllisesti hän on kohdannut ihmiset, (6) miten kontrolloiva ja/tai passiivinen hän on ollut sekä (7) minkälaisia muutoksia toiminnan tehokkuudessa, tuloksellisuudessa ja jäsenten ajattelutavoissa voidaan todeta tapahtuneen.

Palautteen näkökulmien monipuolisuutta lisätään vielä sillä, että samaa valmennettavaa koskevan kysymyssarjan täyttävät myös hänen omat alaisensa ja esimiehensä sekä sellaiset sidosryhmien jäsenet, joilla on riittävä yhteistoi- mintakokemus valmennettavasta. Saatua johtajaprofiileja tulkittaessa ne olisi aina suhteutettava valmennettavan henkilön tehtävään ja johtamisympäristöön.

Syväjohtamisen tärkein yksittäinen alakäsite on johtamiskäyttämisen, jonka Nissinen määrittelee tavoitteelliseksi vuorovaikutukseksi. Tavoitteellisuus perustuu tulevaisuutta ennakoivaan käsitykseen siitä, mihin suuntaan ja päämäärään ollaan yhdessä menossa. Vuorovaikutus taas edellyttää kaksisuuntaisen keskusteluyhteyden syntymistä ja säilymistä johtajan keskeisten ihmisryhmien edustajien kanssa. Tällaisia ihmisryhmiä ovat siis alaiset, vertaisryhmiin kuuluvat, omat esimiehet ja sidosryhmien edustajat. Näihin ryhmiin kuuluvien yksilöiden käsitykset johtajasta ja hänen johtamiskäyttämisenestään ovat keskeisiä vuorovaikutuksen laatua määrittäviä tekijöitä.

Kenelle Nissisen teos on sitten erityisesti hyödyllinen? Se soveltuu niille, joille jo on virinnyt halu liittää tilannekohtaiset kokemuksensa, omat havaintonsa ja tulkintatapansa pitkäjänteiseen kehittymissuunnitelmaansa ja jotka haluavat sen lisäksi nivouttaa omaa johtamiskäyttämistä koskevaan päätösperustaansa myös kanssaihmistensä samoja asioita koskevia tulkintoja ja niihin liittyviä argumentteja. Samalla se irrottanee johtajiksi valmennettavia naivin realismin mukaisesta ihmis- ja maailmankuvaan liittyvästä päätösperustasta, jonka mukaan ”se miten minä koen ja tulkitsen asiat on totta ja vain se on totta”.

**Toivo Heikkurinen**  
Fil.tri

**Akateemisten upseereitten kärkijoukko  
49.kadettikurssi ja  
34.merikadettikurssi  
1962-1965**

Kurssin historiikki vuosilta 1962-2005

ISBN 952-91-7969-3

300 sivua

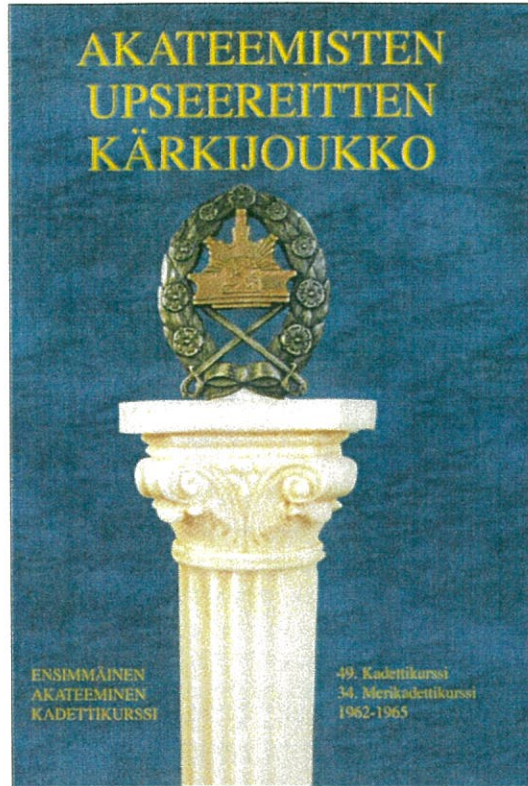
**E**sa Roiha toimituskunnan puheenjohtajana sekä Visa Auvinen, Heikki Lammi, Eero Lapinleimu, Juhani Paakkinen, Martti Peltonen, Tapio Partanen, Tapani Terämaa ja Pauli Thomenius jäseninä ovat saattaneet julkisuuteen ensimmäisen ns. akateemisen kadettikurssin historian.

Miten akateemisuus näkyy - no ainakin perusteellisessa kurssi- ja urahistoriassa.

Muistan, kuinka epäluuloisesti me Herrat Vanhemmat suhtauduimme nuoriin akateemikkoihin jopa aivan typerälläkin tavalla, sillä he sopeutuivat hyvin meidän vanhempien joukkoon. He olivat, ainakin useimmat, hyviä kouluttajia ja oikean upseerihengen läpitunkemina lyhyesti sanottuna laadukkaita upseereita. Nämä nuoret olivat saaneet yleissivistystä meitä enemmän varsinaisen upseerikoulutuksen ollessa samanlaista kuin meillä vanhemmillakin.

Komppaniaani ilmestyi ensin ”akateemisen kurssin” kadettialikersantti, josta sitten tuli luutnantti ja joka oli kouluttajien parhaita. Vaihdettuani joukko-osastoa oli uudessakin komppaniassa tämän kurssin luutnantti, joka oli hyvä kouluttaja ja josta tuli uransa loppupuolella kenraalimajuri. Nykyisin tähän akateemisuuteen ei juuri kiinnitetä huomiota. Se tuntuu täysin luonnolliselta.

Nyt julkaistu 49.kadettikurssin ja 34.merikadettikurssin historia on monipuolinen, sillä se käsittelee näiden kurssien kadettien elämänuraa todella puolelta ja toiselta. Kadettiaika saa sivuja noin 80, upseeriura noin 30 sivua ja osasto ”Uralta ja maailmalta” 80 sivua. Kurssikokouksille on annettu kuusi sivua ja varsin monipuolisille ja asiaa valottaville liitteille 36 sivua.



Edellisten lisäksi on joukko yleisluonteisia artikkeleita.

Tämän kirjan luettuaan saa perusteellisen tietoannoksen kadetti- ja upseerikoulutuksesta sekä katsauksen puolustusvoimien toimintaan vuosina 1965-2002 kirjoittajien eri näkökulmista tarkasteltuna. Artikkelit ja muistelmat sisältävät paljon asiaa huumorilla ryyditettynä. Varsinaisesti kirja kertoo perus- ja jatkokoulutuksesta sekä päällikkö- ja komentajatehtävistä. Kirjassa ei rajoituta vain sotilasuraan, vaan kerrotaan myös mitä näiden kadettikurssien upseerit tekivät eläkkeelle jäätyään. Koko joukko siirtyi erilaisiin siviilitehtäviin jo varsin lyhyenkin upseeriuran jälkeen katkaisematta yhteyksiä kadettikurssiin. Myös näitten kadettiveljien kokemuksia on kirjattu ”Muistojen Kirjaan”. Tällä sektorilla löytyy monenlaisia kokemuksia.

Liitteissä on paljon eri näkökulmista tehtyjä tilastotietoja. Liite 10 ansaitsee tulla mainituksi. Se sisältää eversti Tapio Partasen tutkimuksen ”Upseerikoulutuksen uudistus 1960-luvulla”. Tämä monipuolinen tutkimus kertoo karua kieltä upseeripulasta 1940- ja 1950-luvuilla. Jotain oli tehtävä ja tehtiin. Artikkelit on todella mielenkiintoisen.

Historiikka varten tuli materiaa-

lia runsaasti. Toimikunnan oli pakko tehdä karsintaa, jotta teksti saataisiin mahtumaan 300- sivuiseen lähes A4- kokoiseen kirjaan. Tämä on suuri vahinko, sillä jo nyt muistelmat ovat herkullisia ja veikeitäkin kaaderimuistoja niin kaaderiajalta kuin myöhemmältä upseeriuraltakin.

Tässäkin historiikissa kouluttajista eniten ovat ”framilla” nuorimmat Särkiö, Juutilainen, Laaksonen, Kairikko ja Rautakoura - todella ”rakastettuja” esimiehiä!

Kurssin aloitti 248 kadettia (215 maav, 27 ilmap, 14 meriv). Kurssilta valmistui 197 luutnanttia (166 maav, 23 ilmap, 13 meriv). Myöhemmin valmistui 20, joten valmistuneita oli 217.

Kirjassa on hyvin paljon tietoa kurssilaisista, mutta ei vain heistä, vaan myös Kadettikoulusta ja puolustusvoimista.

49.Kadettikurssin ja 34. merikadettikurssin historiikki on hyvin ja perusteellisesti tehty, asioita valaiseva ja monipuolinen historiateos. Taitto on taiten tehty, kirjassa on verrattain paljon valokuvia. Välillä on tosin enimmillään 16 aukeamaa ilman kuvia tai kaavioita. Ilolla on todettava, että kirjoittajien joukossa on maa-meri- ja ilmavoimien sekä rajavartijoiden edustajia varsin runsaasti. Henkilöluettelo tarkastellessa totesin useimpien kurssilaisien menestyneen niin puolustusvoimien kuin siviilielämänkin tehtävissä.. He ovat kyllä yleissivistystä enemmän saaneita kuin me vanhat, mutta he ovat myös laadukkaita kouluttajia ja johtajia nykyajan hengessä. Onnittelten Esa Roihaa, Pauli Thomeniusta ja Heikki Lammia sekä koko kadettikurssia hyvästä historiikista.

### Tapio Skog

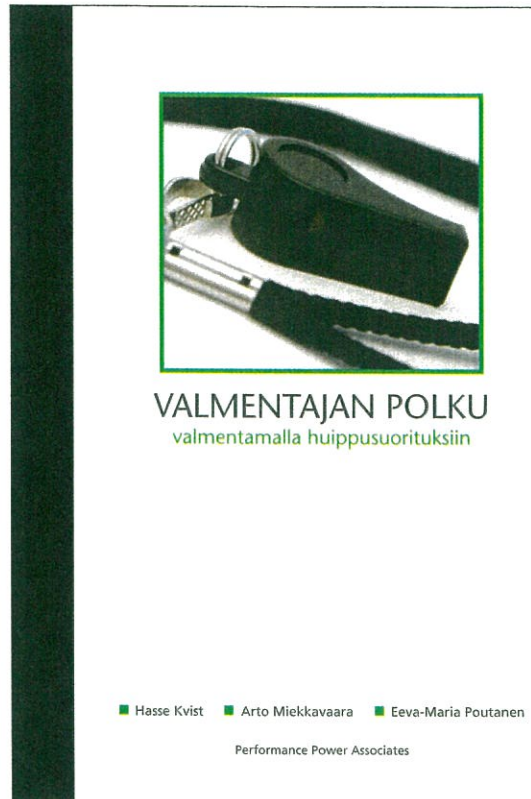
*Tilatut kirjat ovat saatavissa Kadettikunnan toimistosta. Ne voidaan lähettää myös postitse. Kirjoja voi vielä tilata Kadettikunnan toimistosta. Sekä postittamis- että tilaamisasioissa tulee ottaa yhteys Kadettikunnan toimistoon Marjukka Lehtiseen, puh 09-490 759.*

**Hasse Kvist, Arto Miekkavaara, Eeva-Maria Poutanen:**  
**Valmentajan polku**  
**- valmentamalla huippusuorituksiin**  
 Gummerus Kirjapaino  
 Oy 2004  
 168 sivua

**V**almentamisella ja huippusuorituksilla on selkeä yhteys, kuten Hasse Kvist, Arto Miekkavaara ja Eeva-Maria Poutanen kiinnostusta herättäneen kirjansa johdannossa toteavat. Tiellä menestykseen tarvitaan uusia virikkeitä. Nykyajan ihmiskeskeiset johtamismallit painottavat esimiehen roolia joukkonsa ohjaajana ja valmentajana. Esimerkiksi transformationaalisesa johtamisajattelussa, johon puolustusvoimissa suosittu syväjohtaminenkin perustuu, korostetaan esimiehen velvollisuutta kaikin keinoin ohjata, tukea ja kannustaa alaisiaan.

Yritysmaailman ja huippu-urheilun toisiinsa vertaaminen sekä joukkuepeleihin liittyvä terminologia saattavat häiritä osaa lukijoista. Kuitenkin ne ovat kirjan ydinsanoman kannalta oiva tehokeino. Suomalaiseen, usein liian yksilökeskeinen toimintakulttuuriin tulee saada lisää yhteisöllisyyttä. Korkeatasoiset suoritukset eivät synny pelkästään huippuyksilöiden tekemistä. Voittajajoukkueet ovat enemmän kuin jäsentensä summa. Tehokas yhteistyö ja verkottuminen tukevat huipputuloksien saavuttamista.

"Valmentajan polku" -kirjan perustana on kirjoittajien vuonna 2003 tekemä haastattelututkimus parhaista suoritusjohtamisen käytännöistä Suomessa. Haastatteluissa haluttiin selvittää, "miten huippuyritysten valmentajat ohjaavat joukkueitaan erinomaisiin suorituksiin". Kohderyhmänä oli johtajia 20 yrityksestä, joista 17 oli saanut Talouselämän tulosanalyysissä vuosina 1997-2002 keskiarvoksi vähintään yhdeksän ja puoli (asteikon maksimi kymmenen). Muut haastatellut olivat tunnettuja "kyvystään virittää organisaationsa jatkuviin huippusuorituk-



siin".

### Suoritusjohtaminen antaa raamit valmentamiselle

Haastateltujen johtajien kannanottoja on käytetty selvittämään kirjassa esitettyjä näkemyksiä. Jotkut lausumista ovat todella osuvia ja lisäävät oppien tehoa ja mielenkiintoisuutta. Mukana on myös muualta poimittuja mietelauseita, jotka nykyään kuuluvat kaikkiin johtamista käsitteleviin oppaisiin.

Kirjoittajat uskovat, että suoritusjohtaminen (Performance Management) luo valmentamiselle parhaiten soveltuvat puitteet. Keskeisimmäksi eroksi tulosjohtamisen ja suoritusjohtamisen välillä nähdään, "että tulosjohtamisessa tuloksia edellytetään, kun taas suoritusjohtamisessa tulosten saavuttamiseen valmennetaan". Merkittävänä pidetään myös sitä, "että suoritusjohtamisessa huomiota kiinnitetään niin varsinaisiin tuloksiin kuin tapaan, jolla tulokset on saavutettu".

Vaikka edellä mainitut erot eivät kaikkia johtajan kovassa työssä karais-tuneita vakuutakaan, on suoritusjohtamista käsittelevä luku syventymisen arvoinen. Kirjoittajat ovat oikeassa todetessaan, että vain haastavat tavoit-

teet auttavat huipputuloksiin. Tulosjohtamisen arjessa on liian yleistä tavoitteiden määrittäminen siten, että ne varmasti saavutetaan. Usein ongelmana on myös joustamaton kehysbudjetointi, joka sopii huonosti muutosten aikaan. Väärä logiikka suosii ponnitonta byrokratiaa ja vesittää todellisten tulosten tavoittelua. Tilanneherkkyyttä ja toimintastrategian ohjaavaa roolia olisi syytä lisätä myös puolustusvoimissa.

Suoritusjohtamisen prosessi on kirjassa esitetty hyvin ja antaa selkeän kuvan toimenpiteistä, joilla strategiasta johdetaan eri organisaatiotasojen, tiimien ja yksilöiden tavoitteet. Tulokortit ja suoritusmittarit ovat tässä työssä erinomaisia apuvälineitä. Strategian oivaltaminen ja tavoitteiden ymmärtäminen luovat perustan henkilöstön motivaatiolle ja tehtäviinsä sitoutumiselle. Joh-

taminen on prosessi, jossa kannattaa panostaa tavoite- ja arviointikeskusteluihin sekä jatkuvaan viestintään ja vuorovaikutukseen.

### Palautteen positiiviset voimat

Kirjan parhaaseen antiin kuuluvat valmentajan taitoja ja palautetta käsittelevä osa ja kuvaus valmentajan tehtävistä. Palautteen antamisen ja vastaanottamisen tärkeä merkitys ymmärretään syväjohtamisen myötä yhä paremmin puolustusvoimissakin. "Kaikilla on oikeus palautteeseen eli oikeus tietää, millaista suoritusta häneltä odotetaan". Käytännönläheiset opit kirjassa ovat hyödyllisiä ja niiden yksityiskohtainen tarkastelu on paikallaan.

Ohjeet heikkojen suoritusten korjaamisesta ovat osuvia. "Ongelmasuorituksiin on tartuttava ajoissa riittävän lujasti". Virheiden korjaaminen eli negatiivisen palautteen antaminen edellyttää kypsyyttä ja harkintaa. Rähääminen ja virheistä rankaiseva tyyli, joka on ollut sotilasorganisaatioiden Akilleen kantapää, ei toimi. Asiallinen, oikeaan suoritukseen ohjaava palaute edistää oppimista tehokkaammin. Rakentava ote on kehityksen ehto.



Tavoitteena on ”nopea ja näkyvä parannus, koska parannukset johtavat onnistumisen kehään”.

Hyvien ja erinomaisten suoritusten huomioiminen on tärkeä ohjausväline. ”Huomioiminen erotuksena palkitsemisesta tarkoittaa, että kiittämiseen liittyvä kustannus on pieni tai olematon, mutta tapahtuman arvo on vastaanottajalle suuri”. Palkitsemisessa taas painottuu raha. Hyvien suoritusten huomioimisen ja palkitsemisen menettelytavat kannattaa suunnitella huolellisesti.

### Mistä on huippuvalmentajat tehty?

Valmentajan työn ydin on tiivistetty kahdelle sivulle kirjan viimeiseen lukuun. Huippuvalmentaja kehittää aktiivisesti itseään ja valmennettaviaan, kantaa vastuun toiminnastaan ja oppii virheistään. Hänellä on monia tun-

neällyyn pohjaavia taitoja. Hän osaa kuunnella ja pystyy siten antamaan valmennettavien parhaan edun mukaisia neuvoja. Samat ominaisuudet kuuluvat myös syväjohtajan profiiliin ja johtamiskäyttäytymiseen.

Huippuvalmentaja tukee valmennettavan itsetuntoa ja tuo esiin uskonsa tämän potentiaalisiin kykyihin. Hänen hiljainen viestinsä on: ”Uskon sinuun ja investoin aikaani sinuun”. Keskinäinen luottamus lisääntyy. Valmennettavat tuntevat, että heistä välitetään. Heissä syntyy tarve pystyä huippusuorituksiin ja ottaa vastuu omasta kehityksestään.

Esimies-alaiskeskustelujen esityslistat liitesivuilla selventävät menettelytapoja, joilla tavoite-, suoritusarviointi-, tarkistus- ja kehityskeskustelut toteutetaan. Kiinteä yhteydenpito ja toistuvat valmennuskeskustelut edesauttavat tavoitteiden saavuttamista sekä valmennettavien ja koko toiminnan kehit-

tymistä.

Johtamiseen on jo kauan haettu puhtia urheiluvalmennuksesta. Esimerkiksi norjalainen professori ja urheilu-psykologi Willi Railo, jota on käytetty apuna niin Englannin jalkapallojoukkueiden kuin Norjan talviurheilijoiden valmennuksessa, on ollut yli kaksikymmentä vuotta suosittu johtamisen ja liikkeenjohdon asiantuntija. Saattaa olla, että norjalaisten ylivoimainen menestys Oberstdorfin MM-kisoissa lisää entisestään mielenkiintoa asiaan. - Kirjassa ”Valmentajan polku” kerrotaan käytännön läheisesti ja hyvin, mistä valmentavassa johtamisessa on kysymys.

**Aarno Vehviläinen**

**ERICSSON**   
TAKING YOU FORWARD

**YRITYKSENNE HALUAA EDETÄ SEURAAVALLE TASOLLE**

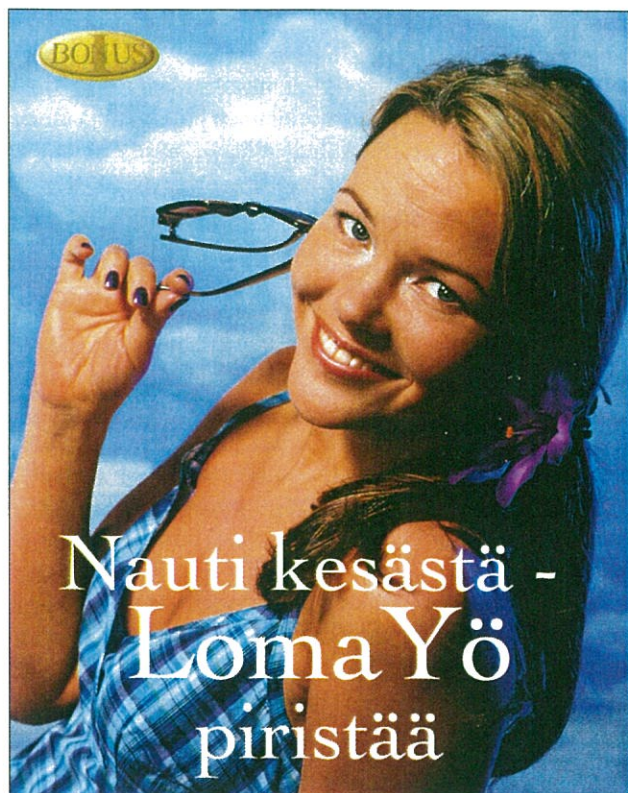
**JA TARVITSEE TEKNOLOGIAA TUEKSI**

**MEIDÄN TEHTÄVÄMME ON VARMISTAA TEKNOLOGIAN LUOTETTAVUUS**

Yritysmaailmassa jokainen askel eteenpäin edellyttää varmaa ja luotettavaa teknologiaa. Näin se käy: Ericsson panostaa telealan yrityksistä eniten tutkimukseen ja tuotekehitykseen. Teknologiaamme käytetään yli 450 verkossa useammassa kuin 140 maassa, sekä kiinteissä että langattomissa verkoissa. Tarjoamme operaattoreille verkohallintapalveluita ja tuemme verkon kehitystyötä askel askeleelta. Te saatte rauhassa keskittyä huipulle pääsyyn.

[www.ericsson.com/forward](http://www.ericsson.com/forward)

Onnittelemme 70-vuotiasta Kylkirauta-lehteä



Kesästä kannattaa nauttia joka solulla. Tekemistä ja näkemistähän Suomen kaupungeissa riittää ja kun majoitushuoletkin ratkeavat Cumuluksen lomapakettien avulla, niin matkaan vaan. Kesäteatterit, terassit, riemukkaat huvipuistot, ikimuis-toinen kesäristeily...usein kokemista riittää kahdellekin päivälle ja silloin Cumulukset tarjoavat kaupan päälle 9 e ravintolarahaa! Tervetuloa piristymään!

**Loma Yö Cumuluksessa** alk. 66 €  
Yö / 2hh. Sis. runsaan aamiaisen ja saunan.

**Loma-asunomessuille ja MessuYö Salossa** alk. 76 €  
Yö / 2hh. Liput kätevästi hotellista.

**Ukko-Pekka risteily ja Loma Yö Turussa** alk. 124 €  
Yö / Superior huone. Sis. iltaristeilyliput kahdelle.

**Särkänniemeen ja LomaYö Tampereella** alk. 73 €  
Yö / 2hh. Avaimet kätevästi hotellista.

Varaukset [www.cumulus.fi](http://www.cumulus.fi) tai 0800-1-28646

Lisää lomapaketteja netissä!

Voimassa YkkösBonus-kortilla 13.6.-7.8.2005. Ilman korttia +9 e /vrk/huone. Etuhintaisia paketteja rajoitettu määrä. Paikkakuntaiset rajoitukset mahdollisia.

**CUMULUS**   
HOTELLIT

Helsinki | Hyvinkää | Hämeenlinna | Imatra | Jyväskylä | Kemi | Kotka  
Kouvola | Kuopio | Lahti | Lappeenranta | Mikkelä | Oulu | Pori | Rauma  
| Rovaniemi | Salo | Seinäjoki | Tampere | Turku | Vantaa

Muutos  
on  
mahdollisuus.

[www.hansel.fi](http://www.hansel.fi)

 HANSEL

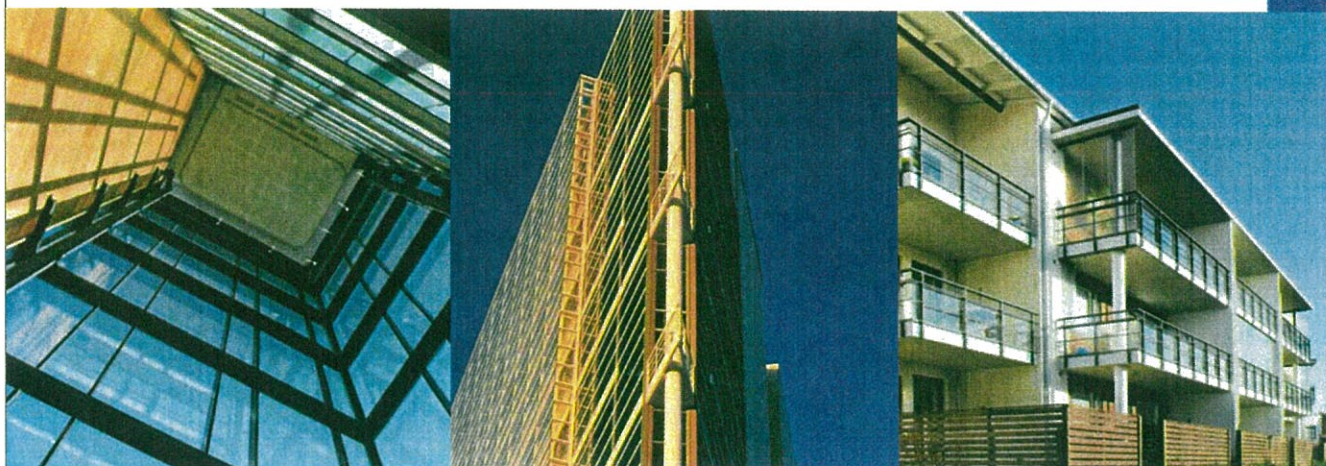
Onnittelemme 70-vuotiaasta Kylkirauta-lehteä

*Päällystöliitto ja Päällystölehti  
onnittelevat juhlivaa  
Kylkirautaa.*



Ratamestarinkatu 11, 7. krs. 00520 HELSINKI,  
Puh. 075 324 7500/vaihde, Telekopio 075 324 7410,  
[www.paallystoliitto.fi](http://www.paallystoliitto.fi); s-posti: [etunimi.sukunimi@paallystoliitto.fi](mailto:etunimi.sukunimi@paallystoliitto.fi)

## Rakentamisen malli



**SRV** Yhtiöt

Viitokset | Teräsbetoni | Westerlund | International

Onnittelemme 70-vuotiasta Kylkirauta-lehteä



Mercedes-Benz kaikille teille.



Mercedes-Benz

Mercedes-Benz Erikaisajoneuvot  
Veho Group Oy Ab  
puh. 010 569 16

# ESRI Finland

>>>> PAIKANNA  
>>> MALLINNA  
>> ANALYSOI  
> TOIMI!



ESRI:n ArcGIS-tuoteperhe  
hallitsee paikkatiedot



ESRI Finland Oy  
Piispanportti 10, 02200 ESPOO  
puh. 0207 435 435, myynti@esri-finland.com  
www.esri-finland.com, www.esri.com/industries/defense







**Noptel**

[www.noptel.fi](http://www.noptel.fi)

### ST-2000 MilTrainer

sarjasta löytyvät tehokkaat ammunnanharjoittelulaitteet, joilla voi harjoitella missä ja milloin vain. Rata- ja kenttäharjoittelu voidaan järjestää helposti, turvallisesti ja käyttäen todellisia ampumaetäisyyksiä.

Noptel Oy  
Teknologiantie 2  
90570 OULU  
Puh. 08-551 4351  
Fax. 08-556 4101  
info@noptel.fi

NOPTEL -PARASTA AMMUNNANHARJOITTELUUN

**Kunnon ampumataulut**  
Kivääri 300 m koko: 1150x1300 mm,  
SPOL koko: 570 x 750 mm ja  
RK 3 koko: 600 x 600 mm



**OSAA PAHVIT JA PAKKAUKSET**  
saat varastostamme  
Teollisuustie 2, 02880 Veikkola  
Puh.: 09-8190430  
Fax:: 09-81904340  
E-mail: myynti@pa-hu.fi

## MAANRAKENNUS JOKINEN OY

@maanrakennus.jokinen@ippnet.fi

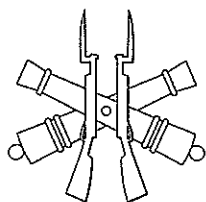
Osoite: Palinperäntie 35, 39500 Ikaalinen  
Puhelin: 03-458 877, 0400-82 596  
Fax: 03-458 8990

- \* Maanrakennus
- \* Kunnallistekniikka
- \* Biokaasukaivot
- \* Kaivinpaalutyöt
- \* Siiviläputkikaivot
- \* Talonrakennustyöt
- \* Teollisuusrakentaminen
- \* Saneeraus

Onnittelemme 70-vuotiasta Kylkirauta-lehteä

Onnittelemme 70-vuotiasta Kylkirauta-lehteä

# Patria



## PUOLUSTUSMINISTERIÖ FÖRSVARSMINISTERIET

Eteläinen Makasiinikatu 8 A  
PL 31

00131 Helsinki

Puh. (09) 160 88200

Faksi (09) 653 254

Sähköposti: [tiedotus@plm.vn.fi](mailto:tiedotus@plm.vn.fi)

[etunimi.sukunimi@plm.vn.fi](mailto:etunimi.sukunimi@plm.vn.fi)

Kotisivut: [www.defmin](http://www.defmin)

## *Pohjolan Liikenne*



Oy Pohjolan Liikenne Ab

Postintaival 3, 00240 Helsinki

puh. 0307 15, faksi 0307 23 760, [www.pohjolanliikenne.fi](http://www.pohjolanliikenne.fi)

### Maanpuolustuskorkeakoulu

PL 7, 00861 Helsinki

## TAMIROCK

## Constantem decorat honor

<b>Ylennetty kenraalimajuriksi</b>					
Laukka Jan Olli	56.k	4.6.2005	Kauhanen Juha Tapani	78.k	4.6.2005
			Keränen Tommi Tapio	78.k	4.6.2005
			Kuljukka Antti	70.k	4.6.2005
<b>prikaatikenraaliksi</b>					
Peltonen Mika Matti Otto	64.k	1.6.2005	Kurkinen Petri Olavi	74.k	4.6.2005
			Länsiö Juhani Eemil	74.k	4.6.2005
			Mahonen Joni Pekka	78.k	4.6.2005
<b>everstiksi</b>					
Antikainen Hannu Olavi	55.k	4.6.2005	Mikkola Tatu Eero Juhani	78.k	4.6.2005
Erroll Johan Erik	66.k	4.6.2005	Mononen Veli-Matti	71.k	4.6.2005
Ojala Jukka	67.k	4.6.2005	Mure Ari Juhani	78.k	4.6.2005
			Määttä Risto Aarne Antero	74.k	4.6.2005;
			palvelusarvo komentajakapteeni		
<b>everstiluutnantiksi</b>					
Grönroos Ari Tapani	71.k	4.6.2005	Paldanius Harri Veli Henrik	78.k	4.6.2005
Hutka Markku Juhani	71.k	4.6.2005	Pimiä Mikko Ilmari	74.k	4.6.2005
Kallio Erkki Olavi	58.k	4.6.2005	Ponto Juha Petri	78.k	4.6.2005
Karppinen Eero Jaakko	71.k	4.6.2005	Punkari Simo Antero	74.k	4.6.2005
Koistinen Kari Ilkka Tapani	64.k	4.6.2005	Salminen Juha Olavi	78.k	4.6.2005
Koivumäki Seppo Veli	60.k	4.6.2005	Siivonen Pasi Petteri	74.k	4.6.2005
Koli Pentti Johannes	74.k	4.6.2005	Ukkonen Mika Martti Olavi	74.k	4.6.2005
Kosonen Petri Mathias	71.k	4.6.2005			
Kumpulainen Aarne Antero	65.k	4.6.2005	<b>komentajakapteeniksi</b>		
Lagerstam Kaarle Olavi	71.k	4.6.2005	Salin Kari Tapio	78.k	4.6.2005
Lahtinen Pertti Veli	59.k	4.6.2005			
Nurminen Jyrki Sakari	71.k	4.6.2005	<b>kapteeniksi</b>		
Rantapelkonen Jari Juhani	71.k	4.6.2005	Aikkilä Juha Niilo Antero	83.k	4.6.2005
Rautavirta Risto Antero	65.k	4.6.2005	Elonheimo Tuukka Yrjänä	83.k	4.6.2005
Roitto Heikki Esko Sakari	71.k	4.6.2005	Forssell Petri Juha Antero	83.k	4.6.2005
Salminen Esko Uolevi	71.k	4.6.2005	Haataja Petri Ilari	83.k	4.6.2005
Sandell Jan Petri Erkki	71.k	4.6.2005	Hakanen Anssi Markus	83.k	4.6.2005
Särkiö Jaakko Pellervo	71.k	4.6.2005	Henttu Joni Ilari	76.k	4.6.2005
Tudeer Jussi Oskari	71.k	4.6.2005	Honkaselkä Raine Sakari	83.k	4.6.2005
Tukia Hannu Ilmari	59.k	4.6.2005	Huovinen Kari-Petri Oskari	83.k	4.6.2005
Usvasalo Unto Seppo Uolevi	71.k	4.6.2005	Hyvönen Jari Martti Olavi	83.k	4.6.2005
			Hölttä Niko Pekka Juhana	80.k	4.6.2005
			Ikonen Ilkka Sakari	83.k	4.6.2005
<b>komentajaksi</b>			Kempas Janne Kenneth	83.k	4.6.2005
Pajunen Pasi Yrjö Sakari	54.mek	4.6.2005	Kilpeläinen Teemu Tapio	83.k	4.6.2005
Palmunen Tapio Olavi	71.k	4.6.2005;	Korhonen Markus	83.k	4.6.2005
palvelusarvo everstiluutnantti			Kostian Ville Juhani	83.k	4.6.2005
Peltonen Rami Tapio	54.mek	4.6.2005	Kärkkäinen Anssi Petteri	83.k	4.6.2005
Villanen Antti Kullervo	46.mek	4.6.2005;	Kärsämä Mika Juhani	83.k	4.6.2005
palvelusarvo everstiluutnantti			Lappalainen Jussi Petteri	83.k	4.6.2005
			Lilja Arto Kalevi	83.k	4.6.2005
<b>majuriksi</b>			Limnell Jarno Ilmari	83.k	4.6.2005
Aho Petri Antero	74.k	4.6.2005	Mennala Timo Sauli	83.k	4.6.2005
Alijoki Teppo Petteri	77.k	4.6.2005	Niemelä Immo Jaako Ulrikki	83.k	4.6.2005
Hakanen Mika Erik	78.k	4.6.2005	Nikkilä Jukka Ilari	83.k	4.6.2005
Harala Jari Pentti Mikael	74.k	4.6.2005	Ollila Mikko Tapani	83.k	4.6.2005
Hautamäki Seppo Tapio	70.k	4.6.2005	Pasanen Ville Tapio	83.k	4.6.2005
Heikkinen Risto Juhani	74.k	4.6.2005	Patrikainen Jarkko Juhani	83.k	4.6.2005
Heininen Matti Lauri	78.k	4.6.2005	Pyykkö Mika Ilmari	83.k	4.6.2005
Hollström Jukka Eerik	78.k	4.6.2005;	Rautio Matti Ilmari	83.k	4.6.2005
palvelusarvo komentajakapteeni			Repo Ville Einari	83.k	4.6.2005
Hongisto Sauli Kalevi	78.k	4.6.2005	Rintanen Timo Tapio	83.k	4.6.2005
Hujanen Petri Johannes	74.k	4.6.2005	Rissanen Jussi Henrikki	83.k	4.6.2005
Kari Kimmo Antti Johannes	78.k	4.6.2005	Rosenlund Ville Ilari	83.k	4.6.2005



Ruisniemi Jani Petteri palvelusarvo kapteeniluutnantti	83.k	4.6.2005;
Tähtinen Janne Petteri	83.k	4.6.2005
Viita Ville Tero Juhani	83.k	4.6.2005
Viitasalo Janne Heikki Antero	83.k	4.6.2005
Väisänen Aki Petteri	83.k	4.6.2005
Westersund Mikko Kristian	83.k	4.6.2005
Åkerman Jani Juhani	83.k	4.6.2005

**kapteeniluutnantiksi**

Kiuru Jukka Lauri Sakari	83.k	4.6.2005
Lavi Henri Juhani	83.k	4.6.2005
Rauhala Marko Erik	83.k	4.6.2005
Sassi Petri Kalervo	66.mek	4.6.2005
Sistonen Mikko Leonard	66.mek	4.6.2005
Suominen Ville Miihkali	66.mek	4.6.2005
Säkkinen Jarmo Veli Henrik palvelusarvo kapteeni	83.k	4.6.2005;
Vaarala Erkki Mikael	83.k	4.6.2005

**Reserviin**

Kaptl Rantamäki Marko Antero	63.mek	16.3.2005
Kapt Seeck Otto Aleksis	82.k	25.3.2005
Evl Hirvonen Esko Antero	68.k	1.4.2005
Evl Rouhiainen Timo Kalevi	63.k	1.4.2005
Komkapt Tiippana Kari Pekka A	63.k	1.4.2005
Kapt Ahola Timo Ville	81.k	1.4.2005
Ylil Laakso Olli-Pekka	84.k	1.5.2005
Kapt Ristiluoma Juha Matti	78.k	20.5.2005
Kapt Lehtoväre Jari Eerik	75.k	1.6.2005
Maj Björkman Öjvind Fredrik	63.k	1.7.2005
Kom Rekola Hans-Peter	58.k	1.8.2005
Evl Nyman Erkki Ilkka Olavi	58.k	1.9.2005
Kom Mälkki Henry Einar Olavi	62.k	1.10.2005
Kenrl Jäppilä Olavi Ensio	53.k	1.12.2005
Kontra-amir Malmberg Pertti Antti	54.k	1.12.2005
Kenrm Holma Juha Heikki	53.k	1.1.2006
Evl Erävaara Petri Tapio	67.k	1.1.2006
Evl Haverinen Seppo Ensio	65.k	1.1.2006
Evl Aho Martti Kalevi	60.k	1.2.2006
Maj Pöyry Timo Pekka Juhani	60.k	1.4.2006

Kylkirauta onnittelee ylennettyjä ja toivottaa reserviin siirtyneille parhainta menestystä!



## 3.6. 2005 valmistuneet yliluutnantit

### 88. kadettikurssi

Kadetti Raimo Arto Alatörmä (TykPr);  
 Kadetti Jyrki Sebastian Michael Antila (KarPr);  
 Kadetti Ari-Pekka Tapani Burmoi (HämR);  
 Kadetti Jussi Martti Ilmari Eronen (KarPr);  
 Kadetti Jussi Petteri Haikka (PorPr);  
 Kadetti Jarno Ilari Hanhisalo (LapItR);  
 Kadetti Vesa Heikki Helama (KaiPr);  
 Kadettikersantti Jussi Kristian Honkonen (PsPr);  
 Kadettialikersantti Daniel Kimmo Kalevi Huotari (PsPr);  
 Kadettialikersantti Ville Matti Eemeli Huupponen (PorPr);  
 Kadetti Henri Mikael Häkkinen (ViestiR);  
 Kadettialikersantti Mika Markus Julin (PorPr);  
 Kadetti Niko Juhana Junnonen (KarPr);  
 Kadetti Tommi Veli Tapio Jääskeläinen (LapItR);  
 Kadetti Kalle Mikael Kallio (SavPr);  
 Kadetti Anssi Lauri Katajamäki (KaiPr);  
 Kadettialikersantti Jarkko Tuomas Koistinen (SavPr);  
 Kadettialikersantti Kari Matti T Kokkomäki (HelItR);  
 Kadetti Janne Teemu Taneli Kolari (KarPr);  
 Kadettialikersantti Jussi Petteri Komulainen (PionR);  
 Kadetti Pekka Johannes Korhonen (KaiPr);  
 Kadetti Marko Sakari Koskensalo (KarPr);  
 Kadetti Mikko Juhani Kotanen (PionR);  
 Kadetti Antti Kalervo Kovalainen (ViestiR);  
 Kadettialikersantti Aki Matti Kukkonen (SavPr);  
 Kadetti Mikko Juhani Kuusisto (LapItR);  
 Kadetti Samuel Aleksander Lundström (HelItR);  
 Kadettialikersantti Hannu-Pekka Lähde (TykPr);  
 Kadetti Janne Antero Makkonen (KaartJR);  
 Kadettiylikersantti Niko Mikael Makkonen (ViestiR);  
 Kadetti Jaakko Juho Ilmari Mustonen (PsPr);  
 Kadetti Mika Tapani Mäenpää (KarPr);  
 Kadetti Vesa-Matti Nieminen (PsPr);  
 Kadetti Jukka Tapani Niiranen (KarPr);  
 Kadettikersantti Isto Tapio Nyyssönen (KaiPr);  
 Kadettikersantti Juha Olavi Paakkari (KaartJR);  
 Kadettiylikersantti Mika Ville Johannes Penttinen (JPr);  
 Kadettialikersantti Jere Ilari Perkiökangas (HämR);  
 Kadetti Hannu Markus Pietilä (PorPr);  
 Kadetti Kari Juhani Pietilä (PKarPr);  
 Kadettikersantti Sami Mikael Rautio (PorPr);  
 Kadetti Jussi Valtteri Riehungangas (KarPr);  
 Kadetti Esa Matias Riihimäki (KarPr);  
 Kadettikersantti Markus Juhana Riihonen (UtJR);  
 Kadetti Mika Olavi Räsänen (KarPr);  
 Kadetti Manu Valtteri Salomaa (KaiPr);  
 Kadetti Niko Sebastian Savolainen (PorPr);  
 Kadetti Mikko Suihkonen (HämR);  
 Kadetti Jussi Akusti Tammelin (KaiPr);  
 Kadetti Kai Kalevi Uitto (PorPr);  
 Kadetti Juha Matti Urpelainen (HelItR);  
 Kadettikersantti Antti Viljo Antero Vesterinen (KaiPr);  
 Kadetti Pertti Juhani Vesuri (KarPr);  
 Kadetti Marko Kristian Värri (PKarPr);  
 Kadettiväpeli Antti Samuli Waltari (KaartJR);

### 71. merikadettikurssi

Kadettipursimies Pekka Tapio Hietakangas (SIMepa);  
 Kadettikersantti Patrik Matti Hämäläinen (SIMepa);  
 Kadetti Timo Juhani Jääsärö (KotRa);  
 Kadetti Kari Pekka Lehto (SIMepa);  
 Kadetti Pauli Johannes Lempa (SmMepa);  
 Kadetti Kaj Mikael Lindroos (UudPr);  
 Kadettialikersantti Juha Kristian Lähteenmäki (SIMepa);  
 Kadetti Markus Erik-Mattias Mattila (SmMepa);  
 Kadetti Ilkka Toivo Ilmari Pentikäinen (SIMepa);  
 Kadetti Veli Samuli Pihlaja (SmMepa);  
 Kadettialikersantti Saima Riitta Ratasvuori (KotRa);  
 Kadetti Tuomas Eerik Runola (SIMepa);  
 Kadetti Jarkko Juhana Sirkanen (UudPr);  
 Kadetti Ilkka Eerik Tapio Stenberg (SIMepa);  
 Kadettiylikersantti Timo Tuomas Vilhelm Syvänen (SIMepa);  
 Kadettialikersantti Juuso Petteri Säämänen (SIMepa);  
 Kadetti Janne Antero Vihervaara (SmMepa);  
 Kadetti Ossi Kaleva Väisänen (UudPr);

### 88. ilmavoimien kadettikurssi

Kadetti Tatu Akseli Heikkinen (LapLsto);  
 Kadetti Jonne Mikael Hovilainen (SatLsto);  
 Kadettialikersantti Pekka Jeremi Jyrkönen (KarLsto);  
 Kadetti Johannes Kalervo Kaartinen (LapLsto);  
 Kadettialikersantti Juha Kaarlo A Kilpiäinen (KarLsto);  
 Kadetti Jaakko Vihtori Kontoniemi (VKoeL);  
 Kadettiväpeli Antti Kalevi Korpi (SatLsto);  
 Kadetti Tuomo Antero Kuivanen (KarLsto);  
 Kadettiylikersantti Janne Esko Källi (LapLsto);  
 Kadetti Markus Leo Johannes Lammi (LapLsto);  
 Kadetti Mikko Johannes Lempinen (KarLsto);  
 Kadettikersantti Joonas Antti Alekski Leppänen (VKoeL);  
 Kadettikersantti Pasi Antero Luoma-Aho (SatLsto);  
 Kadettialikersantti Karl Marcus Lönnqvist (KarLsto);  
 Kadetti Mika Kaarlo Malm (SatLsto);  
 Kadetti Marko Juhani Mankonen (SatLsto);  
 Kadettikersantti Henry Markus Mikkonen (LapLsto);  
 Kadettiylikersantti Jaakko Johannes Nikkanen (SatLsto);  
 Kadetti Tuomas Terho Tapio Partanen (KarLsto);  
 Kadetti Tuukka Olavi Pitsinki (LapLsto);  
 Kadettialikersantti Ilkka Juhani Pääkkönen (IlmaSK);  
 Kadettialikersantti Ville Evald Rautiainen (UtJR);  
 Kadetti Atro Johannes Saukko (LapLsto);  
 Kadetti Pekka Olavi Timonen (LapLsto);  
 Kadetti Liina Maija Emilia Vartia (SatLsto);  
 Kadettialikersantti Kalle Akseli Virta (SatLsto);  
 Kadetti Janne Petteri Voutilainen (KarLsto);

### 88. Kadettikurssi

Kadetti, yliluutnantti Vesa Johannes Huopana (HelSIE);  
 Kadetti, yliluutnantti Pentti Sakari J Ilmanen (KaartJR);  
 Kadetti, yliluutnantti Tommi Sakari Karlsson (HelSIE);  
 Kadetti, yliluutnantti Jari Ilmari PantsariI (PKarPr);  
 Kadetti, yliluutnantti Ari Pekka Saarinen (PE);

Kadetti, yliluutnantti Jyri Heikki Valmu (HämR);

#### **71. Merikadettikurssi**

Kadetti, yliluutnantti Carl-Magnus Gripenwaldt (SmMepa);

Kadetti, yliluutnantti Timo J Heikkinen (SmMepa);

Kadetti, yliluutnantti Jari Antero Holopainen (SmMepa);

Kadetti, yliluutnantti Tuomas Juhana Jokinen (SmMepa);

Kadetti, yliluutnantti Pekka Tapani Leinonen (SmMepa);

Kadetti, yliluutnantti Lauri Juhani Luttinen (SmMepa);

#### **88. Kadettikurssi**

Kadetti, luutnantti Marko Juhani Enberg (MpKK);

Kadetti, luutnantti Jari Marko Juhani Kettunen (RUK);

Kadetti, luutnantti Teijo Petri Kotinurmi (HämR);

Kadetti, luutnantti Jari Veikko Puiras (KaartJR);

Kadetti, luutnantti Petri Vesa Juhani Tähkänen (HämR);

#### **71. Merikadettikurssi**

Kadetti, luutnantti Toni Patrick Joutsia (SmMepa);

### **3.6. 2005 valmistuneet luutnantit**

#### **89. Kadettikurssi**

Vänrikki Antti Aleksi Alatalo (KaiPr);

Vänrikki Janne Sakari Nikkinen (PKarPr);

Vänrikki Jarmo Tapio Sverloff (SavPr);

#### **72. Merikadettikurssi**

Aliluutnantti Pasi Tapio Anttila (SmMepa);

Vänrikki Teemu Johannes Honkaniemi (SmMepa);

Aliluutnantti Antti Nyyrikki Kurkivuori (SmMepa);

Aliluutnantti Sam Kai Markus Skutnabb (SmMepa);

#### **88. Kadettikurssi**

Kadetti Matti Frans Rainer Kronman (PorPr);

Kadetti Anssi Ilari Salonen (KarPr);

Kadetti Antti Kalevi Ukkonen (TykPr).

### **Rajavartiolaitoksen upseerit**

#### **3.6.2005 valmistunut kapteeniluutnantti**

kadetti, yliluutnantti Jari Martti Olavi Rautiokoski, RVLE

#### **3.6.2005 valmistuneet yliluutnantit**

kadettikersantti Antti Ville Juhani Ahtiainen, RMVK

kadettilyikersantti Mikko Sakari Halinen, KR

kadetti Ville Markus Luoma, VLLV

kadetti Lauri Kalervo Pakkala, VLLV

kadetti Markku Johannes Paavali Räty, P-KR

kadetti Antti Ilmari Saarinen, LR

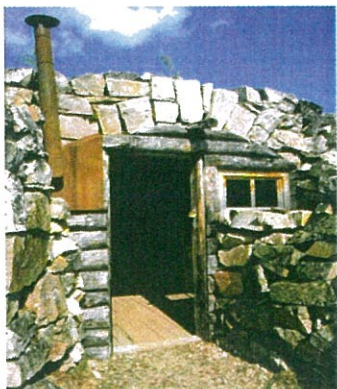
kadetti Timo Kalevi Tuomi, SLMV

#### **14.3.2005 valmistunut luutnantti**

kadetti Aki tero Kalevi Piipponen

#### **3.6.2005 valmistunut luutnantti**

kadetti Vesa Tuomas Lavikainen, RMVK



Kuvat: Tapio Huttunen



## JÄRÄMÄ LAPINSODAN MUSEO

Järämä sijaitsee 18 km Karesuvannosta Kilpisjärvelle päin. Järämässä on n. 100 m<sup>2</sup> kokoinen näyttelyrakennus, jossa pysyvä näyttely ”Sota-aika Tunturi-Lapissa”. Rakennuksen takana kohoavilla rinteillä on Saksalaisten toisen maailmansodan jälkeen rakentama ”Sturmbock-Stellung”, entistetty linnoitusalue. Järämä on avoinna kesäaikana ja siellä voi istahtaa hetkeksi kahvikupposen ääreen. Näyttelyyn ja linnoitusalueelle onsisään pääsymaksu.

### LISÄTIETOJA:

Enontekiön Matkailutoimisto,  
Ounastie 165, 99400 ENONTEKIÖ,  
p. 016-556 215, 556 211, fax 556 229  
E-mail: [matkailu.info@enontekio.fi](mailto:matkailu.info@enontekio.fi)  
ja internet: [www.enontekio.fi](http://www.enontekio.fi)



Talvisodan muistot elävät Suomussalmella ja Raatteen tiellä, jossa käytiin merkittävät taistelut 1939-1940.

### \* Talvisota Suomussalmella -näyttely Raatteen Portissa ja Talvisodan monumentti

Avoinna: 15.5.-31.5. ma-su klo 11-17  
1.6.-31.8. ma-su klo 9-18  
1.9.-30.9. ma-su klo 11-17  
Juhannusaattona suljettu.  
Muulloin tilauksesta ryhmille.  
Puh. (08) 721 450,  
[www.raatteenportti.fi](http://www.raatteenportti.fi)

### \* Raatteen Vartiomuseo

Avoinna: 6.6.-21.8. joka päivä klo 10-20.  
Juhannusaattona suljettu.

### \* Ennallistettu Purasjokilinja

### \* Raatteen tien taistelujen muistomerkki

### \* Venäläinen muistomerkki

### \* Kuomajoen muistomerkki

### \* Liekkipatsas, Alvar Aallon suunnittelema Suomussalmen taistelujen päämuistomerkki sijaitsee Karhulanvaaralla lähellä kirkonkylää

### \* Opastetut kiertoajelut Raatteeeseen (3-4 h)

Lisätiedot ja opasvaraukset:



Suomussalmen Matkailutoimisto  
Puh. (08) 6176 2243  
[tourist.office@suomussalmi.fi](mailto:tourist.office@suomussalmi.fi)  
[www.suomussalmi.fi](http://www.suomussalmi.fi)

### Päämajamuseo

Päämajankuja 1-3, 50100 Mikkeli,  
p. (015) 194 2427, avoimna 1.9.-30.4.  
pe-su 10-17, 2.5.-31.8. päivittäin 10-17,  
muulloin tilauksesta, p. (015) 194 2424



Aidossa historiallisessa ympäristössä Marsalkka Mannerheimin työhuone, maavoimatoimisto sekä päämajan toiminnasta ja sotavuosista kertova näyttely. Multimediaohjelmien lisäksi aitoja ääniä ja filmejä sotavuosilta.

Vainolaista vastaan 2.5.-31.8. 2005  
TK-piirtäjä Alexander Lindebergin piirroksia

**TULOSSA SYKSYLLÄ** Mikkelin taidemuseossa 27.10.05-29.1.06  
Mannerheim, keisarillisen Venäjän upseeri – Itsenäisen Suomen marsalkka.

## RAJAMUSEO

Niskapietiläntie 32, Immola, 55910 Imatra

Rajamuseo on avoinna 1.6. - 31.8.2005

ti - pe 15.00 - 18.00, la 12.00 - 18.00,

su - ma suljettu

muuten auki sopimuksen mukaan

puh. 040 502 5472



Hattulantie 334, Parolannummi, puh. 03-1814 4524

### Museon näyttelykesässä:

**NÄYTTELYT:** Aseveljeydestä Lapin Sotaan - saksalaiset Pohjois-Suomessa 1941-1945. Suomalainen panssarikoulutus kautta aikojen. Teräskypärä 90 v. Sota-ajan marssit ja rallit.

**NÄYTTEILLÄ mm:** Taistelupanssarivaunu **Leopard 2 A4** ja **T-72** koulutus-/havaintovaunu ja **T-55** johtamis- ja ampumasimulaattori sekä Patria konsernin tuotantoa AMV-miehistönkuljetusvaunun ja AMOS- kalsiputkisen kranaatin-heitinjärjestelmän mock-up-mallit.

### Toimintänäytöksiä klo 12 seuraavina päivinä:

19.6. aihe: ilmatorjunta; Landsverk Anti II ja Crotale

24.7. aihe: taistelupanssarivaunut; Leopard 2 A4 ja T-26

14.8. aihe: tiedustelu; BMP 2 ja Spz kurz 10 Rollen



### La 2.7. Perhepäivä klo 10-16

Erilaista ohjelmaa: tela-ajelua, ajonäytöksiä, Spol-koiranäytöksiä, laser-ammuntaa, sumopainia, pomppulinna, poniratsastusta, kasvomaalausta, kuumailmapallo näytteillä (sään salliessa), kilpailuja, **PANSsarISOITOKUNTA** esiintyy klo 12-14, Mukana mm. **Combat Models, Sinooperi, Kultasuklaa..**

toimisto@panssarimuseo.fi www.panssarimuseo.fi



## Tervetuloa Suomen Tykistömuseoon!

Linnankasarmi, Hämeenlinna

**Kaupungin keskustassa** Hämeen vanhan linnan vieressä sijaitseva sotahistoriallinen erikoismuseo, sisä- ja ulkonäytelyalue vanhassa kasarmimiljöössä.

### Vaikuttavat multimediaesitykset kesän 1944 taisteluista:

- **IHANTALAN IHME**, Tali-Ihantalan suurtaistelu
- **KORPISODAN SUURVOITTO**, Ilomantsin mottitaistelu.
- **TAISTELU LAATOKAN KARJALASTA**, Syväriltä Nietjärvelle **UUTUUS**.

### Erikoisnäyttelyt:

- **Suomen vanhat linnat, kartanolinnat, linnoitukset ja skanssit** (kesäkuusta 2005 alkaen)
- **Jääkäriiliike 90 vuotta**  
Erään jääkärin tarina  
Ainutlaatuinen valokuva- ja esine-näyttely Jääkäripataljoona 27:ssä palvelleen jääkärin vaiheista.
- **Taistelu Suomen itsenäisyydestä 1939-1945**
- **Jalkaväkirykmentti 44:n 1. pataljoonan 3. komppanian** vaiheet 1941-1944, Tyrvännön poikien jäljillä Karjalassa
- **Sotilaskotinäyttely**  
Sode elää ajassa

Multimediaohjelma "Suomen tykistöjärjestelmä eri aikakausina"

### Myytävänä videokasettina tai dvd:nä:

- **Talin-Ihantalan suurtaistelut kesällä 1944**
- **Ilomantsin mottitaistelu**  
Videokasetti 25 euroa/kpl + postituskulut  
Dvd 30 euroa/kpl + postituskulut

**Avoinna: 1.1.-30.4. ma-su 10-17**  
**2.5.-30.9. ma-su 10-18, muulloin**  
**sopimuksen mukaan**

Cafe Katri (03) 1814 3447  
Tiedustelut: puh. (03) 682 4600, fax (03) 682 4601  
Linnankasarmi, 13100 Hämeenlinna  
e-mail: tykistomuseo@virpi.net  
www.tykistomuseo.fi

### SUOMEN JÄÄKÄRIMUSEO

Jääkärintie 80  
62420 KORTESJÄRVI

Museossa kerrotaan jääkäriliikkeen syntyvaiheista, toiminnasta ja sen merkityksestä maamme itsenäisyydelle.

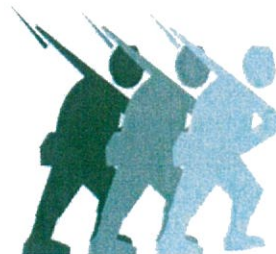
**Avoinna** 15.6. - 15.8. joka päivä klo 11.00 - 18.00  
16.8. - 14.6. ma - pe klo 10.00 - 15.00  
muina aikoina sopimuksen mukaan

**Pääsymaksu** 2 euroa sisältää esittelyn, museokauppa

**Puhelin** 06-2412 4228, 241 2400

**Email** kunta@kortesjarvi.fi

**www-sivusto** www.kortesjarvi.fi



### ETELÄ-POHJANMAAN MAAKUNTAMUSEO



Törnävä, 60200 Seinäjoki,  
puh. 06-4162642  
epmaakuntamuseo@seinajoki.fi

### SUOJELUSKUNTA- JA LOTTA SVÄRD-MUSEO



Kauppakatu 17, 60100 Seinäjoki,  
puh. 06-4162734  
suojeluskuntamuseo@seinajoki.fi

Tervetuloa!



### Huittisten museo

Presidentti Risto Ryti -osasto  
Professori, kuvanveistäjä Lauri  
Leppäsen taiteen kokoelma.  
Paikallishistoriaa

Avoinna la-su klo 12-16  
1.6.-15.8. myös ti-pe klo 12-17  
Ryhmille myös sopimuksesta

Kirkkotie 4, Huittinen, p. 02-5604319  
museo@huittinen.fi

### LENTOKONETEHTAAN NÄYTTELYT



Näe 1930-luvun Suomen nähtävyydet  
Veljekset Karhumäki Oy:n ilmavalokuvissa.

Matkusta 1950-luvulle Karhumäki Airwaysin siivin.

Tutustu suomalaisen lentokonehteen historiaan.



Veljesten Wanha Konttori, Lentokonehtaan näyttelyt  
Avoinna 4.6.-15.8. joka päivä klo 12-17, juhannuksena suljettu  
Lentoasemantie 3, 35600 Halli, p. (03) 532 0125  
www.veljeksetkarhumaki.fi

Porkkalan vuokrakausi  
ja Neuvostoliiton sotilas-  
tukikohta 1944 - 1956

Näyttely avoimena kesä-  
lauantaisin klo 11 - 15  
(ei juhannuksena),  
muulloin sopimuksen  
mukaan.

Lisätietoja (09) 2967 2489.  
Osoite: Ragvaldsin mu-  
seoalue, Överbyntie 140,  
02400 Kirkkonummi

1944-1956

Porkkala Parenteesin



Porkkala Parenteesin

Porkkalan Parenteesin



**SALPALINJA**

Tutustu Suomen suurimpaan rakennuskohteeseen  
**Salpa-asemaan** Museot avoimena kesä-elokuussa joka päivä klo 10-18

#### Miehikkälän Salpalinja-museo

- tied. puh. (05)74901, fax (05)7490219
- www.miehikkala.fi
- Salpamaja-ravintola, puh. (05)3477383

#### Viirolahden Bunkerimuseoalue

- tied. puh. (05)758111, fax (05)3471957
- www.viirolahti.fi
- Kioski, puh. (05)3575213



### Mannerheim-museo

Suomen marsalkka G. Mannerheimin koti  
vuosina 1924-51. Opastetut kierrokset.

Avoimena pe, la ja su klo 11-16 sekä sopimuksen mukaan.

Osoite: Kallioliinantie 14, 00140 Helsinki

Puh. 09-635443, www.mannerheim-museo.fi



**JALKAVÄKIMUSEO**  
Mikkelin Vanha Kasarmialue  
Jääkärintie 6-8, 50100 Mikkeli

Avoimena 16.5.-31.8. päivittäin klo 10-17, muulloin pe-su klo 11-16.

Puh/Fax 015-369 666, GSM 044 3369 666

Kotisivu: www.jalkavakimuseo.fi

Erikoinnäyttelyt: JALKAVÄKIPIONEERIT JA KENRAALILUUTNANTTI  
HUGO ÖSTERMAN 11.6. alkaen



### RUK-museo

Kadettikoulunkatu 8,  
49400 HAMINA  
Puh. (05) 181 66498

#### AVOINNA

Kesäaikana  
tiistaista sunnuntaihin  
klo 10.00 - 16.00  
muulloin tilauksesta  
puh. (05) 181 66291

Museossa on nähtävänä  
Reserviupseerikoulun perinteitä ja  
toimintaa sekä Haminan että Niinisalon  
kausilta.

**VUOSISATA SUOMEN  
PUOLUSTUKSESSA**

Jalkaväenkenraali  
Adolf Ehrnrooth  
1905-2004



6.12.2005 asti ti-to 11-18 ja pe-su 11-16  
Liput 4,00/2,00, tied. ja opasvaraukset  
puh. (09) 1812 6387 avoimnaoloaikoina  
www.mpkk.fi/fi/sotamuseo

 **SOTAMUSEO** Maurinkatu 1, 00170 Helsinki



**JOENSUUN BUNKKERIMUSEO**  
Osa Salpalinjaa

Avoimna: 17.5.- 15.8. ti-su klo 11-17,  
maanantaisin suljettu

Liput: 3/2€  
(osa tuotosta veteraanityöhön),  
ryhmäopastukset: 43€ (suomi)

Tiedustelut ja varaukset Carelicum  
carelicum.lipunmyynti@jns.fi  
puh. (013) 267 5322,  
050 5202762/Kankaanrinta

**Kanttiini- ja nuotiopalvelut:**  
Joensuun sotaveteraanit ry  
Pohjois-Karjalan Sotilaspoikien Perinneilta

**Maasto-erä-  
ja sotilas-  
varusteita**



**POSTIMYYNTI, MYYMÄLÄ**

Army-varusteita Suomesta, Natomais-  
ta ym.: maastojalkineita, maas-to- ja  
pakkaspukuja, kenttäpaitoja, molski-  
housuja, vöitä, lakkeja, pilottitakke-  
ja, makuupusseja, sadevarusteita,  
maiharitakkeja, villapaitoja, naa-  
mioverkköjä, merkkejä ym.  
TILAA ILMAINEN ESITE

**oy MILPRO Ltd**

TALVI- JA JATKOSOTAMUSEO  
SOTILASVARUSTEMYMÄLÄ  
Köörnummi, PL 17, 27801 Sakyla  
Avoimna ti-pe 10-17, la 10-15  
Puh. (02) 8670 431, fax (02) 8671 731  
Sähköposti: milpro@netti.fi  
Milpro online: www.milpro.fi

## Tilaa nyt! Kaaderilaulajien 10-vuotisjuhlalevy – vain 10 euroa.



**Levy sisältää 20 teosta.**

Suurin osa on ennen  
äänittämättömiä,  
suomalaiseen sotilas-  
elämään ja kadetti-  
perinteeseen liittyviä  
lauluja.

Kuoroa johtaa  
**Matti Orlamo**

Tilaa myös  
**Esko Niemisen**  
kirjoittama historiikki  
**"KYLLÄ TULI MITTÄÄN..."**

Kadettikunta  
on maksanut  
postimaksun

**KADETTIKUNTA**

Vastauslähetyks 500 5616

Eino Leinon katu 12 E 64  
00250 HELSINKI

Tilaa nyt! Marjukka.Lehtinen@kadettikunta.fi  
puhelin (09) 490 759, fax (09) 446 262 tai postita tilauslomake.

Tilaan levyjä \_\_\_\_\_ á 10 euroa \_\_\_\_\_ kpl

Kaaderilaulajien historiikin á 10 euroa \_\_\_\_\_ kpl yhteensä \_\_\_\_\_ euroa

Nimi \_\_\_\_\_

Osoite \_\_\_\_\_

Postinumero ja -toimipaikka \_\_\_\_\_

Allekirjoitus \_\_\_\_\_

Hintoihin lisätään postikulut.



**UPSEERILIITTO**

Upseereiden edunvalvoja



**SE SOKERITON**

**SCOTT**<sup>®</sup>  
HEALTH & SAFETY

**NOKIAN  
RENKAAT**



**MASTSYSTEM**

Teleskooppimastojen asiantuntija  
Mastsystem Int'l Oy

puh. (013) 717 790 +46 (8) 860 446  
faksi (013) 717 789 +46 (8) 860 447  
factory@mastsystem.com sales@mastsystem.com

[www.mastsystem.com](http://www.mastsystem.com)



**Suomen suurin  
maanpuolustusjärjestö  
onnittelee Kylkirautaa**



**Maanpuolustuskoulutus**

Lisää turvallisuutta  
[www.mpkry.fi](http://www.mpkry.fi)



**Sotilasammattiliitto  
SoAL RY**


Ratamestarinkatu 11, 7.krs, 00520 Helsinki  
Puh. (09) 148 6915, fax (09) 278 78 54  
[www.soal.fi](http://www.soal.fi)

**www.insta.fi**

**INSTUMENTOINTI OY**

**Insta  
Defence & Security**

Avionics & Logistic Support (ALS)  
Weapon & Reconnaissance Systems (WRS)  
C3i Systems (C3i)  
Instasec Oy





## Sotaväki tuotantolaitoksena

**S**aksassa on tapana valita vuoden vaihteen tienoilla niin sanottu epäsanana ("Unwort") edellisenä vuotena viljeltyiden muotitermien joukosta. Valintaa seurataan suurella mielenkiinnolla, sillä uusia sana- ja käsittehirviöitä syntyy jatkuvasti. Siitä pitää huolen anglosaksismeihin ihasunut mediaväki kärkenään keskinkertaiset mainosnikkarit, joille kuviteltu taloudellinen hyöty merkitsee elämän suurinta arvoa. Vuoden 2004 epäsanana paikan voitti sanakauhustus "Humankapital" eli ihmis-pääoma tai hieman lievemmin käännettynä inhimillinen pääoma. Ensin mainitussa eli jyrkemmässä muodossaan sen kuitenkin tavallinen saksalainen mieltää.

Toisaalta lievennys ei paljon asiaa paranna. Markkinatalousajattelun vastenmielisintä piirrettähän "Humankapital" ilmentää. Sen ajattelun kovimmassa muodossa ihmiset ovat todella vai tavaran tai rahan kaltaista pääomaa, joka tavaran tai rahan tavoin on hyvää tai huonoa, siirrettäväksi sopivaa, vaihtokelpoista ja korvattavissa olevaa. Moraalista tilaamme osoittaa se, että monikaan ei tunnista tällaisessa ajattelussa olevan mitään perverssiä.

Eräs sotilaspuolen kammottavimmista epäsanoina kautta aikojen oli ennen ensimmäistä maailmansotaa ja sodan aikana käytetty käsite ihmismateriaali. Sodan jälkeen sanaa kehtasi enää vain harva käyttää muuta kuin kielteisenä historiallisena terminä. Ensimmäisen maailmansodan asematataisteluiden hirvittävät tappiot eivät nimittäin olleet selitettävissä pelkästään asetekniikan kehityksellä ja sotataidon jälkeenjääneisytydellä. Syitä oli myös ihmismateriaaliajattelussa. Aiheellista on jopa epäillä, että pääselitys löytyy juuri siltä puolelta.

Onko nykyisessä sotilaskielessämme vastaavanlaisia epäsanoina? Mielestäni on ja vieläpä kylmävimmistä päästä. Tarkoitin käsitettä joukkotuotanto, joka jo ainakin vuosikymmenen ajan on rikkaruohona kukkinut lähes kaikissa sotilasalan julkaisuissa, joissa tällaista aihetta on käsitelty.

Omaksumamme epäsanana antaa puolustusvoimista mielikuvan suurena tehdaslaitoksena, joka liukuhihnamaisesti tuottaa joukkoja kuin paketteja toinen toisensa jälkeen. Luulen, että tällaisen mielikuvan syntymistä käsitteen käyttönottajat tavoittelivatkin. Pyrkimys konemaiseen tehokkuuteenhan kuuluu Atlantin takaa omaksutun "kulttuurimme" ihanteisiin.

En ole perillä siitä, miten laaja-alaisesti "tuottaminen" puolustusvoimissa nykyään käsitetään. Joukko-osastot ymmärtääkseni ovat joka tapauksessa tuotantolaitoksia. Mutta miten on laita Reserviupseerikoulun? Tuottaako Ilmasotakoulu taistelulentäjiä? Entä Maanpuolustuskorkeakoulu? Tuottaako se upseereita ja joskus jopa tohtoreita?

Yhteiskuntamme olisi kolkon olemassaolon tyysija, jos tuottamisen ideologia omaksuttaisiin yleisemminkin. Silloin peruskoulut tuottaisivat kunnan kansalaisia ja yliopistot



kelpo maistereita laadittujen tuotanto-ohjelmien mukaisesti. Jostain sellaisestahan George Orwell maalaili näkyjä kirjassaan "Vuonna 1984" teknokraattien visioita kuvitellessaan.

Mitä sotaväessä sitten rauhan aikana pitäisi tehdä, ellei siellä tuotettaisi joukkoja sodan ajan mahdollista tarvetta varten? Vastauksen pitäisi olla itsestään selvä. Siellä koulutetaan. Siellä kasvatetaan.

Tämä ei ole pikkumaista sanojen halkomista. Ihmisyyksilön ja ihmisjoukon kouluttaminen tai kasvattaminen on hienoimpia ja vaativimpia tehtäviä, joita voimme osaksemme saada. Näiden käsitteiden latistaminen "tuottamiseksi" on mahdollista vain täysin

materialistisessa ajattelumaailmassa. Eikö ole eroa joukko-osaston vuosikatsauksessa, jos siinä todettaisiin, että reserviin on koulutettu niin ja niin monta jääkärikomppaniaa sen sijaan, että ilmoitetaan niitä tuotetun?

Käytännössä sotaväki sittenkin onneksi enemmän kouluttaa kuin "tuottaa". Sitä osoittavat esimerkiksi johtamisen periaatteisiin kohdistunut suuri mielenkiinto ja sen tiimoilta syntyneet käytännön ratkaisut, ja sen puolesta puhuu myös upseeriarvoista käyty monivuotinen keskustelu. Jotain on näillä sektoreilla tyrkytetty ehkä liikaakin, mutta konemaisesta materialismista ei ainakaan ole ollut kysymys.

Sanoilla on kuitenkin merkityksensä, joka on kaikkea muuta kuin vähäinen. Ne muokkaavat mielikuviamme alitajunnassamme ajan kanssa ja huomaamattamme. "Gutta cavat lapidem" eli "pisara kovertaa kiven", tiesivät jo muinaiset roomalaiset. Sen verran tietää myös nykyajan jokainen keskitasonkin propagandisti ja mainosmies. Vielä meillä on joukkueessa ja jaoksessa kouluttaja. Pitäkäämme varamme, ettei hänestä koskaan kehity "tuottajaa".

Meille jokaiselle on selvää, että Suomen suurta aluetta ei pystytä puolustamaan palkkasoturiarmeijalla, jonka miesluku pakostakin olisi vähäinen. Mutta melkoinen osa meistä uskoakseni muutenkin vieroksuu palkkasoturijoukkoa ja sen edustamaa mentaliteettia. Tätä tunnetta ei eräiden palkkasoturimeijoiden käytös viimeaikaisilla sotänäyttämöillä ole ainakaan vähentänyt. Niistä joukoista tekee mieli usein sanoa, että ne on "tuotettu" eikä koulutettu. Missään tapauksessa niitä ei ole kasvatettu. Ikävää olisi, jos palkkasoturimentaliteetti pääsisi pujahtamaan armeijaamme takaoven kautta. Teknokraattisen ajattelun synnyttämät epäsanat voivat olla sellainen takaovi.

**Sampo Ahto**

# IN MEMORIAM

## **Eckstein**

Timo Ilmari  
Kommodori  
s. 5.12.1957  
k. 26.12.2004  
Kad.n:o 881  
48.merikurssi

## **Manninen**

Kalevi Olli Viljo  
Majuri  
s. 1.8.1941  
k. 13.1.2005  
Kad.n:o 4539  
49.kurssi

## **Hiitola**

Kaarlo Jaakko Ilmari  
Yliluutnantti  
s. 20.4.1920  
k. 21.1.2005  
Kad.n:o 2417  
26.kurssi

## **Salin**

Armas Alekski  
Everstiluutnantti  
s. 12.12.1921  
k. 1.2.2005  
Kad.n:o 360  
15.merikurssi

## **Pösö**

Vilho  
Everstiluutnantti  
s. 16.8.1910  
k. 23.2.2005  
Kad.n:o 1128  
16.kurssi

## **Hannelius**

Jan Ingvar  
Majuri  
s. 7.12.1916  
k. 7.3.2005  
Kad.n:o 2392  
26.kurssi

## **Lehti**

Yrjö Anselm  
Kapteeni  
s. 8.6.1921  
k. 10.3.2005  
Kad.n:o 2492  
26.kurssi

## **Asteljoki**

Ilkka Tapani  
Everstiluutnantti  
s. 5.9.1942  
k. 15.3.2005  
Kad.n:o 4668  
50.kurssi

## **Lyytinen**

Erkki  
Majuri  
s. 21.2.1918  
k. 19.3.2005  
Kad.n:o 2270  
26.kurssi

## **Raikama**

Uoti Pekka Sakari  
Majuri  
s. 28.5.1924  
k. 19.3.2005  
Kad.n:o 2995  
28.kurssi

## **Sisto**

Mikko Johannes  
Kenraaliluutnantti  
s. 22.3.1915  
k. 23.3.2005  
Kad.n:o 1443  
20.kurssi

## **Savenius**

Rauno Emil Rafael  
Majuri  
s. 14.4.1944  
k. 30.3.2005  
Kad.n:o 5569  
55.kurssi

## **Sippola**

Niilo Johannes  
Kapteeni  
s. 15.1.1920  
k. 4.4.2005  
Kad.n:o 2621  
26.kurssi

## **Horelli**

Veikko Henrik Juhani  
Kapteeni  
s. 22.10.1920  
k. 11.4.2005  
Kad.n:o 2422  
26.kurssi

## **Alho**

Olli Valmari  
Majuri  
s. 19.10.1919  
k. 20.4.2005  
Kad.n:o 2365  
26.kurssi

## **Leinonen**

Olli Erik Emil  
Kapteeni  
s. 8.8.1957  
k. 20.4.2005  
Kad.n:o 6441  
64.kurssi

## **Masalin**

Jarl-Erik Henrik  
Eversti  
s. 23.7.1915  
k. 24.4.2005  
Kad.n:o 1885  
24.kurssi

## **Ahonen**

Juho Heikki  
Eversti  
s. 25.9.1937  
k. 1.5.2005  
Kad.n:o 3974  
46.kurssi

## **Vehmas**

Sakari Juhani  
Everstiluutnantti  
s. 14.1.1941  
k. 8.5.2005  
Kad.n:o 4638  
49.kurssi

## **Lahdenperä**

Tauno Kalevi  
Everstiluutnantti  
s. 1.9.1921  
k. 17.5.2005  
Kad.n:o 2487  
26.kurssi

## **Junttila**

Paavo Johannes  
Kenraaliluutnantti  
s. 24.6.1918  
k. 20.5.2005  
Kad.n:o 2025  
25.kurssi

## **Larikka**

Yrjö  
Majuri  
s. 22.11.1934  
k. 1.6.2005  
Kad.n:o 3604  
41.kurssi

# Palveluprofiili palveluympäristön mukaan.



## Securitas Events rakentaa toiveidenne mukaisen järjestyksenvalvojan palveluprofiilin

- Yritystilaisuuksiin
- Yleisötapahtumiin
- Majoitus- ja ravitsemusliikkeisiin
- Matkustaja-alusten ja satamien erityistarpeisiin



Ota yhteyttä, niin kerromme lisää monipuolisista palveluistamme:

Securitas Events Oy

**Puhelin 0204 911**

[www.securitas.fi](http://www.securitas.fi)



.D763

## > Tilannetietoisuuden ja päätöksenteon ylivoimaa



### Tekla Defence – luotettava kumppani



[www.tekla.com](http://www.tekla.com)

Tekla Oyj on mallipohjaisten, operatiivisten sovellusten suunnannäyttäjä.

Ydinosamistamme on ainutlaatuinen mallinnusteknologia ja siihen perustuvien valmiiden, integroitujen toimialakohtaisten ohjelmistotuotteiden ja palvelujen tuottaminen ja markkinointi.